

PAKIET INFORMACYJNY ECTS

ROK AKADEMICKI 2008/2009

Opracowanie:
zespół nauczycieli akademickich
Instytutu Turystyki i Rekreacji
pod kierunkiem
doc. dr Sylwii Toczek-Werner
Nadzór:
doc. dr Barbara Piątkowska

WYDAWNICTWO UCZELNIANE
PAŃSTWOWEJ WYŻSZEJ SZKOŁY ZAWODOWEJ im. ANGELUSA SILESIUSA
w WAŁBRZYCHU

Skład komputerowy: *Marcin Bazydło*

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu

The Angelus Silesius State School of Higher Vocational Education in Wałbrzych

PWSZ AS

58-300 Wałbrzych, ul. Zamkowa 4

tel. +48 (0) 74 641 92 00, +48 (0) 74 641 92 01

fax +48 (0) 74 641 92 02

www.pwsz.com.pl

pwsz@pwsz.com.pl

PAKIET
INFORMACYJNY
ECTS
ROK AKADEMICKI 2008/2009

turystyka i rekreacja
studia stacjonarne, niestacjonarne

INFORMACJE OGÓLNE O UCZELNI

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu jest uczelnią państwową utworzona na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 15 czerwca 1999 roku.

Uczelnia prowadzi studia wyższe pierwszego stopnia (3-letnie licencjackie oraz 3,5-letnie inżynierskie).

◆ Władze uczelni

Rektor – prof. zw. dr hab. Elżbieta Lonc

Prorektor ds. nauki, dydaktyki i spraw studenckich – doc. dr Barbara Piątkowska

Kanclerz – mgr Jan Zwierko

◆ Podstawowe jednostki organizacyjne PWSZ AS w Wałbrzychu

I. Instytuty:

1. Instytut Humanistyczny
2. Instytut Przyrodniczo – Techniczny
3. Instytut Społeczno – Prawny
4. Instytut Turystyki i Rekreacji

II. Jednostki ogólnouczelniane Uczelni:

1. Biblioteka i Wydawnictwo Uczelniane: dyrektor – mgr Sylwia Bielawska,
2. Międzyinstytutowe Studium Wychowania Fizycznego.

Na Uczelni pracuje około 200 osób. Liczba studiujących wynosi ok. 2 500 tysięcy. W roku akademickim 2008/2009 studia rozpoczęło ponad 1 332 nowych studentów.

◆ Kalendarz roku akademickiego

1. Rok akademicki trwa od 1 października do 30 września następnego roku kalendarzowego i składa się z dwóch semestrów – zimowego i letniego.

2. Rok akademicki obejmuje:

- okres zajęć wynikających z planów studiów (2 semestry po 15 tygodni),
- praktyki zawodowe,
- dwie sesje egzaminacyjne – zimową i letnią, składające się maksymalnie z 8 egzaminów w trakcie roku akademickiego,
- 4 tygodnie nieprzerwanych wakacji letnich.

3. Szczegółową organizację roku akademickiego ustala rektor i podaje do wiadomości, co najmniej na miesiąc przed jego rozpoczęciem.

4. Rektor może ustanowić w ciągu roku akademickiego dni lub godziny wolne od zajęć dydaktycznych.

♦ Wykaz prowadzonych programów studiów

Uczelnia oferuje następujące kierunki i specjalności studiów licencjackich i inżynierskich:

1. Kierunek: administracja – studia stacjonarne i niestacjonarne:
  - specjalność administracja publiczna;
2. Kierunek: architektura krajobrazu – studia inżynierskie – stacjonarne i niestacjonarne;
3. Kierunek: filologia – studia stacjonarne
  - specjalności: język angielski, język niemiecki poziom podstawowy, język niemiecki;
4. Kierunek: filologia polska – studia stacjonarne:
  - specjalności: redaktor–edytor, język mediów;
5. Kierunek: pedagogika – studia stacjonarne i niestacjonarne:
  - specjalność pedagogika opiekuńczo–wychowawcza, pedagogika resocjalizacyjna, terapia pedagogiczna, pedagogika z gimnastyką korekcyjno–kompensacyjną;
6. Kierunek: politologia – studia stacjonarne i niestacjonarne:
  - specjalności: europejskie stosunki narodowościowe, marketing polityczny, bezpieczeństwo i zarządzanie kryzysowe, polityka regionalna i samorządowa;
7. Kierunek: turystyka i rekreacja – studia stacjonarne i niestacjonarne:
  - specjalności: animacji czasu wolnego i rekreacji, geoturystyka, obsługa turystyczna imprez sportowych, turystyka historyczna i archeologiczna, przewodnictwo i pilotaż, turystyka uzdrowiskowa;
8. Kierunek: logistyka – studia stacjonarne i niestacjonarne.

Ponadto PWSZ AS w Wałbrzychu oferuje studia podyplomowe:

1. Studia podyplomowe kwalifikacyjne (trzysemestralne):
  - metodyka nauczania historii,
  - socjoterapia,
  - oligofrenopedagogika,
  - bibliotekoznawstwo z biblioterapią,
  - pedagogika opiekuńczo–wychowawcza,
  - w zakresie kwalifikacji pedagogicznych,
  - historia najnowsza i wiedza o społeczeństwie,
  - wychowanie fizyczne,
2. Studia podyplomowe doskonalące (dwusemestralne):
  - organizacja i zarządzanie oświatą,
  - administracja europejska,
  - public relations,
  - samorząd terytorialny,
  - finanse i opodatkowanie przedsiębiorstw.

♦ Zasady rekrutacji na studia

Informacje o zasadach oraz trybie przyjęć na studia, dostępne są na stronie internetowej Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu www.pwsz.com.pl (zakładka „REKRUTACJA”)

Ze wszystkimi pytaniami dotyczącymi procesu rekrutacji prosimy zwracać się do:
Działu Nauczania i Spraw Studenckich
Wałbrzych, ul. Zamkowa 4, pok. 27
tel. +48 74 641 92 03, +48 74 641 92 04
rekrutacja@pwsz.com.pl

♦ Najważniejsze przepisy uczelniane

Regulamin studiów, Statut Uczelni

Wprowadzenie do ECTS.

Co to jest ECTS?

System transferu i akumulacji punktów ECTS (European Credit Transfer and Accumulation System) jest sposobem oceny postępów studenta w zdobywaniu wiedzy i umiejętności, służy do potwierdzania pokonania kolejnych etapów kształcenia oraz ma ułatwiać tworzenie indywidualnych ścieżek kształcenia i elastycznych programów studiów. Został on wprowadzony w roku 1989 w ramach programu Erasmus w celu ułatwiania zaliczenia okresu studiów odbytych przez studenta w uczelni zagranicznej przez jego uczelnię macierzystą. Od tego czasu system ECTS jest wdrażany przez coraz większą liczbę uczelni europejskich i to nie tylko z racji udziału przez nie w programie Erasmus, ale przede wszystkim jako system akumulacji osiągnięć studenta w różnych okresach jego studiów odbywanych zarówno na jego macierzystej uczelni jak i za granicą. Na mocy Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, od dnia 1 stycznia 2007 system ECTS jest obowiązkowo stosowany jako system przenoszenia i akumulacji osiągnięć w uczelniach polskich. ECTS nakierowany jest na studenta i opisuje nakład pracy, jakiego wymaga realizacja przez niego programu studiów, który z kolei powinien mieć przełożenie na efekty kształcenia, tj. wiedzę i kompetencje zdobyte w czasie studiów.

Dzięki wprowadzeniu ECTS programy studiów na różnych uczelniach (w tym samym lub różnych krajach) stają się porównywalne. Ułatwia to mobilność studentów (np. w ramach programu LLP Erasmus, stanowiącego kontynuację programu Socrates–Erasmus) i podejmowanie studiów na kolejnych poziomach. System ułatwia również uczelniom opracowywanie zrównoważonych programów studiów dla różnych kierunków.

Punkty ECTS i zasada ich przyznawania.

Osiągnięcia studenta są wyrażane za pomocą punktów zaliczeniowych, zwanych „punktami ECTS”.

Jeden punkt ECTS odpowiada efektem kształcenia, których uzyskanie wymaga od przeciętnego studenta 25–30 godzin pracy.

Przeciętna liczba godzin pracy studenta obejmuje zajęcia organizowane przez uczelnię zgodnie z planem studiów i programem nauczania oraz jego indywidualną pracą.

Punkty ECTS przyznaje się za:

- 1) zaliczenie każdego z przedmiotów oraz praktyk przewidzianych w planie studiów,
- 2) przygotowanie pracy dyplomowej, zgodnie ze standardem kształcenia,
- 3) przygotowanie do egzaminu dyplomowego, zgodnie ze standardem kształcenia.

Student uzyskuje punkty ECTS przypisane danemu przedmiotowi, jeżeli spełni wszystkie, określone w planie studiów i programie nauczania wymagania oraz osiągnie założone efekty kształcenia.

Liczba punktów ECTS przewidziana planem studiów dla semestru wynosi od 27 do 33 punk-

tów, przy czym uzyskana ocena końcowa nie ma wpływu na wysokość tej liczby.

Liczba punktów ECTS przewidziana planem studiów dla roku akademickiego wynosi nie mniej niż 60.

Warunkiem uzyskania wpisu na następny semestr lub rok studiów jest uzyskanie liczby punktów wynikającej z planu studiów i programu nauczania.

Liczba punktów ECTS wymagana do ukończenia studiów pierwszego stopnia wynosi 180-240.

Kody przedmiotów

W Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu stosowany jest trzyczłonowy system kodowania nazw przedmiotów zgodnie z szablonem przedstawionym poniżej.

D-K-P.N

gdzie:

D – kod dziedziny w programie LLP Erasmus

Kody główne:

Nauki rolnicze	01.0
Architektura, planowanie urbanistyczne i regionalne	02.0
Sztuka i projektowanie	03.0
Studia z zakresu biznesu i zarządzania	04.0
Edukacja i nauczanie	05.0
Inżynieria, technologia	06.0
Geografia, geologia	07.0
Nauki humanistyczne	08.0
Filologie, nauczanie języków	09.0
Prawo	10.0
Matematyka, informatyka	11.0
Nauki medyczne	12.0
Nauki przyrodnicze	13.0
Nauki społeczne	14.0
Nauki z zakresu informacji i komunikacji	15.0
Inne obszary studiów	16.0

K – oznaczenie nazwy kierunku (w przypadku kierunku filologia – nazwa specjalności)

Symbole kierunków:

P – pedagogika

PL – politologia

JA – filologia, język angielski

JN – filologia, język niemiecki

FP – filologia polska

TIR – turystyka i rekreacja

A – administracja

A

Pakiet informacyjny ECTS

P – oznaczenie nazwy przedmiotu (pierwsze litery nazwy przedmiotu bez spójników, nie więcej niż 3 litery).

N – liczba porządkowa przedmiotu wynikająca z planu studiów.

Podstawowe dokumenty ECTS

Pakiet informacyjny ECTS – zawiera najważniejsze informacje dotyczące uczelni, programu oferowanych przez nią studiów, zasad rekrutacji oraz praktyczne informacje dla studentów.

Wykaz zaliczeń – jest to wykaz zajęć, na które uczęszczał dany student, uzyskanych przez niego punktów ECTS oraz otrzymanych ocen.

Porozumienie o programie zajęć – zawiera listę zajęć, na które powinien uczęszczać student studiujący w ramach programu LLP Erasmus wraz z odpowiadającymi im punktami ECTS. Lista ta powinna zostać zatwierdzona przez obie uczelnie – wysyłającą i przyjmującą studenta.

Uczelniany koordynator ECTS

Uczelniany koordynator ECTS: doc. dr Barbara Piątkowska

ul. Zamkowa 4

tel. +48 74 641 92 15; e-mail: pwsz@pwsz.com.pl

♦ Ogólne informacje dla studentów

Koszty utrzymania

Koszty utrzymania są sprawą bardzo indywidualną i zależą od osobistej sytuacji i preferencji studenta.

Podstawowe (orientacyjne) miesięczne wydatki na utrzymanie:

– zakwaterowanie – średni koszt wynajmu pokoju wynosi ok. 400 PLN,

– wyżywienie ok. 300 PLN.

Zakwaterowanie

Studenci Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu wszelkie formalności związane z zakwaterowaniem załatwiają we własnym zakresie, gdyż uczelnia nie posiada własnego akademika. Jedną z możliwości jest wynajem kwatery prywatnej lub skorzystania z zakwaterowania w internatach szkolnych, pensjonatach na terenie Wałbrzycha czy Szczawna Zdroju.

Więcej danych odnośnie zakwaterowania można uzyskać w:

Centrum Informacji Turystycznej

58-300 Wałbrzych, Rynek 9

tel. +48 74 842 20 00, faks: +48 74 842 20 00, e-mail: cit_walbrzych@poczta.onet.pl

Posiłki

Na terenie gmachu głównego PWSZ AS przy ul. Zamkowej 4 znajduje się Klub Studencki „Pod Papugami”, w którym można zjeść niedrogie i smaczne posiłki, a także wykupić abonament obia-

dowy (cena obiadu dwudaniowego – ok. 10 zł).

W budynku przy ul. P. Skargi 14a działa również kawiarenka oferująca lekkie posiłki i napoje.

W okolicach Uczelni znajdują się sklepy spożywcze, cukiernie, bary i restauracje.

Opieka zdrowotna

Studenci są ubezpieczeni obowiązkowo i korzystają z wybranych placówek opieki zdrowotnej, które mają zawarte umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia.

Świadczenia i udogodnienia dla studentów o specjalnych potrzebach (np. studentów niepełnosprawnych)

Codziennymi problemami osób niepełnosprawnych studiujących w PWSZ AS zajmuje się pełnomocnik rektora ds. osób niepełnosprawnych mgr Małgorzata Franczak, e-mail: franczak@pwsz.com.pl.

Ubezpieczenie

Ubezpieczenie zdrowotne dla obywateli państw UE.

Od 1 maja 2004 roku obywatele państw członkowskich UE oraz EOG, jak również członkowie ich rodzin, mogą ubezpieczać się w Narodowym Funduszu Zdrowia (NFZ). Zgodnie z polskim prawem, obowiązek zapewnienia ubezpieczenia zdrowotnego dla studentów, którzy nie ukończyli 26 roku życia i pozostają na wyłącznym utrzymaniu rodziców spada na rodziców.

Osoby przyjeżdżające do Polski turystycznie mogą w nagłych przypadkach korzystać z opieki medycznej w ramach ubezpieczenia posiadanego w kraju stałego zamieszkania.

Od stycznia 2006 obowiązuje Europejska Karta Ubezpieczenia Zdrowotnego (EKUZ). Sposób wnioskowania i zasady korzystania z EKUZ będą takie, jak obecnie obowiązują E111. EKUZ to karta plastikowa (o rozmiarach karty kredytowej) zawierająca następujące informacje: imię i nazwisko osoby ubezpieczonej, numer oddziału NFZ oraz PESEL ubezpieczonego i data ważności karty. EKUZ wydawany studentom będzie ważny przez jeden rok akademicki lub kalendarzowy (nie podjęto jeszcze decyzji w tej sprawie).

Zaleca się także wcześniejsze wykupienie ubezpieczenia NNW (od Następstw Nieszczęśliwych Wypadków) oraz w miarę potrzeb ubezpieczenie OC (od Odpowiedzialności Cywilnej).

Ubezpieczenie zdrowotne dla studentów z państw Unii Europejskiej.

Studentom pochodzącym z krajów Unii Europejskiej przysługuje bezpłatne leczenie (o ile posiadają oni ważne ubezpieczenie zdrowotne w swoim kraju).

Aby mogli korzystać z bezpłatnej opieki medycznej w ramach NFZ muszą posiadać:

– aktualną legitymację studencką,

– aktualny paszport lub inny dokument stwierdzający tożsamość osoby,

– jeden z dokumentów potwierdzających fakt bycia ubezpieczonym: Dokument z serii E (np. E111, E128) lub Europejską Kartę Ubezpieczenia Zdrowotnego (odpowiednik E111) lub Certyfikat wydane w kraju pochodzenia studenta lub poświadczenie wydane w Polsce przez NFZ na podstawie powyższych dokumentów. Dokumenty te są wydawane na określony czas i tylko w tym okresie upoważniają do bezpłatnego leczenia. Jeżeli student posiada wszelkie wymagane przez NFZ dokumenty, może korzystać z opieki medycznej analogicznie i w takich zakresach jak wszyscy pozostali ubezpieczeni. Osoby, które nie przedstawią jednego z w/w dokumentów będą zobowiązane do pokrycia kosztów świadczenia medycznego. Informacje dotyczące ubezpiecze-

nia zdrowotnego dla studentów cudzoziemców zarówno obywateli UE jak i innych krajów: www.nfz.gov.pl

Pomoc materialna dla studentów

Studenci PWSZ AS w Wałbrzychu, korzystają z różnych form pomocy materialnej. Są to:

- stypendium socjalne – zgodnie z zarządzeniem nr 20/2008 dochód uprawniający do otrzymania stypendium socjalnego w roku akademickim 2008/2009 wynosił 410 zł (netto) na jedną osobę w rodzinie studenta. Stypendium przyznawane jest na 9 miesięcy od października do czerwca. Maksymalna wysokość stypendium socjalnego to 420 zł/miesiąc.

- stypendium za wyniki w nauce – średnia ocen za rok poprzedzający przyznanie stypendium za wyniki w nauce w roku akademickim 2008/2009 wynosi 4,35. Stypendium przyznawane jest na 9 miesięcy, od października do czerwca. Maksymalna wysokość stypendium za wyniki w nauce to 570 zł/miesiąc.

- stypendium za wyniki w sporcie – może otrzymać student, który osiągnął za rok studiów wysokie wyniki sportowe we współzawodnictwie krajowym lub międzynarodowym. Maksymalna wysokość stypendium za wyniki w sporcie to 540 zł/miesiąc.

- stypendium mieszkaniowe – kryteria: trudna sytuacja materialna, odległość stałego miejsca zamieszkania studenta od uczelni, dostępność środków komunikacji publicznej, potwierdzenie korzystania z zakwaterowania w internacie lub na stacji. Stypendium przyznawane jest na 9 miesięcy od października do czerwca. Wysokość stypendium mieszkaniowego to 150 zł/miesiąc

- stypendium na wyżywienie – stypendium może otrzymać student, który znajduje się w trudnej sytuacji materialnej i przedstawi imienny rachunek potwierdzający korzystanie z wyżywienia w stołówkach znajdujących się w obiektach uczelni, internatów lub w innych obiektach. Stypendium przyznawane jest na 9 miesięcy od października do czerwca. Wysokość stypendium na wyżywienie to 100 zł/miesiąc

- stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych – o stypendium mogą ubiegać się osoby z aktualnym orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności. Stypendium przyznawane jest na 9 miesięcy od października do czerwca. Maksymalna wysokość stypendium specjalnego to 380 zł/miesiąc

- zapomoga losowa – przyznawana jest studentom, którzy z przyczyn losowych znaleźli się przejściowo w trudnej sytuacji. Tą formę pomocy materialnej można otrzymać raz w semestrze.

Biuro obsługi studentów

Dział Nauczania i Spraw Studenckich

58-300 Wałbrzych, ul. Zamkowa 4, pok. 27

tel. +48 74 641 92 03, 641 92 04

Godziny urzędowania:

poniedziałek – nieczynne

wtorek – 9:00 – 15:00

środa – 9:00 – 15:00

czwartek – 9:00 – 15:00

piątek – 9:00 – 15:00

sobota (w trakcie zjazdów studiów niestacjonarnych) 8:00–13:00

Instytut Humanistyczny
sekretariat: Jolanta Łukomska
58-300 Wałbrzych, ul. Piotra Skargi 14a
tel. +48 74 641 92 50

Instytut Przyrodniczo – Techniczny
sekretariat: mgr Anna Sobolewska
58-300 Wałbrzych, ul. Zamkowa 4, pok. 111
tel. +48 74 641 92 13

Instytut Społeczno – Prawny
sekretariat: mgr Agnieszka Pochroń
58-300 Wałbrzych, ul. Zamkowa 4, pok. 116
tel. +48 74 641 92 11

Instytut Turystyki i Rekreacji
sekretariat: mgr Jolanta Jamrowska
58-300 Wałbrzych, ul. Zamkowa 4, pok. 401
tel. +48 74 641 92 37

Baza dydaktyczna

Baza dydaktyczna uczelnia składa się z dwóch użytkowanych obecnie w pełni wyposażonych i przystosowanych do prowadzenia zajęć dydaktycznych budynków zlokalizowanych przy ul. Zamkowej 4 i Piotra Skargi 14 a. Budynki zlokalizowane są w bezpośrednim sąsiedztwie. Budynek przy ul. Zamkowej 4 w ciągu ostatnich 4 lat został poddany kompleksowym remontom. Sale wykładowe wyposażone są w sprzęt nagłośnieniowy, komputery, projektory, rzutniki pisma, co znacznie ułatwia prowadzenie zajęć. Natomiast sale ćwiczeniowe wyposażone są w sprzęt audio-wizualny typu TV (telewizory plazmowe 42'), odtwarzacze video, DVD. Usytuowane w budynku głównym dwie pracownie komputerowe wyposażone są w najnowocześniejszy sprzęt komputerowy z oprogramowaniem zapewniającym pełną realizację treści programowych realizowanych w instytucie. Dodatkowo studenci mają możliwość korzystania z internetu oraz specjalistycznych programów komputerowych umożliwiających im rozszerzenie własnych umiejętności w zakresie projektowania graficznego, podstaw DTP.

Do dyspozycji studentów oddano w głównym budynku uczelni kompleks sportowy o powierzchni 205 m², na który składają się: siłownia, sala do ćwiczeń sprawności i kondycji typu fitness oraz sauna. Kompleks jest bogato wyposażony w profesjonalny sprzęt i służy potrzebom dydaktycznym kierunku administracja. Ponadto uczelnia, aby zabezpieczyć wszystkie potrzeby dydaktyczne obejmujące zakres treści wychowania fizycznego podpisała stałe, długoterminowe umowy z:

- Ośrodkiem Sportu i Rekreacji w Wałbrzychu,
- Kompleksem rekreacyjno-wypoczynkowym „Dworzysko” w Szczawnie-Zdroju.

Pakiet informacyjny ECTS

Wykaz obiektów dydaktycznych uczelni, Zamkowa 4

Pomieszczenia dydaktyczne	Liczba	Liczba stanowisk
Sale wykładowe	6	744
Sale ćwiczeniowe	22	837
Pracownie komputerowe	2	50

Jeśli chodzi o budynek przy ul. Skargi 14 a jest to budynek ośrodka zamiejscowego Uniwersytetu Ekonomicznego im. Oskara Langego we Wrocławiu. Wspomniany obiekt został oddany do użytku w 1998 roku. Powierzchnia użytkowa budynku wynosi ok. 4 600 m². Uczelnia jako główny użytkownik tego budynku dostosowała go do własnych potrzeb poprzez niewielkie prace modernizacyjne dostosowane do specyfiki prowadzonych zajęć. Sale ćwiczeniowe zostały wyposażone w nowe ławki i krzesła oraz doposażone o sprzęt audiowizualny. W budynku ma swoją siedzibę Instytut Humanistyczny i są w nim prowadzone zajęcia na wszystkich kierunkach studiów stacjonarnych jak i niestacjonarnych. Budynek wyposażony jest we wszystkie niezbędne instalacje techniczne oraz w nowoczesny sprzęt radiowo-telewizyjny, multimedialny i nagłośnieniowy wykorzystywany na bieżąco i stanowiący nieocenioną pomoc dydaktyczną przy realizacji treści programowych. Budynek ten podobnie jak gmach główny uczelni posiada sale wykładowe wyposażone we wspomniany już sprzęt nagłośnieniowy oraz komputery, projektory, rzutniki pisma, co znacznie ułatwia prowadzenie zajęć. Natomiast sale ćwiczeniowe wyposażone są w sprzęt audiowizualny typu TV, odtwarzacze video, DVD.

Wykaz obiektów dydaktycznych uczelni, P. Skargi 14 a

Pomieszczenia dydaktyczne	Liczba	Liczba stanowisk
Sale wykładowe	5	456
Sale ćwiczeniowe	20	640
Pracownie komputerowe	2	60

Ponadto do dyspozycji studentów pozostaje studio radiowo-telewizyjne o powierzchni 72 m², w których zainteresowani mogą zgłębiać tajniki warsztatu pracy dziennikarza radiowego, telewizyjnego oraz prasowego. Uczelnia zapewnia studentom możliwość debiutu prasowego na łamach studenckiej niezależnej gazety „Humanistyczna Jazda”, która ukazuje się jako dodatek do lokalnego tygodnika o największym zasięgu „30 minut”.

W wolnych chwilach mają możliwość korzystania z bezprzewodowego dostępu do Inter-netu Wi-Fi obejmującego cały budynek przy ul. Zamkowej oraz parter budynku przy ul. P. Skargi 14 a.

Programy międzynarodowe

Studenci i pracownicy PWSZ AS mogą brać udział w licznych programach wymiany międzynarodowej. Uczelnia uczestniczy aktywnie w programie LLP Erasmus oraz posiada kilku partnerów, z którymi współpracuje na podstawie porozumień dwustronnych. Wszelkie informacje związane z możliwościami wyjazdowymi i udziałem w programie międzynarodowym można znaleźć na stronie www.pwsz.com.pl (zakładka „współpraca z zagranicą”).

Uczelniany Koordynator Programu Erasmus:

mgr Justyna Jaskólska, ul. Zamkowa 4, pok. 25

tel. +48 74 641 92 08, fax +48 74 641 92 02, e-mail: erasmus@pwsz.com.pl.

Ponadto we wszystkich instytucjach pracują koordynatorzy ECTS oraz programu Erasmus, którzy koordynują wszelkie działania związane z wyjazdami studentów.

1) Koordynatorzy ECTS w Instytucie Społeczno–Prawnym:

- dr Małgorzata Franczak (kierunek politologia), tel. +48 74 641 92 11, e-mail: franczak@pwsz.com.pl;
- dr Rafał Soroczyński (kierunek administracja), tel. +48 74 641 92 11, e-mail: soroczynski@pwsz.com.pl;

2) Koordynatorzy ECTS w Instytucie Humanistycznym:

- dr Magdalena Sakowska (kierunek filologia polska), tel. +48 74 641 92 50, e-mail: sakowska@pwsz.com.pl;
- mgr Beata Urbaniak (kierunek filologia, specjalność język angielski), tel. +48 74 641 92 50, e-mail: urbaniak@pwsz.com.pl;
- mgr Magdalena Woch (kierunek filologia, specjalność język niemiecki), tel. +48 74 641 92 50, e-mail: woch@pwsz.com.pl;
- mgr Beata Łapkowska (kierunek pedagogika), tel. +48 74 641 92 50, e-mail: lapkowska@pwsz.com.pl;

3) Koordynator ECTS w Instytucie Turystyki i Rekreacji:

- dr Grzegorz Rak (kierunek turystyka i rekreacja), tel. +48 74 641 92 37, e-mail: rak@pwsz.com.pl;

4) Koordynatorzy ECTS w Instytucie Przyrodniczo-Technicznym:

- mgr inż. Jacek Pawlak (kierunek logistyka), tel. +48 74 641 92 13, e-mail: jpawlak@pwsz.com.pl.

Informacje praktyczne dla studentów przyjezdnych

Informacje na temat życia w Wałbrzychu, użyteczne adresy, rozkład jazdy komunikacji miejskiej oraz plany miasta można znaleźć na stronach internetowych:

Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu: http://www.um.walbrzych.pl/strony/turystyka_baza_hotele.htm

Zarządu Dróg i Komunikacji w Wałbrzychu: http://www.zdik.walbrzych.pl/2007/strony/poradnik_turysty.htm

Student z zagranicznej uczelni partnerskiej powinien przed przyjazdem ustalić termin i godzinę przyjazdu do uczelni przyjmującej: Erasmus@pwsz.com.pl, faksem +48 74 641 92 02 lub telefonicznie +48 74 641 92 08. Po przyjeździe do Wałbrzycha student powinien zgłosić się do Uczelnianego Koordynatora Programu Erasmus w budynku przy ulicy Zamkowej 4, pokój 25 na parterze.

Kursy językowe

Studenci PWSZ AS w czasie trwania studiów mogą brać udział w organizowanych przez Uczelnię nieodpłatnych zajęciach językowych (w sumie 120 godzin lektoratu). Mogą oni wybierać spośród języków znajdujących się w ofercie nauczania. Dla osób zainteresowanych możliwy jest udział w dodatkowych (płatnych) zajęciach. Więcej o lektoratach i kursach języków obcych:

Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych
ul. Zamkowa 4, pok. 12
tel. +48 74 641 92 40

Praktyki

Praktyka zawodowa jest integralną częścią procesu kształcenia studentów Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu.

Studenci są zobowiązani do odbycia praktyki zawodowej w wymiarze zgodnym z obowiązującymi standardami kształcenia na danym kierunku studiów, ramowym programem nauczania, szczegółowymi instrukcjami realizacji praktyk zawodowych.

Praktyka może być realizowana jako:

– śródroczna – w trakcie roku akademickiego. Godziny praktyki nie mogą kolidować z godzinami zajęć dydaktycznych.

– ciągła – w okresie wakacji: czerwiec-wrzesień.

W sprawie praktyk należy kontaktować się z Sekretariatem Instytutu lub Działem Nauczania i Spraw Studenckich.

Obiekty sportowe

Całokształt życia sportowego jest organizowany przez prężnie działający Klub Uczelniany AZS PWSZ AS, który obejmuje swoim zasięgiem spore grono studentów. Klub jest organizatorem wielu imprez sportowych dla studentów z Wałbrzycha i okolic. Władze uczelni przywiązują ogromną wagę do rozwoju sportu zarówno studenckiego, jak i wyczynowego, dlatego też stwarzają odpowiednie warunki dla tej działalności. Dzięki temu studenci czynnie uczestniczą w sekcjach sportowych oraz turystycznych i rekreacyjnych. Zapewniamy swoim studentom korzystanie z różnorodnych form aktywności fizycznej. AZS prowadzi działalność w sekcjach piłki nożnej, piłki siatkowej, piłki koszykowej, pływania, szachów.

Od kilku lat bierzemy udział w Dolnośląskiej Lidze Międzyuczelnianej gdzie dwukrotnie zajęliśmy I miejsce. Posiadamy też tytuł Sponsora Sportu Wałbrzyskiego, czterokrotnie zajęliśmy I miejsce w Akademickich Mistrzostwach Wałbrzycha. Nasi studenci biorą udział w licznych konkurencjach Mistrzostw Polski.

Zajęcia pozauczelniane i rekreacyjne

Informacje o instytucjach kulturalnych w mieście oraz możliwościach spędzania wolnego czasu można znaleźć na stronie Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu:

<http://www.um.walbrzych.pl>.

Stowarzyszenia studenckie

PWSZ AS od początku swego istnienia umożliwiła swoim studentom aktywny udział w życiu uczelni. Poprzez swoich reprezentantów w Samorządzie Studenckim oraz dzięki przedstawicielom w Senacie i Konwencie studenci zabierają głos w istotnych dla siebie sprawach, dzięki czemu wywierają znaczny wpływ na życie i organizację uczelni. Przedstawiciele studentów są również członkami Komisji Stypendialnej.

Głównym zadaniem Samorządu jest dbałość o prawa i przywileje studentów, organizacja im-

prez kulturalno-rozrywkowych, rozwiązywanie wszelkich problemów braci studenckiej. Samorząd czynnie współuczestniczy w zarządzaniu Uczelnią, współdecydując w sprawach bezpośrednio dotyczących studentów oraz reprezentując Szkołę na zewnątrz (np. podczas Juwenaliów) i dbając o jej wizerunek. Samorząd nasz należy do Stowarzyszenia Samorządów Studenckich Uczelni Wał-brzyskich.

W uczelni funkcjonują ponadto koła naukowe:

- Studenckie Naukowe Koło Humanistyczne „ASPEKTUS” (zarejestrowane 23.01.2006r.).
- Studenckie Koło Naukowe „HUMANITAS” (data rejestracji organizacji – 30.11.2007) jest organizacją twórczą o charakterze naukowo-kulturalnym stanowiącym dobrowolne zrzeszenie studentów Instytutu Humanistycznego (kierunek: pedagogika) PWSZ AS w Wałbrzychu, a także innych instytutów zainteresowanych działalnością Koła. Ma na celu zdobywanie i poszerzanie wiedzy, przy jednoczesnej aktywności pedagogicznej w środowisku studenckim i lokalnej społeczności, a także poprzez działalność prospołeczną między innymi w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Realizacja tych celów odbywa się poprzez organizowanie sympozjów i spotkań naukowych o charakterze otwartym, wewnętrznych paneli dyskusyjnych, wolontariat, inicjowanie praktycznych form pracy pedagogicznej, upowszechnianie działalności artystycznej w placówkach oświatowych i wychowawczych oraz inicjowanie różnego rodzaju projektów mających ubogacić kulturalną sferę życia uczelni.
- Koło Naukowe „HOMO POLITICUS” (data rejestracji organizacji – 23.12.2005) jest samorządną organizacją skupiającą studentów PWSZ AS w Wałbrzychu, prowadzi działalność o charakterze społecznym i naukowym, działając na podstawie Ustawy Prawo do szkolnictwa wyższym. Koło realizuje swoje cele poprzez: poszerzanie wiedzy w zakresie nauk politycznych, podejmowanie inicjatyw na rzecz aktywizowania środowiska studenckiego, podejmowanie innych form działalności np. prowadzenie badań naukowych, publikacje w ramach akademickich czasopismach naukowych itd. Koło Homo Politicus w tej chwili liczy 15 członków stałych, którzy wywodzą się z różnych instytutów tzn. administracja publiczna, turystyka, politologia. Spotkania Koła Studenckiego Homo Politicus odbywają się średnio raz w tygodniu i mają formę debat, dyskusji i gier. Mottem Koła jest sentencja łacińska „Sapere aude”, co oznacza „Odważ się być mądrym!”
- Akademicki Klub Turystyki Aktywnej (data rejestracji organizacji – 23.01.2006) działa przy Instytucie Turystyki i Rekreacji. Jest organizacją skupiającą głównie studentów studiujących kierunek Turystyka i Rekreacja, ale dostępną dla wszystkich pozostałych. Celem działalności Klubu jest: promowanie wśród młodzieży akademickiej różnych form turystyki, organizowanie imprez turystycznych oraz kursów i warsztatów rozwijających organizacyjne i metodyczne umiejętności jego członków związane z turystyką, krzewienie wiedzy o regionie, kraju i świecie poprzez urządzenie wystaw, konkursów, pokazów filmowych, wykładów i spotkań z ciekawymi ludźmi. W ramach swoich działań programowych, Klub powołał do życia Galerię Akademickiego Klubu Turystyki Aktywnej. Działalność Galerii ma charakter otwarty, wszyscy studenci mogą prezentować w niej swoje prace: fotograficzne, malarskie, rzeźbiarskie itp. Pierwsza wystawa zorganizowana przez Galerię AKTA poświęcona była fotografii przyrodniczej i nosiła tytuł: „Przyroda okolic Wałbrzycha”. Planowane są m.in. następujące wystawy: „Kresy wschodnie”, „Zapomniane dworce”, „Góry w obiektywie”, „Wałbrzych postindustrialny” oraz „Schroniska górskie”. Klub Turystyki Aktywnej zainicjował też cykl prelekcji tematycznie związanych z turystyką. Odbyły się już następujące prelekcje: „Turystyka rowerowa i kolarstwo górskie jako element turystyki aktywnej”, „Wspinaczka górskie i jaskinie”, „Turystyka narciarska – wczoraj, dziś i jutro”, „Sporty ekstremalne a rekreacja przygodowa”. W swoim dorobku AKTA posiada także organizację kilku imprez o charakterze rekreacyjnym, w tym otwartej, całonocnej imprezy narciarsko-snowboardowej „Winter-fresh-jam”.

– Akademickie Bractwo Politologów im. Stanisława Gąski (data rejestracji organizacji – 19.06.2007) prowadzi działalność przy Instytucie Społeczno-Prawnym (kierunek: politologia) PWSZ AS w Wałbrzychu. Jest organizacją twórczą o charakterze naukowo-kulturalnym. Jego celem jest zdobywanie i poszerzanie wiedzy, przy jednoczesnej afirmacji postawy obywatelskiej wśród środowiska studenckiego. Bractwo stawia sobie także za zadanie promowanie studenckiej aktywności i wspieranie szeroko rozumianej twórczości nie tylko członków Bractwa, ale także pozostałych studentów. Swoje cele realizuje m.in. poprzez organizowanie sympozjów i spotkań naukowych o charakterze otwartym, wewnętrznych paneli dyskusyjnych, imprez mających na celu promowanie twórczej aktywności studenckiej. inicjowanie różnego rodzaju projektów mających wzbogacić kulturalną strefę życia Uczelni.

– Koło Naukowe „Globtroter” (data rejestracji 9.06.2008r.) koncentruje się głównie wokół uwarunkowań rozwoju turystyki regionalnej oraz promocji walorów kulturowych, krajoznawczych i wypoczynkowych, eko i agroturystyce.

– Koło Naukowe Młodych Logistyków „JUST IN TIME” (data rejestracji 7.01.2009 r.) koncentruje się wokół zagadnień logistyczności regionu oraz logistyki miasta.

– Koło Naukowe Unii Europejskiej (data rejestracji 4 marca 2009 r.) celem koła jest poszerzanie wiedzy w zakresie prawa i działalności Unii Europejskiej.

– Klub Uczelniany AZS PWSZ AS obejmuje swoim zasięgiem spore grono studentów. Władze Uczelni przywiązują ogromną wagę do rozwoju sportu zarówno studenckiego, jak i wyczynowego, dlatego też stwarzają odpowiednie warunki dla tej działalności. Powstanie Akademickiego Związku Sportowego było wyrazem dążenia środowiska akademickiego do upowszechniania nowego modelu człowieka – sprawnego nie tylko intelektualnie, ale również fizycznie. Dzięki temu studenci czynnie uczestniczą w sekcjach sportowych oraz turystycznych i rekreacyjnych. Klub zapewnia studentom korzystanie z różnorodnych form aktywności fizycznej. Prowadzi działalność w sekcjach: piłki nożnej, piłki siatkowej, piłki koszykowej, pływania. Dzięki temu Klub zyskał prestiżowy tytuł Sponsora Sportu Wałbrzyskiego oraz czterokrotnie I miejsce w Akademickich Mistrzostwach Wałbrzycha, dwukrotnie I miejsce w Dolnośląskiej Lidze Międzyuczelnianej. Studenci PWSZ AS biorą udział w licznych konkurencjach Mistrzostw Polski. Klub sam organizuje wiele imprez sportowych. Ostatnia to Międzyuczelniane Otwarte Akademickie Mistrzostwa w Szachach, które cieszyły się dużym zainteresowaniem. Studenci PWSZ AS startują również w różnych dyscyplinach Mistrzostw Polski zajmując wysokie miejsca. Jak na Uczelnię, która nie dysponuje własnymi obiektami sportowymi, osiągnięte przez studentów dobre i bardzo dobre wyniki sportowe, należy uznać za duży sukces. Reprezentanci PWSZ także startują w rozgrywkach ligowych. Siatkarze i piłkarze, co roku zajmują wyższe miejsca w kolejnych ligach powiększając swoją przewagę nad konkurentami w tabeli (drużyna naszej Uczelni w futsalu zdobyła srebrny medal w Akademickich Mistrzostwach Polski – Kraków 20-22.02.2009 r.).

– Telewizja studencka TV Zamkowa jest organizacją studencką zrzeszającą osoby, które chcą nauczyć się tego, czego nie poznają na wykładach, laboratoriach czy seminariach. Pracę dla telewizji studenci traktują jako pasjonującą przygodę, poprzez którą mogą rozwijać swoje zainteresowania, pogłębiać swoją wiedzę i poznawać ciekawych ludzi. Odbiorcami są głównie studenci i mieszkańcy Wałbrzycha, gdyż programy telewizji studenckiej są emitowane w wałbrzyskich sieciach kablowych. Liczba osób oglądających zmontowane programy jest duża, co mobilizuje studentów do rzetelnego działania. Jest to publiczność wymagająca, dlatego studenci starają się, by ich programy były interesujące pod względem merytorycznym, a także jak najlepiej wykonane od strony technicznej. Studenci kształcą się zarówno w zakresie montażu liniowego jak i nieliniowego, poznają tajniki pracy operatora, dźwiękowca i redaktora. Studenci Marta Motyka i Dawid Grabarczyk z TV Zamkowa zakwalifikowali się spośród 200 nadesłanych prac do finału ogólnopolskiego konkursu filmowego w Bydgoszczy. Przygotowali 12-minutowy film „Chora wyobraźnia” do utworu muzycznego wałbrzyskiego zespołu „NIEBO jury zakwalifikowało film nasycony studentów do finałowej „20”.

W kołach tych studenci pod opieką młodych pracowników dydaktycznych podejmują działania stanowiące nie tylko bardzo efektywną formę pogłębiania wiedzy, przygotowania do zespołowej pracy naukowo-badawczej, ale przede wszystkim wzbogacają doświadczenia studenta. Wymienione koła mają charakter otwarty, służą pogłębieniu wiedzy z danej dziedziny oraz integrują środowisko studenckie. W ramach ich działalności organizowane są dyskusje, pokazy, odczyty, spotkania autorskie.

Nasi studenci, niezależnie od kierunku oraz roku studiów, mają możliwość włączenia się do prac redakcji niezależnej gazety studentów „Humanistycznej Jazdy” – miesięcznika, który ukazuje się jako dodatek do miejscowego tygodnika. Zainteresowani mogą nabierać doświadczenia dziennikarskiego w ramach prac w „TV Zamkowa”. Ta organizacja studencka zrzesza osoby, które chcą nauczyć się tego, czego nie poznają na wykładach, laboratoriach czy seminariach. W swoim gronie preferują osoby, które pracę dla telewizji traktują jako zabawę, dzięki której mogą rozwijać swoje zainteresowania, pogłębiać swoją wiedzę i poznawać ciekawych ludzi. Do dyspozycji studentów oddano profesjonalnie wyposażone studio i sprzęt, który umożliwia realizację programów wysokiej jakości, a także realizacje na żywo.

Studenci mający ambicje animacji życia artystycznego mogą się spotykać w ramach Klubu Teatralnego „Magia Kina”. Na terenie Uczelni działa również zespół wokalnoinstrumentalny „Rozstrojeni”, który odnosi znaczne sukcesy.

1. INFORMACJA O PROGRAMIE STUDIÓW

– OPIS OGÓLNY

1. 1 Przyznawane kwalifikacje (dyplomy, tytuły zawodowe, stopnie naukowe)

W ramach kierunku turystyka i rekreacja realizowanych jest sześć specjalności zawodowych: turystyka uzdrowskowa, geoturystyka, turystyka historyczna i archeologiczna, przewodnictwo i pilotaż, animacja czasu wolnego i rekreacji oraz obsługa turystyczna imprez sportowych. Zadaniem specjalności jest pogłębienie i poszerzenie wiedzy kierunkowej w zakresie turystyki i rekreacji, a oczekiwanym jej efektem - wykształcenie kompetentnego pracownika branży usług turystyczno-rekreacyjnych zorientowanego zawodowo na konkretny rodzaj turystyki i rekreacji, na konkretny produkt turystyczno-rekreacyjny.

Studia kończą się nadaniem tytułu zawodowego licencjata. Trwają 6 semestrów.

Łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych wynosi 1904. Na studiach niestacjonarnych 1174, a liczba punktów ECTS 180.

Liczba godzin zajęć według poszczególnych grup przedmiotów przedstawia się następująco (dane w nawiasach dotyczą trybu niestacjonarnego):

- przedmioty kształcenia ogólnego 300 (149) godzin
- przedmioty podstawowe 330 (300) godzin
- przedmioty kierunkowe 780 (480) godzin
- przedmioty specjalnościowe 314 (110) godzin
- przedmioty specjalizacyjne 180 (135) godzin

Ze względu na mniejszą liczbę zajęć dydaktycznych na studiach niestacjonarnych, znaczną część materiału nauczania studenci studiujący tym trybem muszą opanowywać w drodze samodzielnej pracy przy wykorzystaniu dostępnych podręczników oraz innych materiałów pomocniczych.

Specjalności rozpoczynają się w 4 semestrze i trwają 1,5 roku (3 semestry). Obowiązuje określony limit przyjęć. Specjalność jest uruchamiana, gdy zgłosi się min. 25 chętnych studentów. Jeśli liczba chętnych na specjalność jest mniejsza – specjalności nie otwiera się. Jeśli liczba chętnych jest większa w stopniu znaczącym – wprowadza się ranking ocen średnich uzyskanych przez studenta w pierwszym semestrze studiów. W przypadku specjalności przewodnictwo i pilotaż – dodatkowym kryterium kwalifikacyjnym jest znajomość języka obcego na poziomie zaawansowanym, zaś w przypadku specjalizacji animacja czasu wolnego i rekreacji – bardzo dobra sprawność fizyczna. Student dokonuje wyboru specjalności po pomyślnym zakończeniu pierwszego semestru studiów.

Nieodłącznym elementem procesu dydaktycznego prowadzonego w ramach kierunku turystyka i rekreacja są praktyki zawodowe, których łączny wymiar wynosi 4 tygodnie.

Studenci na studiach uczą się języka obcego. W zależności od posiadanych umiejętności wyjściowych (stopnia znajomości języka przed podjęciem studiów w Uczelni) nauczanie odbywa się na dwóch poziomach: kontynuacja i zaawansowany. Nauka języka obcego obejmuje tzw. język ogólny oraz język specjalistyczny (branżowy). Nauka języka obcego ogólnego rozpoczyna się w drugim semestrze studiów i trwa dwa lata, tj. do szóstego semestru. Nauka języka branżowego ma miejsce w piątym i szóstym semestrze.

1.2 Warunki przyjęć

Kandydaci legitymujący się tzw. starą maturą

Studia stacjonarne – postępowanie kwalifikacyjne składa się z dwóch części:

1. Egzamin pisemny.

Egzamin ma formę testu o charakterze zamkniętym z ogólnej wiedzy o geografii świata i Polski, w oparciu o podstawę programową geografii dla szkół ponadgimnazjalnych. Za test kandydat może uzyskać maksymalnie 100 pkt

2. Konkurs świadectw.

Komisja bierze pod uwagę oceny z języka obcego – najwyższą z egzaminu dojrzałości lub końcową. Punkty rekrutacyjne przyznaje się według następującej skali ocen:

Ocena celująca (6)	60 pkt
Ocena bardzo dobra (5)	30 pkt
Ocena dobra (4)	20 pkt
Ocena dostateczna (3)	10 pkt
Ocena dopuszczająca (2)	0 pkt

Komisja bierze pod uwagę ocenę końcową z wychowania fizycznego. Punkty rekrutacyjne przyznaje się według skali:

Ocena celująca (6)	40 pkt
Ocena bardzo dobra (5)	20 pkt
Ocena dobra (4)	15 pkt
Ocena dostateczna (3)	5 pkt
Ocena dopuszczająca (2)	0 pkt

Kandydat może uzyskać maksymalnie 200 pkt

Studia niestacjonarne:

Konkurs świadectw.

Komisja bierze pod uwagę oceny z geografii – najwyższe z egzaminu dojrzałości lub końcowe.

Punkty rekrutacyjne przyznaje się według następującej skali ocen:

Ocena celująca (6)	100 pkt
Ocena bardzo dobra (5)	80 pkt
Ocena dobra (4)	50 pkt
Ocena dostateczna (3)	20 pkt
Ocena dopuszczająca (2)	10 pkt

Komisja bierze pod uwagę oceny z języka obcego – najwyższe z egzaminu dojrzałości lub końcowe.

Punkty rekrutacyjne przyznaje się według następującej skali ocen:

Ocena celująca (6)	60 pkt
Ocena bardzo dobra (5)	30 pkt
Ocena dobra (4)	20 pkt
Ocena dostateczna (3)	10 pkt
Ocena dopuszczająca (2)	0 pkt

Komisja bierze pod uwagę ocenę końcową z wychowania fizycznego. Punkty rekrutacyjne przyznaje się według skali:

Ocena celująca (6)	40 pkt
Ocena bardzo dobra (5)	20 pkt
Ocena dobra (4)	15 pkt

Pakiet informacyjny ECTS

Ocena dostateczna (3)	5 pkt
Ocena dopuszczająca (2)	0 pkt

Kandydaci legitymujący się tzw. nową maturą

Studia stacjonarne i niestacjonarne:

Konkurs świadectw

Komisja bierze pod uwagę wyniki części pisemnej matury z geografii lub historii lub biologii – z poziomu rozszerzonego lub podstawowego.

Zasada punktacji dla poziomu rozszerzonego: ocena 100%=100 pkt (1% = 1 pkt)

Zasada punktacji dla poziomu podstawowego: ocena 100%= 50 pkt (1% = 0,5 pkt)

Komisja bierze pod uwagę wyniki części pisemnej matury z języka obcego – z poziomu rozszerzonego lub podstawowego.

Zasada punktacji dla poziomu rozszerzonego: ocena 100%=60 pkt (1% = 0,6 pkt)

Zasada punktacji dla poziomu podstawowego: ocena 100%=30 pkt (1% = 0,3 pkt)

Komisja bierze pod uwagę ocenę końcową z wychowania fizycznego. Punkty rekrutacyjne przyznaje się według skali:

Ocena celująca (6)	40 pkt
Ocena bardzo dobra (5)	20 pkt
Ocena dobra (4)	15 pkt
Ocena dostateczna (3)	5 pkt
Ocena dopuszczająca (2)	0 pkt

Kandydat może uzyskać maksymalnie 200 pkt

II.A.3 Cele programów studiów dotyczące kształcenia i przygotowania zawodowego

Absolwent nabywa wiedzę ogólną z zakresu nauk przyrodniczych, społeczno-ekonomicznych oraz nauk o kulturze fizycznej. Jest zaznajomiony z problematyką organizacyjno-prawną oraz geograficzną. Jest przygotowany do podejmowania działalności w zakresie turystyki i rekreacji. Absolwent nabywa umiejętności: (1) organizowania pracy oraz podejmowania przedsięwzięć w sferze turystyki i rekreacji, (2) przygotowywania oferty turystycznej i rekreacyjnej dla różnych grup odbiorców oraz (3) nawiązywania kontaktów i komunikowania się, w co najmniej jednym języku obcym. Jest przygotowany do prowadzenia własnej działalności gospodarczej i do pracy w: (1) biurach podróży, (2) hotelach, (3) ośrodkach wypoczynkowych, sportowych i rekreacyjnych, (4) centrach rekreacji i odnowy biologicznej, (5) gospodarstwach agroturystycznych, (6) administracji rządowej i samorządowej, (7) organizacjach społecznych, fundacjach i stowarzyszeniach oraz (8) szkolnictwie – po ukończeniu specjalności nauczycielskiej (zgodnie z rozporządzeniem ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego w sprawie standardów kształcenia nauczycieli). Absolwent zna język obcy na poziomie biegłości B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy oraz umie posługiwać się językiem specjalistycznym (branżowym) umożliwiającym porozumiewanie się w działalności zawodowej. Absolwent jest przygotowany do podjęcia studiów drugiego stopnia.

1.3 Warunki przyjęcia na dalsze studia

Absolwenci kierunku turystyka i rekreacja mają możliwość kontynuowania studiów na każdym typie Uczelni kształcącej na poziomie magisterskim lub/i podyplomowym w dziedzinach turystyki i rekreacji lub kierunków pokrewnych. Absolwenci Uczelni w większości podejmują studia magisterskie na tak renomowanych dolnośląskich Uczelniach Akademickich, jak Uniwersytet

Ekonomiczny (Wydział Gospodarki Regionalnej i Turystyki, Kierunek Zarządzaniem, Specjalność Zarządzanie Gospodarką Turystyczną i Hotelarstwem), Akademia Wychowania Fizycznego (Wydział Wychowania Fizycznego, Kierunek Turystyka i Rekreacja, Specjalności Rekreacja Ruchowa i Turystyka Aktywna), Uniwersytet Wrocławski (Wydział Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska, Kierunek Geografia) oraz Uczelniach Niepublicznych takich jak Wyższa Szkoła Zarządzania „Edukacja” (Kierunek Zarządzanie, Specjalność Zarządzanie Turystyką i Hotelarstwem), Wyższa Szkoła Handlowa (Kierunek Zarządzanie, Specjalność Zarządzanie w Turystyce).

1. 4 Struktura programu wraz z liczbą punktów

Według wykazu przedmiotów w pakiecie informacyjnym ECTS.

1. 5 Egzamin końcowy

Studenci przystępują do egzaminu końcowego (zwanego dalej dyplomowym) po uzyskaniu absolutorium. Egzamin dyplomowy jest w formie pisemnej. Zakres tematyczny egzaminu dyplomowego jest ukierunkowany na treści kształcenia kierunkowego oraz specjalnościowego, zgodnie z wybraną przez studenta specjalnością zawodową.

1. 6 Zasady oceniania i egzaminowania

W toku studiów studenta obowiązuje 19 egzaminów przedmiotowych.

W ramach I. roku studiów student zdaje 7 następujących egzaminów:

w semestrze 1.

- Filozofia i etyka
- Historia architektury i sztuki
- Podstawy turystyki
- Pedagogika czasu wolnego

w semestrze 2.

- Fizjologia człowieka
- Podstawy rekreacji
- Geografia turystyczna

W ramach II. roku studiów student zdaje 7 następujących egzaminów:

w semestrze 3.

- Psychologia
- Prawo
- Ekonomia
- Krajoznawstwo
- Zagospodarowanie turystyczne i rekreacyjne

w semestrze 4.

- Ekologia i ochrona środowiska
- Obsługa ruchu turystycznego

W ramach III. roku studiów student zdaje 5 następujących egzaminów:

w semestrze 5.

- Język obcy ogólny

- Zarządzanie
- Podstawy hotelarstwa w semestrze 6.
- Ekonomia turystyki i rekreacji
- Język obcy specjalistyczny (branżowy)

Zajęcia dydaktyczne prowadzone ze studentami kierunku turystyka i rekreacja mają między innymi:

- uczyć krytycznego myślenia, podejmowania decyzji, rozwiązywania problemów, uczyć komunikowania się, zadawania pytań, prezentowania różnych punktów widzenia;
- zachęcać do współdziałania, uczyć zarówno nie zgadzania się, jak i osiągnięcia kompromisu;
- stwarzać sytuacje, w których studenci bezpośrednio doświadczą rozpoznawania i rozwiązywania konkretnych problemów;

Stosowane w tym kontekście metody i techniki aktywizujące studentów to między innymi:

- projekty studenckie -indywidualne i zespołowe
- dyskusje i debaty
- „burza mózgów”
- wywiady
- kwestionariusze, quizy
- analiza materiałów źródłowych,
- analiza przypadku
- podejmowanie decyzji metodą „drzewa decyzyjne”
- analiza argumentów -za i przeciw
- prezentacje
- teczki (port folio) i wystawy
- w terenie (wizyty w muzeach, w jednostkach obsługi turystyki i rekreacji, ośrodkach aktywności turystycznej i rekreacyjnej).

Na kierunku turystyka i rekreacji funkcjonuje w praktyce system oceny studentów, zgodny z systemem oceniania przyjętym dla wszystkich kierunków kształcenia prowadzonych w Uczelni. Procedury oceny postępów i rozliczania zajęć mają różną formę w przypadku różnych przedmiotów.

W ramach systemu oceniania studenta stosuje się: egzaminy ustne i pisemne, kolokwia, prace zaliczeniowe, projekty i ćwiczenia praktyczne, raporty z zadań terenowych. Ocenia się systemem ciągłym i etapowym. Ocenia się częściowo i sumatywnie.

1.7 Instytutowy koordynator ECTS

dr Grzegorz Rak
g_rak@poczta.onet.pl
rak@pwsz.com.pl

27.2	Turystyka w gospodarce regionalnej/Systemy wodne Ziemi i ich przydatność dla turystyki (Tourism in regional economy/Water systems of Earth and their usefulness for tourism)	4	30	15	15	-	-	-	-	-	-	-	15	-	-	-	-	-
27.3	Zrównoważony rozwój a turystyka / Geografia regionalna Polski. (Sustainable development and tourism / Regional Geography of Poland)	4	30	15	15	-	-	-	-	-	-	-	15	15	-	-	-	-
27.4	Zarządzanie walorami turystycznymi / Geografia ekonomiczna i polityczna świata (Tourism geography of Europe /Economic and political geography)	4	30	15	15	-	-	-	-	-	-	-	-	15	15	-	-	-
27.5	Kartografia tematyczna/ Historia i kultura regionu (Thematic mapping/ History and culture of region)	4	30	15	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15
28.	Sporty rekreacyjne (Recreational sports)	3	120	30	90	-	-	-	-	-	-	-	30	30	-	30	-	30
29.	Praktyka (Practical training)	6	-	-	4 tyg.	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-
30.	BHP i ergonomia (Occupational health and safety end ergonomic)																	
Suma		82	784	424	360	9	49	30	75	75	75	60	45	60	75	60	30	75

D. Grupa treści specjalnościowych, wspólnych dla wszystkich specjalności (Group of common specialisation course)

31.	Organizacja i prowadzenie imprez turystyki poznawczej krajowej (objazd terenowy po regionie polskim)* (Organisation and management of cognitive touristic activities in Poland (country round))	2	48	-	48	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	48
32.	Organizacja i prowadzenie imprez turystyki poznawczej zagranicznej (objazd terenowy po regionie europejskim)* (Organisation and management of touristic activities in Europe (round in European region))	3	56	-	56	-	-	-	-	-	-	-	-	-	56	-	-	-	-
33.	Regionalne problemy turystyki i rekreacji (Regional problems of tourism and recreation)	10	90	-	90	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30	-	30	-	30

Razem	12	180	120	60	-	-	-	-	-	-	60	15	30	45	30	-	
Turystryka historyczna i archeologiczna (Historical and archeological tourism) (treści kształcenia)																	
36.	Historia Śląska na tle historii Polski, Czech i Niemiec (Silesian history in background of history of Poland, Czech and Germany)	2	30	30	-	-	-	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-
37.	Elementy historii Kościoła i symboliki sakralnej (Elements of Church history and sacral symbolics)	1	15	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	-
38.	Muzealnictwo i wnętrza zabytkowe (Museology and antique interiors)	1	15	15	-	-	-	-	-	-	15	-	-	-	-	-	-
39.	Obiekty kultury materialnej (Objects of material culture)	1	15	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	-	-
40.	Najważniejsze zabytki regionu (Most important antiques of regions)	1	15	-	15	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	-	-
41.	Kamień w życiu człowieka (Stone in human life)	1	15	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-
42.	Elementy archeologii nowożytnej (Elements of modern archeology)	1	15	15	-	-	-	-	-	-	15	-	-	-	-	-	-
43.	Elementy paleontologii (Elements of paleontology)	1	15	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	-	-
44.	Projektowanie tras i imprez turystyki historycznej i archeologicznej (Projects of routes and performances of historical and archeological tourism)	3	45	-	45	-	-	-	-	-	-	-	-	45	-	-	-
Razem		12	180	120	60	-	-	-	-	-	60	15	30	45	30	-	-
Przewodnictwo i pilotaż (Guiding and Pilotage) (treści kształcenia)																	
36.	Historia Śląska na tle historii Polski, Czech i Niemiec (History of Silesia in the context of Poland, Czech and Germany history)	2	30	30	-	-	-	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-
37.	Góry w kulturze polskiej (Mountains in the Polish culture)	1	15	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	-	-
38.	Historia i organizacja turystyki górskiej w Polsce (History and management of mountain tourism in Poland)	1	15	15	-	-	-	-	-	-	15	-	-	-	-	-	-

39.	Topografia Sudetów, komunikacja i trasy dojazdowe (Topography of Sudety mountains, transport and routes)	2	30	-	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30	-	-	
40.	Zjawiska klimatyczne i zjawiska geologii dynamicznej (Climatic phenomena and phenomena of physical geology)	2	30	15	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	-	
41.	Przemysł turystyczny w Polsce i na świecie (Tourism industry in Poland and in the world)	1	15	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	-	
42.	Struktura polityczno-społeczno-ekonomiczna kraju i świata (Political-social-economic structure of Poland and all world)	1	15	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	-	
43.	Etnografia i kultura ludowa (Ethnography)	1	15	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	
44.	Pilot a grupa (Pilot and group)	1	15	-	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	
Razem		12	180	120	60	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30	45	15	15

Animacja czasu wolnego i rekreacji (Animation of free-time and recreation) (treści kształcenia)

36.	Teoria animacji (Theory of animation)	1	15	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	-	-	
37.	Zarządzanie czasem wolnym i aktywnością rekreacyjną (Management of free-time and recreation activity)	2	15	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	-	-	
38.	Programowanie rekreacji (Programming of recreation)	1	30	15	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	-	-	
39.	Zabawy i gry ruchowe (Games)	1	15	-	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	-	-	
40.	Rekreacja w środowisku przyrodniczym (Recreation in the natural environment)	2	45	9	36	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	36	-	-	
41.	Programy sprawności i kondycji fitness (Programs of physical condition (fitness))	1	15	-	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	
42.	Twórcze formy rekreacji (Forms of recreations)	2	15	-	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	
43.	Czas wolny i rekreacja ludzi starszych (Free-time and recreation of elderly people)	1	15	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	-	
44.	Techniki animacyjne (Technics of animation)	1	15	-	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	
Razem		12	180	69	111	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	39	66	30	15	30

Obsługa turystyczna imprez sportowych (Touristic service of sports performance) (treści kształcenia)

Plan trzyletnich studiów licencjackich

Kierunek: Turystyka i rekreacja

Specjalności do wyboru: turystyka uzdrowiskowa, turystyka archeologiczna i historyczna, geoturystyka, obsługa imprez turystycznych

studia niestacjonarne

Lp.	Nazwa przedmiotu (Course unit)	Punkty ECTS	Godziny zajęć		Rozkład godzin zajęć												
			w tym		I rok			II rok			III rok						
			Ra- zem	wykt. ów.	Egz. po sem.	1se- mestr	2 se- mestr	3 se- mestr	4 se- mestr	5 se- mestr	6 se- mestr	W	ów	W	ów	W	ów
A Grupa treści ogólnych (Group of general contents)																	
1.	Wychowanie fizyczne (Physical education)	2	20	-	20	-	-	10	-	10	-	-	-	-	-	-	-
2.	Język obcy (Foreign language)	5	60	-	60	5	-	15	-	15	15	-	15	-	15	-	-
3.	Technologia informacyjna (Information technology)	3	18	-	18	-	-	-	-	-	-	-	-	9	-	-	-
4.	Filozofia i etyka (Philosophy and ethics)	5	18	18	-	1	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5.	Socjologia (Sociology)	3	18	18	-	1	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.	Ochrona własności intelektualnej (Protection of intellectual ownership)	2	15	15	-	-	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Suma		20	149	51	98	3	51	10	10	25	15	24	24	24	24	-	-
B. Grupa treści podstawowych (Group of fundamental contents)																	
7.	Historia architektury i sztuki (History of architecture and arts)	5	45	30	15	1	30	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8.	Fizjologia człowieka (Human physiology)	6	30	15	15	2	-	-	15	15	-	-	-	-	-	-	-

38.	Zjawiska klimatyczne i zjawiska geologii dynamicznej (Climatic phenomena and phenomena of physical geology)	2	15	6	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	6	-	-	-		
39.	Bioklimatologia uzdrowiskowa (Spa bioclimatology)	1	15	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	
40.	Turystyka zdrowotna w uzdrowiskach (Health tourism in resorts)	1	15	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	-	-	-	
41.	Funkcjonowanie uzdrowisk w gospodarce rynkowej (Resorts in system of health protection)	2	15	6	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	6	-	-	-	
42.	Lecznictwo uzdrowiskowe w systemie ochrony zdrowia (Health resorts in system of health protection)	1	15	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	-	-	-	
43.	Projektowanie rozwoju turystyki uzdrowiskowej (Projects of development of resort tourism)	1	15	-	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	
44.	Rekreacja w uzdrowisku (Recreation in health resort)	2	15	-	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	
Razem		12	135	78	57	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	42	18	21	24	15	15
Geoturystyka (Geotourism) (treści kształcenia)																						
36.	Mineralogia i petrografia (Mineralogy and petrology)	1	15	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	-	-
37.	Historia ziemi i eksploatacji kopalin (History of Earth and exploitation of its resources)	1	15	6	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	9	-	-	-	-
38.	Elementy geologii dynamicznej (Elements of general geology)	1	15	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	-	-	-	-
39.	Wybrane zagadnienia z nauk o Ziemi (Selected problems of Earth sciences)	1	15	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	-	-	-	-
40.	Kolekcjonerstwo i zbieractwo minerałów i skał (Collectorship and collecting of minerals and rocks)	1	15	6	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	9
41.	Atrakcje geoturystyczne Dolnego Śląska (Geotouristic attractions of Lower Silesia (Poland)	2	15	-	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	-	-	-	-

42.	Profurytyczna rekultywacja wyrobisk (Protouristic recultivation of excavation)	1	15	6	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	-	-	
43.	Atrakcje geoturystyczne świata (Geotouristic attractions of world)	1	15	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	
44.	Projektowanie tras i imprez geoturystycznych (Projects of routes and geotouristic enterprises)	3	15	-	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	-	
Razem		12	135	78	57	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	51	21	24	21	9

Turytyka historyczna i archeologiczna (Historical and archeological tourism) (treści kształcenia)

36.	Historia Śląska na tle historii Polski, Czech i Niemiec (Silesian history in background of history of Poland, Czech and Germany)	2	15	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
37.	Elementy historii Kościoła i symboliki sakralnej (Elements of Church history and sacral symbolics)	1	15	6	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	9	-
38.	Muzealnictwo i wnętrza zabytkowe (Museology and antique interiors)	1	15	6	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
39.	Obiekty kultury materialnej (Objects of material culture)	1	15	6	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	9	-
40.	Najważniejsze zabytki regionu (Most important antiques of regions)	1	15	-	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
41.	Kamień w życiu człowieka (Stone in human life)	1	15	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-
42.	Elementy archeologii nowożytnej (Elements of modern archeology)	1	15	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	-	-	-
43.	Elementy paleontologii (Elements of paleontology)	1	15	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	-

44.	Projektowanie tras i imprez turystyki historycznej i archeologicznej (Projects of routes and performances of historical and archeological tourism)	3	15	-	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	-	-	-	-	-	-	
Razem		12	135	78	57	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	36	24	21	24	21	15	-	9	
Obsługa turystyczna imprez sportowych (Touristic service of sports performance) (treści kształcenia)																									
36.	Charakter imprez i współzawodnictwa sportowego (Character of performances and sports competition)	1	15	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	-	-	-	-	-	-	-
37.	Bezpieczeństwo uczestników imprez sportowych (Security of participants of sports performance)	1	15	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
38.	Zachowania uczestników widowiska sportowego (Behaviour of participants of sports performance)	1	15	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	-	-	-	-	-	-	-
39.	Podstawy zarządzania przedsiębiorstwem sportowym (Fundamentals of management of sports venture)	2	15	6	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	9	-	-	-	-	-
40.	Elementy marketingu sportowego (Elements of sports marketing)	1	15	6	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	9	-
41.	Zasady ekologii w działalności imprezowej (Ecological rules in sports performance)	1	15	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	-	-	-	-	-	-	-
42.	Walory specjalistyczne regionu Sudetów (Specialistic values of Sudety regions)	2	15	-	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	-	-	-	-	-	-
43.	Atrakcje sportowe Dolnego Śląska (Sport attractions in Lower Silesia (Poland))	1	15	6	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	9	-	-	-	-	-
44.	System organizacji obsługi imprez sportowych (System organizacji obsługi imprez sportowych System of organisation of sports performers service)	2	15	-	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	-
Razem		12	135	78	57	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	45	15	12	33	21	15	-	9	9	

2. WYKAZ PRZEDMIOTÓW

WYCHOWANIE FIZYCZNE

Kod przedmiotu	16.1-TIR-WF.1
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Poziom przedmiotu	średniozaawansowany
Rok studiów, semestr	I rok, semestr 1 i 2
Liczba punktów ECTS	2
Metody nauczania	ćwiczenia terenowe i w obiektach sportowych studia stacjonarne: 60 godz./2 godz. tyg./30 tygodni studia niestacjonarne: 20 godz.
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z podstawami oraz głównymi uwarunkowaniami motoryczności, sprawności fizycznej i ich znaczeniem w cyklu życiowym człowieka. W toku zajęć praktycznych student wykazuje się określonym stopniem sprawności ruchowej, doskonali swoją kondycję i potrafi ocenić stopień rozwoju własnej motoryki.
Treści programowe	Formy gier z piłką. Ćwiczenia lekkoatletyczne ze szczególnym uwzględnieniem chodów i biegów. Gimnastyczne środki ruchowe. Ćwiczenia siłowe. Podstawowe techniki pływania.
Forma i warunki zaliczenia	aktywność i zaangażowanie; uzyskanie pozytywnej oceny ze wszystkich zadań praktycznych.
Spis zalecanych lektur	Literatura obowiązkowa: Oździński W., <i>Antropomotoryka</i> , Poznań 2003. Czabański B., <i>Kształcenie psychomotoryczne</i> , Wrocław 2000. Literatura uzupełniająca: Jezierski R., <i>Gimnastyka. Teoria i metodyka</i> , Wrocław 2004.

Stefaniak T., *Atlas uniwersalnych ćwiczeń siłowych*, Wrocław 2001.
 Czabański B., Fiłon M., Zatoń K., *Elementy teorii pływania*, Wrocław 2003.

FILOZOFIA I ETYKA

Kod przedmiotu	08.1-TIR-FIE.4
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	I rok, semestr 1
Liczba punktów ECTS	5
Metody nauczania	wykłady: studia stacjonarne: 30 godz./2 godz. tyg./15 tygodni studia niestacjonarne: 18 godz. konsultacje regularne i organizowane indywidualnie
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Student poznaje podstawowe pojęcia filozoficzne, współczesne problemy humanistyki a także reguły interpretacji tekstów filozoficznych. Rozwija swoje zdolność twórczego, refleksyjnego myślenia. Potrafi krytycznie oceniać poglądy filozofów (ich stanowiska) na podstawie poznanych zasad prowadzenia dialogu.
Treści programowe	Podstawowe pojęcia i działy filozofii. Wybrane zagadnienia z filozofii starożytnej: okres naturalistyczny – kosmologiczny: filozofowie jońscy, Heraklit z Efezu, pitagorejczycy, eleaci, pluraliści i filozofowie przyrody. Okres oświecenia starożytnego, tzw. humanistyczny: sofści, Sokrates. Okres systemów starożytnych, tzw. wielkich syntez: Platon, Arystoteles. Okres szkół starożytnych – szkoły hellenistyczne: stoicyzm, epikureizm, sceptycyzm. Okres religijny – synkretyczny: Filon z Aleksandrii, Plotyn. Wybrane zagadnienia z filozofii chrześcijańskiej przed średnio-

wieczem i okresu średniowiecza: patrystyka – Ojcowie Kościoła, Tertulian, Klemens Aleksandryjski, Orygenes, św. Augustyn, wczesna scholastyka, klasyczny okres scholastyczny, nominalizm i upadek scholastyki.

Wybrane zagadnienia z filozofii nowożytnej. Renesans: aksjologia renesansowego humanizmu.

Okres nowożytnych systemów filozoficznych: racjonalizm, empiryzm, oświecenie francuskie.

Okres krytyki – idealizm niemiecki (I. Kant) Drugi okres nowożytnych "systemów" filozoficznych: Schopenhauer, Kierkegaard.

Wybrane zagadnienia z filozofii XX wieku: Filozofia życia: Nietzsche, Dostojewski, Dilthey. Fenomenologia: Husserl, Ingarden, Scheler, Stein, Hartmann. Filozofia egzystencjalna: Jaspers, Sartre, Camus, Heidegger. Personalizm: Mounier, Maritain, Wojtyła. Filozofia dialogu: Buber, Tischner.

Próba zdefiniowania filozofii i jej przedmiotu dawniej i dziś. Arche jako pierwszy i ostatni moment świata, czyli o pierwszych próbach określenia zasady wszechrzeczy.

Filozofia człowieka według sofistów. Rola sokratejskiego odkrycia istoty człowieka.

Filozofia i religia – dylematy rozumu i wiary. Pięć dróg św. Tomasza. Moralność i Bóg – Etyka i relatywizm kulturowy. Dostojewski a Holbach – wolność irracjonalnego wyboru a negacja wolności.

Forma i warunki zaliczenia egzamin ustny

Spis zalecanych lektur

Literatura obowiązkowa:

Kierepko M., *Historia filozofii*, Wrocław 2005.

Kuziak M., Rzepczyński S., Tomasiak T., Sikorski D., Sucharski T., *Słownik myśli filozoficznej*, Bielsko-Biała 2004.

Literatura uzupełniająca:

Nielsen K., *Wprowadzenie do filozofii*, Warszawa 1988.

Reale G., *Historia filozofii starożytnej*, Lublin 1999.

Tatarkiewicz W., *Historia filozofii*, Warszawa 2002.

SOCJOLOGIA

Kod przedmiotu 14.2-TIR-S.5

Typ przedmiotu obowiązkowy

Poziom przedmiotu podstawowy

Rok studiów, semestr I rok, semestr 1

Liczba punktów ECTS	3
Metody nauczania	wykłady: studia stacjonarne: 30 godz./2 godz. tyg./15 tygodni. studia niestacjonarne: 18 godz.
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z elementarnymi pojęciami socjologii jako nauki oraz wizjami świata, w którym człowiek. Studenci uczą się i potrafią analizować, opisywać i porównywać różne sytuacje (procesy) występujące w życiu społecznym.
Treści programowe	Spółeczeństwo jako przedmiot badań socjologii. Wielość struktur społecznych i ich rodzaje. Ciągłość i zmienność społeczności. Pluralizm kultury i jedność kultury. Więź społeczna i jej przemiany. Stawanie się społeczności. Grupa społeczna: definicje, rodzaje grup społecznych. Socjologiczne koncepcje narodu. Naród a grupa etniczna. Analiza socjologiczna państwa. Kontrola społeczna. Konflikty systemów wartości. Rodzina jako podstawowa grupa społeczna. Przemiany we współczesnej polskiej rodzinie. Teorie rozwoju społecznego. Globalizacja. Ponowoczesność; próba analizy. Zastosowanie badań ankietowych i sondaży w socjologii.
Forma i warunki zaliczenia	egzamin pisemny
Spis zalecanych lektur	Literatura obowiązkowa: Giddens A., <i>Socjologia</i> , Warszawa 2006. Szacka, <i>Wprowadzenie do socjologii</i> , Warszawa 2003. Szczepański J., <i>Elementarne pojęcie socjologii</i> , Warszawa 1970. Literatura uzupełniająca: Turowski J., <i>Socjologia. Małe struktury społeczne</i> , Lublin 2001. Turowski J., <i>Socjologia. Wielkie struktury społeczne</i> , Lublin 2001.

OCHRONA WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ

Kod przedmiotu	10.3-TIR-OWI.6
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Poziom przedmiotu	średniozaawansowany
Rok studiów, semestr	I rok, semestr 1
Liczba punktów ECTS	2
Metody nauczania	wykłady: studia stacjonarne: 15 godz./2 godz. tyg./7,5 tygodnia. studia niestacjonarne: 15 godz.
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Student poznaje obowiązujące przepisy prawa materialnego regulujące zagadnienie własności intelektualnej (zakres przedmiotowy i podmiotowy); potrafi je interpretować i umiejętnie wykorzystać w praktyce.
Treści programowe	Ogólne zagadnienia dotyczące własności intelektualnej w kontekście systemu prawnego. Prawo autorskie i prawa pokrewne. Prawo autorskie a bazy danych. Prawo własności przemysłowej. Umowa know-how (tajemnica przedsiębiorstwa). Ochrona własności intelektualnej w kontekście ustaw o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji oraz o ochronie konkurencji i konsumentów.
Forma i warunki zaliczenia	pisemny test w trakcie semestru oraz ustny sprawdzian wiadomości na koniec semestru.
Spis zalecanych lektur	Literatura obowiązkowa: Kosikowski C., <i>Publiczne prawo gospodarcze Polski Unii Europejskiej</i> , Warszawa 2007. Radwański Z., <i>Prawo cywilne – część ogólna</i> , Warszawa 2007. Literatura uzupełniająca: Barta J., <i>Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace Instytutu Prawa Własności Intelektualnej</i> , Kraków 2007. Gołat R., <i>Prawo autorskie i prawa pokrewne</i> , Warszawa 2006.

HISTORIA ARCHITEKTURY I SZTUKI

Kod przedmiotu	03.6-TIR-HAS.7
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	I rok, semestr 1
Liczba punktów ECTS	5
Metody nauczania	<p>studia stacjonarne: wykłady – 30 godz./2 godz. tyg./15 tygodni ćwiczenia – 15 godz./1 godz. tyg./15 tygodni</p> <p>studia niestacjonarne: wykłady – 30 godz. ćwiczenia – 15 godz.</p>
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z głównymi nurtami (stylami) w architekturze i sztuce. Prezentacja słowna i wizualna najważniejszych twórców i ich dokonań. Studenci przyswajają i potrafią rozpoznać (wskazać, opisać) określone kierunki sztuki starożytnej i nowożytnej.
Treści programowe	<p>Sztuka starożytnego Egiptu. Sztuka Bliskiego Wschodu. Sztuka grecka. Sztuka rzymska. Okres wczesnochrześcijański. Wczesne średniowiecze. Sztuka romańska. Sztuka gotycka. Renesans. Barok. Sztuka XIX w. Wiek XX.</p>
Forma i warunki zaliczenia	<p>wykłady: egzamin pisemny ćwiczenia: kolokwium pisemne</p>
Spis zalecanych lektur	<p>Literatura obowiązkowa: <i>Sztuka świata</i>, praca zbiorowa, t. 1-15, Warszawa 1989-2008.</p>

Literatura uzupełniająca:

Sztuka Polska, praca zbiorowa, t. 1., Warszawa 2004.

Słownik terminologiczny sztuk pięknych, praca zbiorowa, Warszawa 2005.

BIOLOGIA ROZWOJU CZŁOWIEKA

Kod przedmiotu	13.1 –TIR-BRC.14
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	I rok, semestr 1
Liczba punktów ECTS	3
Metody nauczania	wykłady: studia stacjonarne: 30godz./2 godz. tyg./15 tygodni studia niestacjonarne: 15 godz.
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z teoriami powstawania i rozwoju życia na Ziemi, ze szczególnym uwzględnieniem filogenezy człowieka (antropogeneza) i etapami rozwoju osobniczego (ontogeneza). Ukazanie miejsca człowieka współczesnego w biologicznym systemie na tle jednolitych wzorów budowy funkcjonalnej komórki i złożonych procesów biochemicznych. Studenci analizują genetyczne oraz środowiskowe uwarunkowania rozwoju fizycznego i motorycznego człowieka w zmieniających się warunkach życia.
Treści programowe	Hipotezy powstania życia na Ziemi. Ewolucja chemiczna, molekularna, biologiczna; poziomy organizacji życia. Ewolucja człowieka: etapy antropogenezy. Rozwój osobniczy: wewnątrzmaciczny i pozałonowy. Hierarchia budowy organizmu: pierwiastki, związki, komórka, narządy – układy. Podział komórek (mitoza i mejoza), różnicowanie się komórek płciowych (spermatogeneza i oogeneza). Okresy życia: noworodkowy, niemowlęcy, przedszkolny, szkolny, pokwitania, młodzięńczy, dojrzałości.

	Teorie starzenia się (komórkowe, genetyczne, narządowe-układowe).
Forma i warunki zaliczenia	dwukrotna ocena pisemnego kolokwium, które obejmuje sprawdzian wiadomości z dwóch działów: rozwoju rodowego (filogenezy) i rozwoju osobniczego (ontogenezy).
Spis zalecanych lektur	Literatura obowiązkowa: Jaczewski A., <i>Biologiczne i medyczne podstawy rozwoju człowieka</i> , Warszawa 2001. Wolański N., <i>Rozwój biologiczny człowieka</i> , Warszawa 2006. Literatura uzupełniająca: Solomon E. P., Berg L.R., Martin D.W., Villet C.A., <i>Biologia</i> , Warszawa 2000. Twyman R., <i>Biologia rozwoju. Krótkie wykłady</i> , Warszawa 2005.

EDUKACJA ZDROWOTNA

Kod przedmiotu	13.1-TIR-EZ.15
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Poziom przedmiotu	średniozaawansowany
Rok studiów, semestr	I rok, semestr 1
Liczba punktów ECTS	3
Metody nauczania	studia stacjonarne: wykłady – 15 godz./2 godz. tyg., co drugi tydzień/15 tygodni ćwiczenia – 15 godz./2 godz. tyg., co drugi tydzień/15 tygodni studia niestacjonarne: wykłady – 15 godz.
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Student poznaje: holistyczne ujęcie zdrowia w świetle definicji WHO; przyczyny chorób infekcyjnych i znaczenie szczepień ochronnych i innych profilaktycznych sposobów. Na podstawie zdobytej wiedzy uczy się podejmować trafnych, prozdrowotnych decyzji i próbuje opracować programy promujące zdrowy styl życia.

Treści programowe	Definicje, mierniki i promocja zdrowia. Zdrowie Polaków: założenia, cele i sposoby realizacji Narodowego Programu Zdrowia. Genetyczne i środowiskowe uwarunkowania zdrowia. Organizacja i rola służby zdrowia; lekarz rodzinny. Profilaktyka, ze szczególnym uwzględnieniem szczepień ochronnych. Choroby tropikalne oraz immunoprofilaktyka przy wyjazdach zagranicznych. Psychospołeczne aspekty zdrowia. Styl życia a zdrowie. Wpływ żywienia na zdrowie człowieka: błędy żywieniowe i ich następstwa (nadwaga, otyłość). Zdrowotne efekty aktywności ruchowej. Profilaktyka zachowań antyzdrowotnych: biologiczne i społeczne skutki niktynizmu, alkoholizmu, narkomanii. Negatywne skutki pracoholizmu oraz stresu: nerwice, depresje, anoreksja psychiczna, bulimia. Turystyka a zdrowie. Autorskie pomysły programów promocji zdrowia.
Forma i warunki zaliczenia	wykłady: egzamin pisemny ćwiczenia: ustne kolokwium
Spis zalecanych lektur	Literatura obowiązkowa: Karski J., <i>Praktyka i teoria promocji zdrowia. Wybrane zagadnienia</i> , Warszawa 2007. Kolarzyk E., <i>Wybrane problemy higieny i ekologii człowieka</i> , Kraków 2000. Tuszyńska-Bogucka V., Bogucki J., <i>Styl życia. Wybrane zagadnienia</i> , Lublin 2005. Literatura uzupełniająca: Karski J., <i>Postępy promocji zdrowia. Przegląd międzynarodowy</i> , Warszawa 2006. Jethon Z., <i>Medycyna zapobiegawcza i środowiskowa. Higiena-Ekologia kliniczna – Zdrowie</i> , Warszawa 1997.

PODSTAWY TURYSTYKI

Kod przedmiotu	04.4-TIR-PT.16
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	I rok, semestr 1

Liczba punktów ECTS	5
Metody nauczania	<p>studia stacjonarne: wykłady – 30 godz./2 godz. tyg./15 tygodni ćwiczenia – 15 godz./2 godz. tyg. co drugi tydzień/15 tygodni</p> <p>studia niestacjonarne: wykład – 30 godz. ćwiczenia – 15 godz.</p>
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z wiedzą z zakresu teoretycznych podstaw turystyki; student nabywa umiejętności rozpoznawania problemów występujących we współczesnej turystyce i potrafi kompetentnie rozpoznać występujące w niej zjawiska.
Treści programowe	<p>Zarys historii turystyki na świecie i w Polsce. Klasyfikacja zjawisk turystycznych. Podstawowe pojęcia związane z turystyką – typologia turystów, turystyka. Społeczno – ekonomiczne i polityczne czynniki rozwoju turystyki; czas wolny i inne czynniki rozwoju współczesnej turystyki. Środowiskowe uwarunkowania rozwoju turystyki. Typologia zasobów turystycznych. Ruch turystyczny i jego cechy. Podstawy typologii i klasyfikacji form aktywności turystycznej. Rodzaje i formy turystyki; turystyka masowa, alternatywna, aktywna, kwalifikowana, ekstremalna i niekonwencjonalna, biznesowa, etniczna, socjalna, sentymentalna, pielgrzymkowa, krajoznawcza. Krajowy i zagraniczny ruch turystyczny, jego struktura ilościowa, rodzajowa i przestrzenna. Organizacja turystyki w Polsce. Ważniejsze turystyczne organizacje międzynarodowe. Funkcje w turystyce; wypoczynkowa, poznawcza, edukacyjna, zdrowotna, wychowawcza, miastotwórcza, etniczna, ekonomiczna. Związki turystyki z innymi dziedzinami społeczno – gospodarczymi. Dysfunkcje w turystyce; środowiskowe, kulturowo – społeczne, gospodarcze. Źródła wiedzy turystycznej – systematyka źródeł. Pojęcie atrakcyjności turystycznej i systematyka walorów turystycznych. Problemy metodyczne ocen jednostkowych i kompleksowych,</p>

metodyka oceny atrakcyjności turystycznej miejscowości.
Podstawy ruchu turystycznego- chłonność i pojemność turystyczna, optymalne okresy korzystania z walorów turystycznych.
Systematyka bazy materialnej turystyki i metodologia sprawozdawczości statystycznej turystyki (KT- 1).
Metody badania ruchu turystycznego.
Wskaźniki rozwoju funkcji turystycznej obszarów i miejscowości.
Wybrane zagadnienia gospodarcze związane z turystyką.

Forma i warunki zaliczenia wykłady: egzamin pisemny
ćwiczenia: ocenianie ciągłe, kolokwium pisemne

Spis zalecanych lektur Literatura obowiązkowa:
Czerwiński J., *Turystyka. Wybrane zagadnienia*, Wałbrzych 2006.
Kurek W., *Turystyka*, Warszawa 2007.
Toczek-Werner S., *Podstawy rekreacji i turystyki*, Wrocław 2008.

Literatura uzupełniająca:
Gaworecki W., *Turystyka*, Warszawa 2006.
Gołembski G., *Kompendium wiedzy o turystyce*, Warszawa – Poznań 2002.

PEDAGOGIKA CZASU WOLNEGO

Kod przedmiotu 05.9-TIR-PCW.18

Typ przedmiotu obowiązkowy

Poziom przedmiotu podstawowy

Rok studiów, semestr I rok, semestr 1

Liczba punktów ECTS 4

Metody nauczania studia stacjonarne:
wykłady – 15 godz./2 godz. tyg., co drugi tydzień/15 tygodni
ćwiczenia – 15 godz./2 godz. tyg., co drugi tydzień/15 tygodni

studia niestacjonarne:
wykłady – 15 godz.
ćwiczenia – 15 godz.

	konsultacje regularne oraz organizowane w indywidualnych przypadkach
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z głównymi założeniami i zadaniami pedagogiki czasu wolnego (zasady, warunki); studenci uczą się trafnie dobierać metody i techniki rozpoznawania i przewidywania różnych sytuacji pedagogicznych związanych z czasem wolnym; opracowują programy dotyczące form spędzania czasu wolnego.
Treści programowe	Przedmiot i zadania pedagogiki czasu wolnego. Czas wolny jako sytuacja pedagogiczna.
Forma i warunki zaliczenia	Naturalne i intencjonalne środowiska działalności pedagogicznej w sferze czasu wolnego - cele, zasady i strategię działania.
Spis zalecanych lektur i innych materiałów	Mechanizmy oddziaływania i funkcje czasu wolnego. Uwarunkowania społeczne uczestnictwa w czasie wolnym. Narzędzia działalności pedagogicznej w sferze czasu wolnego z uwzględnieniem warunków podstawowych środowisk wychowawczych: rodziny, szkoły i społeczności lokalnej. Działalność mediów i innych podmiotów organizacyjnych w kształtowaniu sytuacji pedagogicznych związanych z czasem wolnym. Perspektywy dla działalności pedagogicznej w zakresie czasu wolnego – analiza trendów rozwojowych i barier.
	wykłady: egzamin pisemny ćwiczenia: uzyskanie pozytywnej oceny ze wszystkich kolokwium częściowych
	Literatura obowiązkowa: Pięta J., <i>Pedagogika czasu wolnego</i> , Warszawa 2004. Tauber R.D., Siwiński W., <i>Pedagogika czasu wolnego. Zarys wykładu</i> , Poznań 2002.
	Literatura uzupełniająca: Bombol M., <i>Ekonomiczny wymiar czasu wolnego</i> , Warszawa 2005. Martynowicz-Hetka E., <i>Pedagogika społeczna</i> , t. 2, Warszawa 2007.

BHP I ERGONOMIA

Kod przedmiotu	16.0-TiR-BHP.30
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	I rok, semestr 1
Metody nauczania	wykład
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	Brak
Cele przedmiotu	Słuchacze poznają aktualne problemy z zakresu: <ul style="list-style-type: none"> – zagrożeń występujących w procesach pracy, – ochrony przed zagrożeniami związanymi z wykonywaną pracą, – dostosowania pracy do możliwości psychofizycznych człowieka z uwzględnieniem osiągnięć techniki i wiedzy o człowieku jako użytkowniku techniki.
Treści programowe	Istota oraz przepisy BHP: <ul style="list-style-type: none"> – Kodeks pracy. – Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 lipca 2007 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy w uczelniach. – Podstawowe zasady ochrony przeciwpożarowej oraz postępowania w razie pożaru. – Organizacja i zasady udzielania pomocy przedlekarskiej w razie wypadku. – Projektowanie elementów informacyjnych i sterowniczych stanowiska pracy. – Wymagania ergonomiczne stanowiska komputerowego na podstawie Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej 01.12.1998 r. praca z monitorami ekranowymi.
Spis zalecanych lektur	Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks Pracy (J.t.: Dz.U. z 1998 r. Nr 21, poz.94; z późniejszymi zm.). Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (J.t.: Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1229; zm.: Dz. U. z 2003 r. Nr 52, poz. 452). Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 kwietnia 2006 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 80, poz.563).

Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 lipca 2007 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy w uczelniach (Dz. U. Nr 128, poz. 897 z dnia 18 lipca 2007 r.).

Ustawa z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. Nr 199, poz. 1673 ze zmianami).

Rozporządzenie Rady Ministrów z 28 dnia lipca 1998r. w sprawie ustalania okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy oraz sposobu ich dokumentowania, a także zakresu informacji zamieszczanych w rejestrze wypadków przy pracy (Dz. U. Nr 115, poz. 744; zmiany: Dz. U. z 2004 r. Nr 14, poz. 117, z 2006 r. Nr 215, poz. 1582).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10.09.1996 r. w sprawie wykazu prac wzbronionych kobietom. (Dz. U. Nr 114 poz. 545, Dz. U. z 2002 r. Nr 127, poz. 1092).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 sierpnia 2004 r. w sprawie wykazu prac wzbronionych młodocianym i warunków ich zatrudniania przy niektórych z tych prac¹) (Dz. U. Nr 200, poz. 2047; zm.: Dz. U. z 2005 Nr 136 poz.1145, z 2006 r. Nr 107, poz.724).

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2000r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy ręcznych pracach transportowych (Dz. U. Nr 26, poz. 313).

Rączkowski, *BHP w praktyce*, ODDK Gdańsk 2007 r.

JĘZYK OBCY

Kod przedmiotu	09.1-TIR-JO.2
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	I, II, III rok: semestr 2,3,4,5
Liczba punktów ECTS	5
Metody nauczania	ćwiczenia: studia stacjonarne: 120 godz./2 godz. tyg./60 tygodni. studia niestacjonarne: 60 godz.
Język wykładowy	angielski
Wymagania wstępne	Posługiwanie się językiem obcym w stopniu podstawowym.
Założenia i cele przedmiotu	Student poznaje podstawowe struktury gramatyczno – leksy-

kalne w stopniu umożliwiającym rozumienie prostych tekstów czytanych i słuchanych; uczy się porozumiewać, uwzględniając różne aspekty życia codziennego i wyrażać podstawowe potrzeby i zachowania społeczne.

Treści programowe

Życiorys – podawanie daty, opis wydarzeń z przeszłości, tworzenie krótkich zdań złożonych.
Wyrażanie upodobań, zainteresowań, preferencji.
Opis warunków pogodowych, katastrof naturalnych.
Wyrażanie własności – konstrukcje gramatyczne, odmiana zaimek.
Zwyczaje brytyjskie „Szkocki ślub”.
Wyrażanie planów na przyszłość, planowanie podróży.
Opis obowiązków domowych, porównywanie zwyczajów w różnych krajach.
Sporty ekstremalne, zastosowanie czasów gramatycznych – Present Perfect.
Praca zawodowa – opis obowiązków różnych zawodów, czasowniki wyrażające przymus.
Społeczne zachowania grzecznościowe – I tryb warunkowy.
Zwyczaje społeczne w przeszłości – opis zmian – konstrukcja gramatyczna „used to”.
Tworzenie zdań złożonych celu, wyrażanie zamiaru.
Opis pomieszczeń, udogodnień, sprzętu.
Żywność, zdrowa dieta – zwyczaje żywnościowe narodowe.
Angielski brytyjski i amerykański – analizowanie różnic.
Mniejszości narodowe w Wielkiej Brytanii – mniejszość hinduska.
Lokalne atrakcje turystyczne – porównywanie;
Organizowanie podróży – użycie czasu Present Perfect.
Tworzenie rodziny wyrazów – rzeczownik od czasownika.
„Co mówi reklama” – analiza reklamy, wyrażanie obietnic – I tryb warunkowy.
Opis wydarzeń z przeszłości – układanie historii kryminalnej.
Wyrażanie chęci, preferencji dotyczących przyszłej kariery.
Narodowa marka – przedstawianie producenta – Strona bierna.
Zastosowanie rodzajników w języku angielskim – opis przedstawienia teatralnego.
Wyrażanie obowiązków, nakazów i zakazów w relacjach z ludźmi.
Wyrażanie spontanicznej i zaplanowanej decyzji.
Opis złego samopoczucia – udzielanie porad.
Opisywanie zmian – zastosowanie czasu Present Perfect.
Wyrażanie pozwolenia, prośba o zgodę – maniery przy stole.
Opis sytuacji hipotetycznych – zastosowanie II trybu warunkowego.
Opis zbrodni – zastosowanie strony biernej w czasie przeszłym.

	<p>Wyrażanie asertywnych zachowań – zastosowanie czasowników złożonych.</p> <p>„Kto pyta nie błądzi” – zadawanie pytań – konstrukcja zdań pytających w różnych czasach.</p> <p>Opis urządzeń i sprzętu – tworzenie zdań złożonych względnych.</p> <p>Wyrażanie przypuszczeń, analizowanie słyszanych dźwięków.</p> <p>Wstalenie terminów spotkań, dzień, miesiąc, godzina.</p> <p>Opis wydarzeń – zastosowanie przymiotników opisujących uczucia.</p> <p>„Emigranci w Stanach Zjednoczonych” – zastosowanie czasu Present Perfect.</p> <p>Wyrażanie propozycji, sugestii – problemy i ich rozwiązywanie.</p> <p>Okazje do świętowania – zachowania społeczne – zastosowanie II trybu warunkowego.</p>
Forma i warunki zaliczenia	egzamin ustny i pisemny, ocenianie ciągle. Zaliczenie (zaliczenie zajęć z konwersacji, testu obejmującego gramatykę języka obcego) i egzamin (forma ustna i pisemna).
Spis zalecanych lektur	<p>Literatura obowiązkowa:</p> <p><i>Language to Go, Pre-intermediate</i>, Cunningham & Mohamed, Longman.</p> <p><i>Language Leader. Pre-intermediate</i>, Lebeau & Rees, Longman.</p> <p>Literatura uzupełniająca:</p> <p><i>English Grammar in Use</i>, L. Hashemi, Cambridge.</p>

FIZJOLOGIA CZŁOWIEKA

Kod przedmiotu	13.1-TIR-FC.8
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	I rok, semestr 2
Liczba punktów ECTS	6
Metody nauczania	<p>studia stacjonarne:</p> <p>wykłady – 15 godz./2 godz. tyg. co drugi tydzień/15 tygodni</p> <p>ćwiczenia – 15 godz./2 godz. tyg. co drugi tydzień/15 tygodni</p>

	studia niestacjonarne: wykłady – 15 godz. ćwiczenia – 15 godz.
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Wprowadzenie słuchaczy w problematykę procesów fizjologicznych zachodzących w organizmie człowieka pod wpływem wysiłku fizycznego. Student poznaje sposoby odczytywania i interpretowania różnych prób wysiłkowych; poznaje znaczenie wpływu rekreacji na zmiany adaptacyjne w różnych układach: ruchowym, nerwowym, oddechowym, krążenia. Student, na tej podstawie, planuje i organizuje wycieczki uwzględniając w/w parametry.
Treści programowe	Homeostaza. Rola układu nerwowego i hormonalnego w regulacji czynności poszczególnych narządów organizmu i metabolizmu. Narządy zmysłów. Budowa i czynność serca i układu krążenia. Budowa i czynność układu oddechowego. Krew, jej skład, właściwości i rola. Budowa i funkcja mięśni. Klasyfikacja wysiłków fizycznych. Procesy energetyczne i zmiany fizjologiczne podczas wysiłków fizycznych. Reakcje na wysiłek fizyczny osób w różnym wieku. Zmęczenie – rodzaje, lokalizacja, objawy. Wypoczynek, sposoby jego aktywacji. Wydolność fizyczna i metody jej oceny. Terenowe metody oceny sprawności fizycznej. Przystosowanie się ustroju do zmieniających się warunków środowiska (adaptacja).
Forma i warunki zaliczenia	wykłady: egzamin pisemny ćwiczenia: kolokwium ustane
Spis zalecanych lektur	Literatura obowiązkowa: Bullock J., <i>Fizjologia</i> , Wrocław 2007. Górski J., <i>Fizjologiczne podstawy wysiłku fizycznego</i> , Warszawa 2001. Traczyk W.Z., <i>Fizjologia człowieka w zarysie</i> , Warszawa 2004. Literatura uzupełniająca: Jaskólski A., <i>Podstawy fizjologii wysiłku fizycznego z zarysem fizjologii człowieka</i> , Wrocław 2002.

PODSTAWY REKREACJI

Kod przedmiotu	16.2-TIR-PR.17
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	I rok, semestr 2
Liczba punktów ECTS	5
Metody nauczania	<p>studia stacjonarne: wykłady – 30 godz./2 godz. tyg./15 tygodni ćwiczenia – 15 godz./2 godz. tyg., co drugi tydzień/15 tygodni</p> <p>studia niestacjonarne: wykłady – 30 godz. ćwiczenia – 15 godz. Konsultacje organizowane w indywidualnych przypadkach.</p>
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Wprowadzenie studentów w istotę i zasady działalności rekreacyjnej różnego rodzaju. Na tej podstawie student potrafi nie tylko interpretować i identyfikować zjawiska rekreacyjne, ale również diagnozować, organizować i prowadzić imprezy rekreacyjne.
Treści programowe	<p>Podstawowe pojęcia rekreacji. Istota i funkcje rekreacji; zmiany uczestnictwa w rekreacji na przestrzeni cyklu życia człowieka. Wybrane biologiczne aspekty rekreacji ruchowej, z uwzględnieniem motorycznej zmienności zachowań w ontogenezie. Paradygmat zdrowia we współczesnej rekreacji. Minimalna i optymalna dawka ruchu. Wybrane psychologiczne i społeczno-kulturowe aspekty rekreacji. Środowiska rekreacyjne (geograficzne i społeczne) oraz odbiorcy/konsumenci usług rekreacyjnych. Bariery rekreacji i warunki ich przełamywania. Klasyfikacja zajęć i czynności rekreacyjnych. Klasyfikacja form organizacyjnych działalności rekreacyjnej oraz form nauczania-uczenia się czynności rekreacyjnych. Metody i środki rekreacji. Istota rekreacyjnego treningu zdrowotnego.</p>

	Zasady planowania, organizacji i realizacji imprez sportowo-rekreacyjnych. Struktura organizacyjna rekreacji w Polsce i na świecie.
Forma i warunki zaliczenia	wykłady: egzamin pisemny ćwiczenia: aktywność i zaangażowanie, prace zaliczeniowe
Spis zalecanych lektur	Lektura obowiązkowa: Toczek-Werner S., <i>Podstawy rekreacji i turystyki</i> , Wrocław 2008. Kiełbasiewicz-Drozdowska I., Siwiński W., <i>Teoria i metodyka rekreacji</i> , Poznań 2001. Pilawska A., Pilawski A., Pertyński W., <i>Zarys teorii i metodyki rekreacji ruchowej</i> , Katowice 2003. Lektura uzupełniająca: Dąbrowski A., <i>Zarys teorii rekreacji ruchowej</i> , Warszawa 2006. Kwilecka M., <i>Bezpośrednie funkcje rekreacji</i> , Warszawa 2006.

GEOGRAFIA TURYSTYCZNA

Kod przedmiotu	07.1-TIR-GT.19
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Poziom przedmiotu	średniozaawansowany
Rok studiów, semestr	I rok, semestr 2
Liczba punktów ECTS	7
Metody nauczania	studia stacjonarne: wykłady – 45 godz./3 godz. tyg./15 tygodni ćwiczenia – 30 godz./2 godz. tyg./15 tygodni studia niestacjonarne: wykłady – 45 godz. ćwiczenia – 30 godz.
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	Znajomość geografii na poziomie szkoły średniej.
Założenia i cele przedmiotu	Programowanie turystyki w aspekcie jej komponentów i walorów środowiska. Zwrócenie uwagi na umiejętne wykorzystanie wiedzy geograficznej w tworzeniu nowoczesnego produktu

turystycznego w skali międzynarodowej, krajowej, regionalnej i lokalnej.

Studenci w sposób profesjonalny organizują produkt turystyczny różnego rodzaju, skali i rangi.

Treści programowe

Geografia turystyczna w strukturze nauk geograficznych – jej związki z innymi obszarami wiedzy.

Zakres badawczy geografii turystycznej; podstawowe pojęcia właściwe dla geografii turystycznej.

Ocena przydatności środowiska geograficznego dla turystyki, kryteria oceny walorów turystycznych.

Walory krajoznawcze Polski: walory przyrodnicze, walory antropogeniczne, walory krajoznawcze dóbr kultury, walory specjalistyczne.

Ważniejsze miejscowości krajoznawcze Polski – podstawy wydzielenia i klasyfikacja miejscowości.

Walory uzdrowiskowe Polski – statutowe miejscowości uzdrowiskowe, uzdrowiska w rozwoju, potencjalne miejscowości turystyczno – uzdrowiskowe.

Metodyczne podstawy regionalizacji turystycznej.

Struktura przestrzenna zainwestowania i ruchu turystycznego Polski; wskaźniki rozwoju funkcji turystycznych.

Regiony turystyczne Polski, rejony turystyczne o szczególnym znaczeniu dla turystyki sobotnio – niedzielnej i świątecznej.

Walory środowiska geograficznego Europy i ich przydatność dla turystyki.

Struktura przestrzenna zainwestowania i ruchu turystycznego w Europie.

Regiony turystyczne Europy.

Ważniejsze wielkie centra turystyczne, stacje sportów zimowych, rejony i kąpieliska nadmorskie, miejscowości uzdrowiskowe, pielgrzymkowe; centra artystyczno – kulturalne.

Analiza i systematyka źródeł wiedzy z zakresu geografii turystycznej.

Mapy jako źródło wiedzy przydatnej dla geografii turystycznej – analiza różnego rodzaju map i planów.

Ocena walorów turystycznych środowiska geograficznego metodą bonitacji punktowej.

Ocena atrakcyjności turystycznej wybranej miejscowości (regionu).

Analiza rozkładu przestrzennego zasobów hotelarskich w wybranym regionie kraju.

Analiza rozkładu przestrzennego ruchu turystycznego w Polsce (wybranym regionie).

Ocena stopnia rozwoju funkcji turystycznych wybranych powiatów oraz miast i gmin w Polsce.

Analiza walorów i atrakcji ważniejszych ośrodków turystycznych nadmorskiej strefy krajobrazowej Polski.

Analiza walorów i atrakcji ważniejszych ośrodków turystycz-

nach pojeziernej strefy krajobrazowej Polski.
Analiza walorów i atrakcji ważniejszych ośrodków turystycznych wyżynnej strefy krajobrazowej Polski.
Analiza walorów i atrakcji ważniejszych ośrodków turystycznych górskiej strefy krajobrazowej Polski.
Analiza walorów i atrakcji najważniejszych regionów turystycznych i uzdrowiskowych Europy.
Krajobrazy naturalne świata – analiza i ocena ich rangi turystyczno – poznawczej.
Regionalizacja i atrakcyjność turystyczna krajów pozaeuropejskich wg WTO.

Forma i warunki zaliczenia wykłady: egzamin pisemny
ćwiczenia: sprawdziany cząstkowe, kolokwium zaliczeniowe

Spis zalecanych lektur Literatura obowiązkowa:
Lijewski T., Mikułowski B., Wyrzykowski J., *Geografia turystyki Polski*, Warszawa 2002.
Stasiak A., *Geografia turystyki Polski. Przewodnik do ćwiczeń krajoznawczych*, Warszawa 2009.
Warszyńska J., *Geografia turystyczna świata*, t. 1 i 2, Warszawa 2003.

Literatura uzupełniająca:
Kowalczyk A., *Geografia turystyki*, Warszawa 2000.
Kruczek Z., Sacha S., *Europa – zarys geografii turystycznej*, Kraków 2003.

GRY TERENOWE

Kod przedmiotu	16.2-TIR-GR.27.1
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	I rok, semestr 2
Liczba punktów ECTS	4
Metody nauczania	studia stacjonarne: ćwiczenia terenowe – 30 godz./2 godz. tyg./15 tygodni studia niestacjonarne: ćwiczenia – 15 godz.

Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Studenci poznają rodzaje, zasady i normy bezpieczeństwa gier i zabaw ruchowych. Organizują i przeprowadzają różnego typu zabawy terenowe uwzględniając warunki klimatyczne, zróżnicowany teren i rodzaj sprzętu. Opracowują (zespołowo) projekty zajęć biorąc pod uwagę wiek, umiejętności oraz rodzaj sprzętu.
Treści programowe	Gry terenowe mogące służyć nauce poruszania się w otwartym terenie – „Podchody”. Możliwości wykorzystania gier planszowych i gier komputerowych do zajęć terenowych: „Kostka szczęścia”. Projektowanie zadań do gier terenowych w oparciu o osobliwości historyczne, przyrodnicze najbliższej okolicy: „Traper”. Współpraca i współdziałanie w trakcie gier terenowych: „Puzzle”, „Gra planszowa”. Gry terenowe z lat dzieciństwa. Modyfikowanie gier terenowych dla potrzeb zajęć rekreacyjnych z ludźmi starszymi. Projektowanie zadań do gier terenowych w oparciu o treści dydaktyczne poznane na zajęciach z różnych przedmiotów. Samodzielna organizacja przykładowej gry terenowej z zachowaniem zasad bezpieczeństwa uczestników.
Forma i warunki zaliczenia	ćwiczenia: pisemny projekt gry terenowej dla wybranej grupy wiekowej. Ocena umiejętności organizacji wybranej gry lub zabawy terenowej. Kolokwium.
Spis zalecanych lektur	Literatura podstawowa: Błacha R., Bigiel W., <i>Kultura fizyczna w środowisku przyrodniczym w okresie letnim, przewodnik do zajęć na obozach letnich</i> , Wrocław 2002. Cych P., Kozłowski J., <i>Bieg na orientację, gry i zabawy z mapą i kompasem. Sport dla wszystkich</i> , Warszawa 2000. Griesbeck J., <i>Zabawy na wyprawę</i> , Kielce 2001. Literatura uzupełniająca: Fąk T., Opoka D., <i>Gry rekreacyjne, „Sport dla wszystkich”, Zeszyt 3</i> , Warszawa 1998. Gobelny J., <i>Gramy w kwadranta polską grę drużynową</i> , YMCA, Wrocław 2002.

NORDIC WALKING

Kod przedmiotu	16.2-TIR-NW.27.1
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	I rok, semestr 2
Liczba punktów ECTS	4
Metody nauczania	studia stacjonarne: ćwiczenia terenowe – 30 godz./2 godz. tyg./15 tygodni. studia niestacjonarne: ćwiczenia – 15 godz.
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Student poznaje możliwości zastosowania „nordic walking” w zależności od wieku, poziomu sprawności fizycznej i ruchowej; stosownie do poziomu zaawansowania grupy, potrafi zastosować w praktyce elementy techniki „marszu z kijami”; organizuje i aktywnie uczestniczy w formach treningu zdrowotnego „nordic walking”.
Treści programowe	Historia i rozwój „nordic walking”. Zasady doboru oraz charakterystyka sprzętu i wyposażenia. Korzyści i możliwości zdrowotne wynikające z uprawiania „nordic walking”. Charakterystyka techniki kroku oraz pracy ramion, podstawy metodyczne organizacji i realizacji zajęć. Wykorzystanie „nordic walking” w zajęciach rekreacyjnych z uwzględnieniem zasad treningu zdrowotnego. Różnice pomiędzy formą zdrowotną, fitness i sportową „nordic walking”. Metody kontroli i samokontroli efektów treningu zdrowotnego z zastosowaniem „nordic walking”. Podstawowe błędy techniki marszu z kijami i sposoby eliminacji błędów. Gry i zabawy w uczeniu i nauczaniu „nordic walking”. Podstawy programowania zajęć „nordic walking” w zależności od wieku, sprawności fizycznej i ruchowej uczestników. Organizacja i prowadzenie zajęć na przykładzie wybranej grupy uczestników.

Forma i warunki zaliczenia	sprawdzian pisemny z wiadomości teoretycznych, praca pisemna: konspekt zajęć „nordic walking”, samodzielne przygotowanie i przeprowadzenie zajęć w terenie
Spis zalecanych lektur	Literatura podstawowa: <i>Nordic Walking. Program treningowy dla seniorów</i> , praca zbiorowa, Warszawa 2007. Literatura uzupełniająca: Tim „T-Bone” Arem, <i>Nordic walking rozruszaj swoje ciało</i> , Warszawa 2006.

ORGANIZACJA I PROWADZENIE IMPREZ WODNEJ TURYSTYKI KWALIFIKOWANEJ

Kod przedmiotu	04.4-TIR-OWK.35.1
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	I rok, semestr 2
Liczba punktów ECTS	6
Metody nauczania	studia stacjonarne: ćwiczenia terenowe w formie obozu wędrownego /60 godz. tygodniowo/1 tydzień studia niestacjonarne: ćwiczenia – 15 godz.
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	umiejętność pływania
Założenia i cele przedmiotu	Metody organizacji, planowanie i prowadzenie imprez wodnej turystyki kwalifikowanej (imprezy wędrowskie : kajakowe). Konceptualizacja imprez wodnej turystyki kwalifikowanej. Studenci samodzielnie przeprowadzają zaplanowaną przez siebie imprezę w w/w zakresie.
Treści programowe	Zasady planowania, programowania i prowadzenia imprez wędrowskiej turystyki kajakowej, ze szczególnym uwzględnieniem form turystyki zorganizowanej grupowej. Sposoby oceny poziomu zadowolenia turystów z jakości organizacji i obsługi imprezy.

Planowanie i programowanie trasy i techniki jej pokonywania w zależności od wieku uczestników i stopnia doświadczenia kajakowego.

Sposoby korzystania z noclegów i wyżywienia, podziału indywidualnych i zespołowych zadań.

Wyposażenie grupy turystycznej i wyposażenie indywidualne uczestników imprez wędrowskiej turystyki kajakowej.

Zabezpieczenie w sprzęt specjalistyczny i medyczny.

Kryteria wyboru przedsiębiorstwa wynajmującego sprzęt wodny i techniki jego zamówienia, ubezpieczenia.

Projekt programu technicznego i merytorycznego wędrowki kajakowej (w tym m.in. podziału trasy na odcinki dzienne, ustalenia miejsca noclegu, miejsca zakupu artykułów żywnościowych, programu zwiedzania, programu zajęć sportowo – rekreacyjnych i kulturalno–rozrywkowych).

Praktyczne wdrażanie planu i programu imprezy wędrowskiej turystyki kajakowej z uwzględnieniem wszystkich zasad formalnych, metodycznych i merytorycznych, w tym m.in.: zasady wykorzystania turystycznego obszarów prawnie chronionych, zasady korzystania ze środowiska wodnego i leśnego, zasady zbiorowego żywienia w warunkach terenowych, zasady biwakowania.

Metodyka i technika pełnienia funkcji przewodnickich oraz metodyka obserwacji i oceny stanu i stopnia zagospodarowania turystycznego szlaku wodnego dla potrzeb turystyki kwalifikowanej.

Forma i warunki zaliczenia ocenianie ciągłe

Spis zalecanych lektur Literatura obowiązkowa:
Toczek-Werner S., *Podstawy rekreacji i turystyki*, Wrocław 2008.
Skibicki Z., *Szkoła turystyki kajakowej*, Pelplin 2005.

Literatura uzupełniająca:
Grobelny J., *Obozy wędrowne*, Wrocław 2006.
Merski J., *Turystyka kwalifikowana*, Warszawa 2002.

ORGANIZACJA I PROWADZENIE IMPREZ GÓRSKIEJ TURYSTYKI KWALIFIKOWANEJ

Kod przedmiotu 04.4-TIR-OGK.35.1

Typ przedmiotu do wyboru

Poziom przedmiotu podstawowy

Rok studiów, semestr	I rok, semestr 2
Liczba punktów ECTS	6
Metody nauczania	<p>studia stacjonarne: ćwiczenia terenowe, weekendowe – 60 godz. w semestrze</p> <p>Studia niestacjonarne: ćwiczenia terenowe – 20 godz.</p>
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	<p>Wiedza z zakresu zasad, warunków i sposobów orientacji w terenie ma przyczynić się nie tylko do planowania imprez turystycznych, ale także nauczyć posługiwania się wieloskalowymi mapami turystycznymi, metodyki i technik prowadzenia imprez w zakresie turystyki kwalifikowanej. Studenci planują i przeprowadzają samodzielnie imprezy turystyczne.</p>
Treści programowe	<p>Organizacja i metodyka prowadzenia imprez turystycznych w terenie górskim (zasady planowania, programowania i prowadzenia imprez turystyki kwalifikowanej górskiej).</p> <p>Sposoby oceny poziomu zadowolenia turystów z jakości organizacji i obsługi imprezy.</p> <p>Planowanie i programowanie trasy i techniki jej pokonywania w zależności od wieku uczestników i stopnia doświadczenia (wędrówki piesze i narciarskie).</p> <p>Sposoby korzystania z noclegów i wyżywienia, podziału indywidualnych i zespołowych zadań.</p> <p>Wyposażenie grupy turystycznej i wyposażenie indywidualne uczestników imprezy.</p> <p>Zabezpieczenie w sprzęt specjalistyczny i medyczny.</p> <p>Praktyczne wdrażanie planu i programu imprezy turystyki kwalifikowanej górskiej z uwzględnieniem wszystkich zasad formalnych, metodycznych i merytorycznych, w tym m.in.: zasad wykorzystania turystycznego obszarów prawnie chronionych, zasady korzystania ze środowiska górskiego i leśnego.</p> <p>Zasady bezpieczeństwa obowiązujące w górach (przepisy formalne i praktyka).</p> <p>Metodyka i technika pełnienia funkcji przewodnickich.</p> <p>Ocena stanu i stopnia zagospodarowania turystycznego obszarów górskich dla potrzeb turystyki kwalifikowanej.</p> <p>Morfologia gór (rzeźba na tle budowy geologicznej) – znaczenie różnorodnych typów gór dla optymalnej realizacji imprez turystycznych.</p> <p>Wędrówki piesze po zaplanowanej trasie: 2 dni w Sudetach Zachodnich, 2 dni w Sudetach Środkowych, 2 dni w Sudetach Wschodnich, 2 dni wędrówki narciarskiej.</p>

Forma i warunki zaliczenia	ocenianie ciągłe
Spis zalecanych lektur	Literatura obowiązkowa: Kruczek Z., <i>Obsługa ruchu turystycznego</i> , Kraków 2004. Merski J., <i>Turystyka kwalifikowana</i> , Warszawa 2002. Literatura uzupełniająca: Łobożewicz T., Kogut R., <i>Turystyka aktywna. Turystyka kwalifikowana</i> , Warszawa 1994. Grobelny J., <i>Obozy wędrownie</i> , Wrocław 2006. Inne źródła: mapy, plany, przewodniki, strony www

---

PRAKTYKA

Kod przedmiotu	04.4-TIR-PRA.29
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	II rok, semestr 4
Liczba punktów ECTS	6
Metody nauczania	studia stacjonarne i niestacjonarne: zajęcia praktyczne w kraju lub zagranicą. Praktyka (ciągła) ma miejsce w czwartym semestrze i trwa 4 tygodnie (160 godz.). Praktyka realizowana jest w okresie wolnym od innych zajęć programowych.
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Student doskonali kompetencje w toku działalności praktycznej w różnego rodzaju instytucjach. Zdobywa nowe doświadczenia i doskonali swój przyszły warsztat pracy zawodowej.
Treści programowe	Praktyka odbywa się w jednostkach gospodarczych (firmach) prowadzących działalność w zakresie organizacji, realizacji i sprzedaży usług rekreacyjnych, w tym m.in. w ośrodkach wypoczynkowych, sportowych i rekreacyjnych, centrach rekreacji i odnowy biologicznej. Zadania: Obserwacja, rejestracja, opis i analiza funkcjonowania firm we wszystkich obszarach ich działalności.

Prowadzenie hospitacji planowanych, zorganizowanych indywidualnych i zespołowych zajęć rekreacyjnych, zróżnicowanych pod względem treści, formy oraz kategorii klientów.

Asystowanie instruktorom/trenerom rekreacji prowadzącym zajęcia rekreacyjne, zróżnicowane pod względem treści i sposobów organizacji.

Udział w programowaniu, organizacji i obsłudze imprez o charakterze sportowo – rekreacyjnym, jedno i wielokierunkowych, lokalnych i masowych.

W organizacji i obsłudze turystyki:

Praktyka ma miejsce w jednostkach gospodarczych (przedsiębiorstwach turystycznych) prowadzących działalność w zakresie organizacji, realizacji i sprzedaży usług niezbędnych dla podróżującego, jak i sprzedaży usług towarzyszących i komplementarnych. Praktyka jest realizowana głównie w trzech rodzajach przedsiębiorstw turystycznych: w biurze podróży, w przedsiębiorstwie hotelarskim i uzdrowiskowym. Zadania:

Obserwacja, rejestracja, opis i analiza funkcjonowania przedsiębiorstw we wszystkich obszarach ich działalności;

Asystowanie przewodnikom / pilotom prowadzącym grupy turystyczne, zróżnicowane pod względem realizowanych treści programowych i kategorii klientów;

Udział w programowaniu, organizacji i obsłudze imprez turystycznych, krajowych i zagranicznych, pobytowych i objazdowych, krótko i długoterminowych.

Forma i warunki zaliczenia   dziennik praktyki

PSYCHOLOGIA

Kod przedmiotu	14.4 –TIR – PSY.9
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	II rok, semestr 3
Liczba punktów ECTS	4
Metody nauczania	wykłady: studia stacjonarne: 30 godz. studia niestacjonarne: 30 godz.
Język wykładowy	polski

Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Student poznaje główne cele i zadania psychologii, zdobywa wiedzę o prawach rządzących zjawiskami psychicznymi oraz zachowaniem człowieka, poznaje jego determinanty. Wzbogaca swoją wiedzę o potrzebach ludzkich i motywacjach, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb i motywacji związanych z turystyką i rekreacją. Potrafi scharakteryzować przejawy emocji i ich źródła, zdefiniować postawy i ich komponenty. Rozumie psychiczne mechanizmy czynności ludzkich, ze szczególnym uwzględnieniem czynności turystyczno-rekreacyjnych.
Treści programowe Forma i warunki zaliczenia	Psychologia jako nauka empiryczna, zajmująca się badaniem mechanizmów i praw rządzących zjawiskami psychicznymi oraz zachowaniami człowieka.
Spis zalecanych lektur i innych materiałów	Aktywność człowieka a jego potrzeby i motywy; istota potrzeb i motywacji turystyczno-rekreacyjnej. Przeżycia i emocje ludzkie a aktywność turystyczna. Współczesne koncepcje osobowości. Postawy i zainteresowania. Myślenie, rozumowanie i pamięci – ich rola w zachowaniu się człowieka ze szczególnym odniesieniem do zachowania turystyczno-rekreacyjnego Podstawy psychologiczne uczenia się umiejętności (w tym umiejętności turystyczno-rekreacyjnych). Człowiek w sytuacji trudnej i emocjonalnie stresującej. Poznawanie i ocenianie ludzi. Rola wpływu społecznego. Podstawy komunikowania się ludzi oraz prowadzenia negocjacji.
	egzamin pisemny
	Literatura obowiązkowa: Kozielecki J., <i>Koncepcje psychologiczne człowieka</i> , Warszawa 1998. Gracz J., Sankowski T., <i>Psychologia w rekreacji i turystyce</i> , Poznań 2001. Winiarski R., Zdebski J., <i>Psychologia turystyki</i> , Warszawa 2008.
	Literatura uzupełniająca: Siuta J., <i>Konteksty ludzkich zachowań</i> , Warszawa 2001. Tavris C., Wade C., <i>Psychologia. Podejścia raz koncepcje</i> , Poznań 1999.

PRAWO

Kod przedmiotu	10.0-TIR-P.11
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	II rok, semestr 3
Liczba punktów ECTS	4
Metody nauczania	wykłady: Studia stacjonarne – 30 godz./2 godz. tyg./15 tygodni. Studia niestacjonarne: – 30 godz.
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Student poznaje wiedzę z zakresu podstaw i zasad stosowania prawa; doskonali umiejętności w posługiwaniu się aktami prawnymi i stosowaniu prawa w działalności turystycznej i rekreacyjnej.
Treści programowe	<p>Pojęcie prawa; istota prawa jako systemu normatywnego, prawo a inne rodzaje norm społecznych, pojęcie i cechy normy prawnej.</p> <p>Źródła prawa; pojęcie źródeł prawa, system źródeł prawa polskiego. System prawa, stosowanie prawa, wykładnia prawa i stosunki prawne.</p> <p>Źródła prawa turystycznego. Prawne aspekty tworzenia i funkcjonowania podstawowych grup podmiotów struktury organizacyjnej turystyki w Polsce. Warunki podejmowania działalności gospodarczej w sektorze usług turystycznych i rekreacyjnych; pojęcie i podział usług turystycznych i rekreacyjnych, działalność koncesjonowana, działalność wymagająca uzyskiwania zezwoleń, działalność wymagająca posiadania uprawnień.</p> <p>Prawne aspekty prowadzenia przedsiębiorstw turystycznych; zezwolenia na działalność w zakresie organizacji imprez i pośrednictwa turystycznego, formy prawne działalności biur podróży, stosunki prawne z podwykonawcami.</p> <p>Prawne podstawy usług hotelarskich; zasady świadczenia usług hotelarskich, prawne podstawy zaszerogowania rodzajowego i kategoryzacji obiektów hotelarskich, formy prawne kontroli obiektów hotelarskich.</p> <p>Umowa hotelowa, gość hotelowy, charakter prawny regulaminów hotelowych, zasady współpracy zakładów hotelarskich z</p>

biurami podróży. Odpowiedzialność odszkodowawcza zakładów hotelarskich i gości hotelowych. Odpowiedzialność odszkodowawcza biur podróży.

Umowa agencyjna – prawne podstawy i istota umowy. Unormowania prawne przechowalni bagażu i parkingi samochodowe.

Umowy zawierane przez biura podróży z klientami - umowa o udział w imprezie turystycznej i umowy o pojedyncze świadczenie: umowa o dzieło i umowa zlecenie. Unormowanie prawne ochrony klienta w świetle Ustawy o usługach turystycznych.

Szczegółowe unormowania prawne w odniesieniu do oferty turystycznej i rekreacyjnej. Szczegółowe unormowania prawne umowy turystycznej i rekreacyjnej oraz innych obowiązków organizatorów i pośredników turystycznych.

Odpowiedzialność kontraktowa i deliktowa. Odpowiedzialność organizatorów turystyki i pojedynczych usługodawców turystycznych za niewykonanie lub wykonanie niezgodnie z umową pojedynczej usługi lub imprezy turystycznej.

Unormowania prawne uprawnień przewodnika turystycznego i pilotów wycieczek. Ubezpieczenia turystyczne.

Umowa o przewóz osób i bagażu; istota i strony umowy, zawarcie umowy, prawa i obowiązki stron umowy, odpowiedzialność przewoźnika za niewykonanie lub nienależyte wykonanie przewozu osób, odpowiedzialność przewoźnika za szkody na osobie pasażera – zagadnienia ogólne, odpowiedzialność przewoźnika za bagaż podróżnego, czarter lotniczy.

Unormowania prawne usług restauracyjnych. Informacja i reklama w turystyce – podstawowe unormowania prawne i obowiązki.

Ustawa o ochronie przyrody - podstawowe ustalenia i formy ochrony przyrody, turystyka na obszarach chronionych. Obowiązki gminy jako gospodarza terenu w zakresie turystyki i rekreacji.

Ustawa o kulturze fizycznej - podstawowe odniesienia dotyczące rekreacji ruchowej.

Forma i warunki zaliczenia egzamin pisemny

Spis zalecanych lektur Literatura obowiązkowa:

Cybulka P., *Prawo w praktyce biur podróży*, Warszawa 2006.

Gospodarek J., *Prawo w turystyce i rekreacji*, Warszawa 2007.

Literatura uzupełniająca:

Gospodarek J., *Prawo Turystyczne*, Warszawa 2004.

Cybulka P., *Umowa o imprezę turystyczną*, Warszawa 2005.

Zawistowska H., *Nowe zasady świadczenia usług turystycznych*, Warszawa 2005.

EKONOMIA

Kod przedmiotu	14.3-TIR-E.12
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	II rok, semestr 3
Liczba punktów ECTS	5
Metody nauczania	<p>studia stacjonarne: wykład – 30 godz./2 godz. tyg./15 tygodni ćwiczenia – 15 godz./2 godz. tyg. co dwa tygodnie/15 tygodni</p> <p>studia niestacjonarne: wykład – 30 godz. ćwiczenia – 15 godz.</p>
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z wiedzą na temat wzrostu gospodarczego, skutków procesu inflacji, bezrobocia, polityki budżetowej i monetarnej państwa. W toku ćwiczeń (dyskusje) studenci wykazują się umiejętnościami oceniania pozycji konkurencyjnej firmy, omawiają i porównują mechanizmy gospodarcze w obszarze makro- i mikroekonomii.
Treści programowe	<p>Ekonomia – definicje. Potrzeby ludzkie, produkcja, czynniki produkcji. Podstawowe problemy wyboru ekonomicznego. Rynek i gospodarka rynkowa. Podstawowe modele rynku. Teoria zachowań rynkowych. Elastyczność popytu i podaży. Teoria racjonalnego zachowania się konsumenta. Teoria funkcjonowania przedsiębiorstwa. Podstawowe wielkości makroekonomiczne. Bezrobocie i inflacja. Pieniądz. Rynek papierów wartościowych. Rynek pieniężny, instrumenty i cele polityki pieniężnej. Banki – rynek, operacje i polityka. Analiza statyczna rynku. Obliczanie elastyczności popytu i podaży (cenowej, dochodowej, mieszanej).</p>

	Obliczanie PKB, PNB, PNN, DN, DO, RDO w cenach rynkowych oraz cenach czynników wytwórczych. Przeliczanie wartości nominalnych na realne. Obliczanie wskaźników tempa wzrostu (dynamiki) i PKB per capita. Mierzenie ilości pieniądza, mnożnika kreacji pieniądza. Obliczanie wskaźników inflacji oraz bezrobocia.
Forma i warunki zaliczenia	wykłady: egzamin pisemny ćwiczenia: kolokwium pisemne
Spis zalecanych lektur	Literatura podstawowa: Mierzwa D., <i>Elementy teorii mikro- i makroekonomii</i> , Wrocław 2008. Literatura uzupełniająca: Klimczak B., <i>Mikroekonomia</i> , Wrocław 1998. Noga M., <i>Makroekonomia</i> , Wrocław 2000.

KRAJOZNAWSTWO

Kod przedmiotu	04.4-TIR-K.20
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Poziom przedmiotu	średniozaawansowany
Rok studiów, semestr	II rok, semestr 3
Liczba punktów ECTS	5
Metody nauczania	studia stacjonarne: wykłady – 30 godz./2 godz. tyg./15 tygodni ćwiczenia – 15 godz./2 godz. tyg., co drugi tydzień/15 tygodni studia niestacjonarne: wykłady – 15 godz. ćwiczenia – 15 godz.
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	zaliczony przedmiot pod nazwą: podstawy turystyki
Założenia i cele przedmiotu	Studenci poznają istotę krajoznawstwa, jego znaczenia w turystyce, kierunki i formy pracy krajoznawczej. Rozwijają podczas zajęć umiejętności w zakresie stosowania metod krajoznaw-

czych w organizowaniu i programowaniu turystyki; referują i analizują problemy związane z przygotowaniem produktów turystycznych.

Treści programowe

Teoria krajoznawstwa - pojęcia, definicje, główne kierunki i formy pracy krajoznawczej.
Kształtowanie potrzeb i zainteresowań krajoznawczych.
Ewolucja i znaczenie krajoznawstwa we współczesnym społeczeństwie.
Organizacja krajoznawstwa w Polsce na tle historycznym.
Krajoznawstwo a turystyka, formy i kierunki działalności krajoznawczej.
Regionalizm krajoznawczy.
Rola kadry turystycznej w realizacji celów krajoznawstwa.
Źródła i popularyzacja wiedzy krajoznawczej – warsztat krajoznawczy przewodnika i pilota wycieczek.
Problematyka waloryzacji krajoznawczej, atrakcje i walory jako produkt turystyczny, klasyfikacja i przydatność dla programowania turystyki.
Metody i techniki popularyzacji krajoznawstwa oraz wiedzy krajoznawczej.
Metodyka organizowania i programowania krajoznawstwa turystycznego.
Metody inwentaryzacji krajoznawczej – interpretacja atrakcji krajoznawczych, rola w zarządzaniu atrakcjami.
Programowanie treści krajoznawczych na potrzeby imprez turystycznych.

Forma i warunki zaliczenia

wykłady: egzamin pisemny
ćwiczenia: sprawdziany pisemne, cząstkowe.

Spis zalecanych lektur

Literatura obowiązkowa:
Kruczek Z., Kurek A., Nowacki M., *Krajoznawstwo. Zarys teorii i metodyki*, Kraków 2007.
Bieńczyk G., *Krajoznawstwo i jego związki z turystyką*, Warszawa 2003.

Literatura uzupełniająca:
Lipniacki W., *Elementy teorii krajoznawstwa*, Szczecin 1985.
Łęcki W., *Kanon Krajoznawczy Polski*, Warszawa 2000.

ZAGOSPODAROWANIE TURYSTYCZNE I REKREACYJNE

Kod przedmiotu	04.4-TIR-ZTR.24
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	II rok, semestr 3
Liczba punktów ECTS	5
Metody nauczania	studia stacjonarne: wykłady – 30 godz./2 godz. tyg./15 tygodni ćwiczenia – 15 godz./2 godz. tyg., co drugi tydzień/15 tygodni studia niestacjonarne: wykłady – 6 godz. ćwiczenia – 9 godz.
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Student poznaje specyfikę bazy służącej różnym rodzajom turystyki i rekreacji; potrafi rozróżnić elementy infrastruktury turystycznej i paraturystycznej; (referuje, dyskutuje o tym na ćwiczeniach); rozumie, na czym polegają środowiskowe uwarunkowania rozwoju bazy turystycznej i przestrzenne aspekty jej rozwoju.
Treści programowe	Klasyfikacja infrastruktury turystycznej i paraturystycznej. Środowisko geograficzne jako determinanta kierunków zagospodarowania turystycznego i rekreacyjnego. Baza noclegowa i żywieniowa. Baza komunikacyjna. Baza towarzysząca. Szlaki turystyczne piesze. Szlaki turystyczne narciarskie, rowerowe, konne, kajakowe. Przyrodnicze cechy przestrzeni, waloryzacja środowiska dla potrzeb turystyki. Zagrożenia środowiska związane z rozwojem turystyki. Zagospodarowanie turystyczne a planowanie przestrzenne. Specyfika zagospodarowania turystycznego terenów nadmorskich. Specyfika zagospodarowania turystycznego terenów pojeziernych. Specyfika zagospodarowania turystycznego terenów górskich.

Infrastruktura dla rekreacji zimowej, uwarunkowania jej rozwoju.
Zagospodarowanie turystyczne na obszarach chronionych.
Konflikty przestrzenne na tle rozwoju turystyki, sposoby ich rozwiązywania.
Klasyfikacja bazy noclegowej.
Typy obiektów noclegowych i ich cechy.
Wykorzystanie bazy komunikacyjnej w planowaniu rozwoju turystyki.
Modelowanie infrastruktury turystycznej w obrębie miejscowości lub obszaru turystycznego.
Analiza zagospodarowania turystycznego wybranego regionu (studium przypadku).

Forma i warunki zaliczenia wykłady: egzamin pisemny
ćwiczenia: pisemne prace zaliczeniowe

Spis zalecanych lektur Literatura obowiązkowa:
Płocka J., *Wybrane zagadnienia z zagospodarowania turystycznego*, Toruń 2002.
Lijewski T., Mikułowski B., Wyrzykowski J., *Geografia turystyki Polski*, Warszawa 2002.

Literatura uzupełniająca:
Kowalczyk A., *Geografia turystyki*, Warszawa 2002.
Gaworecki W., *Turystyka*, Warszawa 2007.

BADANIA W TURYSTYCE I REKREACJI

Kod przedmiotu	04.4-TIR-BTR.25
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	II rok, semestr 3
Liczba punktów ECTS	3
Metody nauczania	studia stacjonarne: wykład – 30 godz./2 godz. tyg./15 tygodni studia niestacjonarne: wykład – 6 godz., ćwiczenia – 9 godz.
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak

Założenia i cele przedmiotu Wprowadzenie w istotę filozofii nauki. Określenie obszaru zainteresowań badawczych i przegląd literatury przedmiotu (selekcja zagadnień do zarysowanych problemów badawczych w turystyce i rekreacji, przegląd różnych stanowisk). Podstawy procesu badawczego. Sprawozdania z indywidualnych poszukiwań badawczych. Przeprowadzenie badań – dyskusja, wymiana doświadczeń.

Treści programowe Turystyka i rekreacja jako przedmiot zainteresowań badawczych różnych dziedzin nauki: nauk humanistycznych, nauk o Ziemi, nauk biologicznych, ekonomicznych, nauk o kulturze fizycznej, nauk prawnych i rolniczych.
Podstawy badań empirycznych w turystyce i rekreacji: podejście naukowe, badanie – podstawowe pojęcia, podstawowe elementy procesu badawczego; problemy etyczne badań w naukach zajmujących się turystyką i rekreacją.
Źródła informacji o badaniach i hipotezach naukowych w turystyce i rekreacji.
Obszary badań empirycznych reprezentatywne dla bieżących i przyszłych kierunków badań w turystyce i rekreacji.
Sposoby zbierania informacji o przedmiocie badań.
Praktyczne wykorzystanie wyników badań.

Forma i warunki zaliczenia aktywność i zaangażowanie; prace zaliczeniowe

Spis zalecanych lektur Lektura obowiązkowa:
Winiarski R., *Nauki o turystyce*, Kraków 2003.
Gołembski G., *Kierunki rozwoju badań naukowych w turystyce*, Poznań 2003.
Winiarski R., Alejziak W., *Turystyka w badaniach naukowych*, Kraków – Rzeszów 2005.

Lektura uzupełniająca:
Metodologia Unii Europejskiej w dziedzinie statystyki turystyki: dodatek do zaleceń Rady dotyczący metodologii Wspólnoty w dziedzinie statystyki turystyki, Główny Urząd Statystyczny. Departament Warunków Życia.; tł. (z ang.) Dziedzic E., Dachniewska M., Warszawa 1998.
Tokarz A., Lewandowska A., *Badania rynku turystycznego: materiały do studiowania*, Szczecin 2004.

TURYSTYKA W GOSPODARCE REGIONALNEJ

Kod przedmiotu	04.4-TIR-TGR.27.2
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	zaawansowany
Rok studiów, semestr	II rok, semestr 3
Liczba punktów ECTS	4
Metody nauczania	studia stacjonarne: wykłady – 15 godz./2 godz. tyg./co dwa tygodnie/15 tygodni ćwiczenia – 15 tyg./2 godz. tyg./co drugi tydzień/15 tygodni.
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	Znajomość geografii społeczno–ekonomicznej Dolnego Śląska i Polski na poziomie szkoły średniej;
Założenia i cele przedmiotu	Problematyka miejsca i znaczenia turystyki w gospodarce regionalnej jest podstawą do rozumienia i umiejętnego identyfikowania procesów i zjawisk ekonomicznych w turystyce i rekreacji. Studenci uczą się określać stopnie rozwoju funkcji turystycznej w regionie oraz delimitować granice regionów turystycznych.
Treści programowe	Region fizyczno–geograficzny, społeczno–ekonomiczny i turystyczny – pojęcia, definicje, delimitacja. Pojęcie i zakres regionu fizyczno–geograficznego, zasady wyznaczania. Region geograficzny a region turystyczny (podobieństwa, różnice). Gospodarka regionalna a gospodarka turystyczna. Cykl życiowy regionu turystycznego. Strategia rozwoju regionu turystycznego, regionalny produkt turystyczny. Rachunek satelitarny regionu turystycznego oraz efekty mnożnikowe. Nowe zjawiska i tendencje w gospodarce regionów turystycznych. Przegląd wskaźników funkcji turystycznej. Analiza przestrzennego zróżnicowania intensywności funkcji turystycznej Polski. Delimitacja regionów turystycznych Polski. Identyfikacja czynników decydujących o randze regionów turystycznych Polski.

	Propozycja strategii rozwoju poszczególnych regionów turystycznych Polski, analiza SWOT.
Forma i warunki zaliczenia	wykłady: test pisemny ćwiczenia: ocena uśredniona z ocen prac cząstkowych
Spis zalecanych lektur	Literatura podstawowa: Kurek W., <i>Turystyka</i> , Warszawa 2007. Gołembski G., <i>Kompendium wiedzy o turystyce</i> , Warszawa 2006. Literatura uzupełniająca: Kornak A., Rapacz A., <i>Zarządzanie turystyką i jej podmiotami w miejscowości i regionie</i> , Wrocław 2001. Łazarek B., <i>Ekonomika turystyki – wybrane zagadnienia</i> , Warszawa 2004. Wydawnictwa GUS.

SYSTEMY WODNE ZIEMI I ICH PRZYDATNOŚĆ DLA TURYSTYKI

Kod przedmiotu	07.4-TIR-SWZ.27.2
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	średniozaawansowany
Rok studiów, semestr	II rok, semestr 3
Liczba punktów ECTS	4
Metody nauczania	studia stacjonarne: wykłady – 15 godz./2 godz. tyg./co dwa tygodnie/15 tygodni ćwiczenia – 15 godz../2 godz. tyg./co drugi tydzień/15 tygodni studia niestacjonarne: wykłady – 6 godz. ćwiczenia – 9 godz.
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	Podstawy wiedzy o walorach turystyczno – wypoczynkowych oraz możliwościach ich wykorzystywania przy organizowaniu różnych form turystyki.

Założenia i cele przedmiotu	<p>Poznanie cech głównych systemów wodnych, ich walorów i atrakcyjności dla potrzeb turystyki; student nabywa umiejętności trafnego doboru walorów środowiska wodnego do przygotowywanego produktu turystycznego oraz potrafi właściwie wykorzystać informacje o obiektach wodnych, związanych z trasami zwiedzania lub rejonami wypoczynku.</p>
Treści programowe	<p>Miejsce hydrosfery w systemie przyrodniczym Ziemi. Podstawowe pojęcia z zakresu hydrologii. Obieg wody w przyrodzie. System hydrogeologiczny: wody podziemne i ich naturalne wypływy (źródła, gejzery, wody mineralne) – geneza, rodzaje i formy występowania, znaczenie dla turystyki i rekreacji, balneologia.</p> <p>Systemy rzeczne kuli ziemskiej – naturalna i sztuczna sieć rzeczna, walory krajobrazowe poszczególnych odcinków biegu rzeki. Szlaki wodne na łódach – waloryzacja szlaków, rodzaje żeglugi w powiązaniu z przydatnością dla celów turystycznych.</p> <p>Wody stojące na kontynentach: jeziora – geneza i typy jezior; sztuczne zbiorniki wodne – klasyfikacja i funkcje gospodarcze. Przydatność i znaczenie zbiorników wodnych dla różnych form turystyki i rekreacji.</p> <p>Obszary podmokłe na świecie (system paludologiczny) i ich atrakcyjność turystyczna (bagna, mokradła itp.).</p> <p>Morza i oceany jako obiekty turystyczne i rekreacyjne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – typy mórz, ich cechy fizykochemiczne – znaczenie dla różnych rodzajów turystyki i rekreacji wodnej. – wybrzeża morskie, rodzaje, przewodnie walory przyrodnicze strefy nadmorskiej – znaczenie dla turystyki i rekreacji. <p>Cechy morfologiczne i walory poznawcze dolin rzecznych, zagadnienie przełomów rzecznych, wodospadów i odcinków ujściowych rzek (delty, estuaria, limany i in.) – analiza na wybranych przykładach.</p> <p>Zbiorniki zaporowe na rzekach (wybrane przykłady): rodzaje i funkcje, ocena atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej.</p> <p>Analiza infrastruktury technicznej rzek (jazy, śluzy, przeprawy mostowe, odcinki skanalizowane, kanały) - ocena atrakcyjności turystycznej takich obiektów.</p> <p>Obiekty i zabytki kultury materialnej w sąsiedztwie rzek, jezior oraz wybrzeży morskich (przystanie, porty, stacje, osiedla, miasta, zamki itp.)- znaczenie w projektowaniu zwiedzania wzdłuż szlaku wodnego.</p> <p>Analiza niektórych parametrów charakteryzujących wody powierzchniowe i podziemne, ich znaczenie dla waloryzacji turystycznej: gęstość sieci hydrograficznej, stany i przepływy wód, termika wody, zjawiska lodowe, mineralizacja wody, zanieczyszczenia i stan sanitarny wód.</p>
Forma i warunki zaliczenia	<p>wykłady: kolokwium pisemne ćwiczenia: sprawdziany pisemne, cząstkowe</p>

Spis zalecanych lektur	Literatura obowiązkowa: Bajkiewicz–Grabowska E., Mikulski Z., <i>Hydrologia ogólna</i> , Warszawa 2006. Chelmiński, W., <i>Woda: zasoby, degradacja, ochrona</i> , Warszawa 2001. Mikulski Z., <i>Gospodarka wodna</i> , Warszawa 1998. Literatura uzupełniająca: Choiński A., <i>Jezióra kuli ziemskiej</i> , Warszawa 2000. Migoń P., <i>Rzeki Polski</i> , Wrocław 2000.
-------------------------------	---

SPORTY REKREACYJNE

Kod przedmiotu	16.1-TIR-SR.28
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	średniozaawansowany
Rok studiów, semestr	II i III rok, semestr 3,4,5,6
Liczba punktów ECTS	3
Metody nauczania	studia stacjonarne: wykłady – 30 godz. (III sem.) ćwiczenia terenowe i w obiektach sportowych – 90 godz./2 godz. tyg./45 tygodni. studia niestacjonarne: wykłady – 10 godz. (III sem.) ćwiczenia – 30 godz.
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	zaliczony przedmiot: wychowanie fizyczne
Założenia i cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z elementami teorii sportu rekreacyjnego, klasyfikacją różnych jego dyscyplin oraz z zasadami ich uprawiania. Studenci planują, organizują i przeprowadzają zawody w wybranych dyscyplinach sportu rekreacyjnego.
Treści programowe	Wyjaśnienie pojęcia sport rekreacyjny. Cechy specyficzne i funkcje sportu rekreacyjnego. System organizacji sportu rekreacyjnego. Klasyfikacja dyscyplin wchodzących w skład sportu rekreacyjnego.

Charakterystyka wybranych, popularnych sportów rekreacyjnych.

Podstawowe warunki i techniki ich uprawiania.

Wykorzystanie praktycznej wiedzy o dyscyplinach sportu rekreacyjnego w uczeniu się umiejętności w tym zakresie, tak technicznych jak i organizacyjnych.

Uczenie się i doskonalenie umiejętności technicznych oraz kształtowanie sprawności organizatorskich w zakresie: sportów terenowych, sportów wodnych, sportów halowych, sportów siłowych, jeździectwa.

Forma i warunki zaliczenia

wykłady: zaliczenie pisemne

ćwiczenia: aktywność i zaangażowanie; prace zaliczeniowe; testy umiejętności

Spis zalecanych lektur

Lektura obowiązkowa:

Lipoński W., *Encyklopedia sportów świata*, Poznań 2001.

Wolańska T., *Leksykon. Sport dla wszystkich – rekreacja ruchowa*, Warszawa 1997.

Lektura uzupełniająca:

Bator A., Buła A., Stanek L., *Popularne gry rekreacyjne*, Kraków 2002.

Grocka-Kubiak E., *Aerobik czy fitness*, Warszawa 2002.

Maciantowicz J., Nowak P., *Bieganie – sposób na zdrowe życie*, Wrocław 2002.

TECHNOLOGIA INFORMACYJNA

Kod przedmiotu 11.3-TIR-TI.3

Typ przedmiotu obowiązkowy

Poziom przedmiotu podstawowy

Rok studiów, semestr II i III rok, semestr 4 i 5

Liczba punktów ECTS 3

Metody nauczania

ćwiczenia:

studia stacjonarne: w semestrze 4 – 30 godz./2 godz. tyg./15 tygodni;

w semestrze 5 – 15 godz./co drugi tydzień/15 tygodni.

studia niestacjonarne:

ćwiczenia – 18 godz.

Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	Podstawowa umiejętność posługiwania się komputerem.
Założenia i cele przedmiotu	Poznanie systemu operacyjnego Microsoft Windows, programu Microsoft Office, zasad tworzenia stron www oraz podstaw sieci Internet. Studenci doskonalą warsztat pracy z komputerem. Uczą się i potrafią wykorzystać dobre nawyki w pracy z komputerem.
Treści programowe	System operacyjny Microsoft Windows – praca na pulpicie. Zarządzanie systemem plików. Praca w Internecie - usługa WWW i E-mail. Edytor tekstu Microsoft Word – edycja i formatowanie dokumentu. Tworzenie obiektów graficznych w tekście. Praca nad wyglądem strony, praca indywidualna nad dokumentem. Praca z arkuszem kalkulacyjnym Excel. Wykorzystywanie formuł, tworzenie różnych. rodzajów wykresów w zależności od rodzaju danych. Tworzenie prezentacji w programie PowerPoint. Pojęcie dokumentu hypertext (elektroniczny, www, internetowy). Podstawy sieci Internet, serwery WWW. Przeglądarki dokumentów elektronicznych. Zamiana dokumentów (tekstowych i graficznych) na pliki PDF. Podstawy tworzenia stron internetowych za pomocą edytora tekstu (html, xhtml) oraz edytora stron WWW (np. Zajączek). Geograficzne systemy Informacji (GIS) – charakterystyka, przydatność w przygotowaniu produktu turystycznego. Zapoznanie z interaktywnymi, dynamicznymi i multimedialnymi dokumentami publikowanymi w Internecie.
Forma i warunki zaliczenia	sprawdziany cząstkowe
Spis zalecanych lektur	Literatura obowiązkowa: Danowski B., <i>ABC tworzenia stron WWW</i> , Gliwice 2006. Harasiewicz–Mordasewicz A., <i>Windows XP - Co? Jak?</i> , Warszawa 2004. Literatura uzupełniająca: Langer M., <i>Po prostu Excel</i> , Gliwice 2004. Tomaszewska–Adamarek A., <i>ABC Worda</i> , Gliwice 2007.

EKOLOGIA I OCHRONA ŚRODOWISKA

Kod przedmiotu	13.1-TIR – EOŚ.10
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Poziom przedmiotu	średniozaawansowany
Rok studiów, semestr	II rok, semestr 4
Liczba punktów ECTS	6
Metody nauczania	studia stacjonarne: wykłady – 30 godz./2 godz. tyg./15 tyg. ćwiczenia – 15 godz.,(dwa dni ćwiczeń terenowych) studia niestacjonarne: wykłady – 30 godz. ćwiczenia – 15 godz.
Język wykładowy	polski lub angielski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Przygotowanie studentów do realizacji obowiązków w przyszłej pracy zawodowej; studenci poznają istotę badań ekologicznych prowadzonych na obszarze Karkonoskiego Parku Narodowego przez uniwersytecką Stację Ekologiczną „Storczyk” w Karpaczu; oznaczają i klasyfikują pospolite i chronione gatunki flory i fauny (analizują ich tolerancji ekologicznej); wykonują proste analizy środowiskowe, badają odczyn gleby i wody w warunkach laboratoryjnych i terenowych, określają również stopień zanieczyszczenia powietrza za pomocą skali porostowej w celu wykonania mapy poziomego zanieczyszczenia SO ₂ .
Treści programowe	Ekologia i ochrona środowiska i jej związki z różnymi dziedzinami nauki, w tym turystyką i rekreacją. Przedmiot i metody badań w ekologii oraz ochronie środowiska. Elementy środowiska i czynniki ekologiczne. Jednostki przyrodnicze (ekosystemy i biomy). Problemy środowiskowe jako zakłócenia cykli biogeochemicznych. Zasoby przyrodnicze (odnawialne i nieodnawialne). Formy ochrony przyrody, konwencje i programy. Natura 2000. Ekorozwój i turystyka zrównoważona. Znaczenie edukacji ekologicznej w turystyce. Rodzaje czynników ekologicznych i ich oddziaływanie na organizmy.

Biomonitoring z wykorzystaniem skali porostowej. Charakterystyka przyrodnicza Karkonoskiego Parku Narodowego i występujących tamże problemów środowiskowych, w tym związanych z ruchem turystycznym.

Forma i warunki zaliczenia Wykłady w formie dziesięciu 3-godzinnych spotkań w semestrze oraz trzydniowe ćwiczenia terenowe (po 6 godz.) na terenie Karkonoskiego Parku Narodowego w uniwersyteckiej Stacji Ekologicznej „Storczyk” w Karpaczu. Po wykładach egzamin pisemny, którego warunkiem jest wcześniejsze zaliczenie ćwiczeń na podstawie udziału i pisemnego sprawozdania z wykonania zajęć praktycznych.

Spis zalecanych lektur Literatura obowiązkowa:
Kalinowska A., *Ekologia – wybór na Nowe Stulecie*, Warszawa 2002.
Lonc E., Kantowicz E., *Ekologia i ochrona środowiska*, Wałbrzych 2005.

Literatura uzupełniająca:
Strzałko A., Pietraszewska–Mosór T., *Kompendium wiedzy o ekologii i ochronie środowiska*, Warszawa – Poznań 2003.
Hafner M., *Ochrona środowiska. Księga ekotestów do pracy w szkole i w domu*, Kraków 1993.
Jones A., Duck R., Reed R., Weyers J., *Nauki o środowisku. Ćwiczenia praktyczne*, Warszawa 2002.

OBSŁUGA RUCHU TURYSTYCZNEGO

Kod przedmiotu	04.4-TIR-ORT.21
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	II rok, semestr 4
Liczba punktów ECTS	6
Metody nauczania	studia stacjonarne: wykłady – 45 godz./3 godz. tyg./15 tygodni ćwiczenia – 30 godz./2 godz. tyg./15tygodni studia niestacjonarne: wykłady – 30 godz. ćwiczenia – 15 godz.

Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z wiedzą nt. organizacji i obsługi ruchu turystycznego: studenci uczą się organizacji i realizacji imprez turystycznych różnego typu oraz praktycznie wdrożyć zasady obsługi turystów na poszczególnych etapach imprezy i podróży turystycznej; rozwijają kompetencje w zakresie przygotowania programowania), imprezy turystycznej; sporządzają oferty i umowy imprez turystycznych.
Treści programowe	<p>Kultura obsługi i etyka zawodu pracownika branży turystycznej. Turystyczny Kodeks Etyczny i jego odniesienia w zakresie funkcjonowania polskiej gospodarki turystycznej.</p> <p>Struktura organizacyjna turystyki w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem zadań administracji publicznej oraz roli i znaczenia organizacji turystycznych.</p> <p>Współczesne tendencje w turystyce krajowej (preferowane formy turystyki, ukierunkowanie przestrzenne, sezonowość).</p> <p>Współczesne tendencje w turystyce zagranicznej (preferowane formy turystyki, ukierunkowanie przestrzenne).</p> <p>Formy i rodzaje ruchu turystycznego. Systematyka usług turystycznych.</p> <p>Usługi w zakresie organizacji i pośrednictwa turystycznego, akwizycja turystyczna.</p> <p>Organizacja, struktura i zakres działalności biur podróży.</p> <p>Usługi noclegowe (systematyka rodzajowa).</p> <p>Usługi gastronomiczne – współpraca organizatorów turystyki z przedsiębiorstwami gastronomicznymi.</p> <p>Usługi informacji turystycznej.</p> <p>Transport turystyczny; rodzaje transportu turystycznego, jego wady i zalety.</p> <p>Transport autokarowy – rodzaje usług, unormowania prawne działalności transportowej i czasu pracy kierowców.</p> <p>Przewodnictwo turystyczne – rodzaje uprawnień, zadania i podstawowe zasady przewodnictwa turystycznego. Pilotaż wycieczek turystycznych; rodzaje uprawnień, zadania, metodyka.</p> <p>Rodzaje imprez turystycznych.</p> <p>Wymogi formalne oferty turystycznej i umowy o udział w imprezie turystycznej.</p> <p>Organizacja imprez turystycznych. Zasady programowania imprez turystycznych.</p> <p>Kalkulacja kosztów, ceny i symulacja ekonomiczna imprezy turystycznych.</p> <p>Realizacja imprez turystycznych.</p> <p>Rozliczanie imprezy turystycznej.</p> <p>Obsługa imprez turystyki przyjazdowej.</p>

Obsługa imprez turystyki wyjazdowej.
Organizacja przez przedsiębiorstwo imprez turystyki szkolnej.
Źródła informacji o usługach i usługodawcach turystycznych.
Metodyka posługiwania się mapami turystycznymi i atlasami samochodowymi.
Metodyka opracowania programu krajowej pobytowej imprezy turystycznej (w rejonach recepcyjnych oferujących zróżnicowany produkt w zależności od strefy krajobrazowej, usługi fakultatywne).
Metodyka opracowania programu krajowej imprezy objazdowej z dominacją programu poznawczego.
Metodyka opracowania harmonogramu czasowego imprezy objazdowej.
Metodyka opracowania programu zagranicznej imprezy objazdowej z dominacją programu poznawczego.
Metodyka opracowania programu turystycznej imprezy specjalistycznej (m. in. wędrowskiej).
Metodyka przygotowania i realizacji turystycznej imprezy masowej.
Metodyka przygotowania i realizacji imprezy turystyki biznesowej i kongresowo – konferencyjnej.
Metodyka opracowania oferty turystycznej.
Metodyka sporządzenia umowy turystycznej.
Metodyka zamawiania świadczeń turystycznych.
Przykładowa dokumentacja przygotowania imprezy turystycznej.
Teczka imprezy turystycznej, rejestry.
Metodyka kalkulacji kosztów i ceny imprezy turystycznej.
Metodyka rozliczenia imprezy turystycznej.

Forma i warunki zaliczenia

wykłady: egzamin pisemny
ćwiczenia: ocenianie ciągle, kolokwium pisemne

Spis zalecanych lektur

Literatura podstawowa:
Bosiacki S., Śniadek J., *Metodyka i technika obsługi ruchu turystycznego*, Poznań 2004.
Kruczek Z., *Obsługa ruchu turystycznego*, Kraków 2004.
Meyer B., *Obsługa ruchu turystycznego*, Warszawa 2007.

Literatura uzupełniająca:
Kruczek Z., *Kompendium pilota wycieczek*, Kraków 2007.
Konieczna – Domańska A., *Biura podróży na rynku turystycznym*, Warszawa 2008.

ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ A TURYSTYKA

Kod przedmiotu	04.4-TIR-ZRT.27.3
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	średniozaawansowany
Rok studiów, semestr	II rok, semestr 4
Liczba punktów ECTS	4
Metody nauczania	<p>studia stacjonarne: wykłady – 15 godz./2 godz. tyg./co dwa tygodnie/15 tyg. ćwiczenia – 15 godz./2 godz. tyg./co drugi tydzień/15 tygodni</p> <p>studia niestacjonarne: wykłady – 6godz. ćwiczenia – 9 godz.</p>
Język wykładowy	polski (lub angielski wg potrzeby)
Wymagania wstępne	zaliczone przedmioty: ekologia i ochrona środowiska oraz filozofia
Założenia i cele przedmiotu	Poznanie relacji człowiek – środowisko ze szczególnym uwzględnieniem złożonych problemów ekonomiczno – społecznych (turystycznych) i ekologicznych, będących podstawą zrównoważonego rozwoju. Na tej podstawie studenci uczą się korzystać z literatury fachowej, prezentują wybrane i opracowane w niej zagadnienia. Potrafią ją, poprawnie pod względem merytorycznym i metodycznym analizować.
Treści programowe	<p>Koncepcje zrównoważonego rozwoju oraz polityki środowiskowej i turystycznej.</p> <p>Walory i znaczenie środowiska geograficznego w turystyce i rekreacji w Polsce.</p> <p>Walory i znaczenie środowiska przyrodniczego w turystyce i rekreacji na świecie.</p> <p>Turystyczne zagospodarowanie obszarów przeobrażonych.</p> <p>Turystyka jako „przemysł” w regionach ubogich.</p> <p>Wpływ turystyki na środowisko naturalne.</p> <p>Rola turystyki masowej w kształtowaniu świadomości i edukacji ekologicznej.</p> <p>Analiza przypadków związanych z tematyka wykładów.</p>
Forma i warunki zaliczenia	<p>wykłady: eseje/wypracowania</p> <p>ćwiczenia: ocenianie ciągłe</p>

Spis zalecanych lektur	Literatura obowiązkowa: Czasopisma związane z turystyką: „ <i>Turyzm</i> ”, „ <i>Postępy turystyki</i> ”, „ <i>Rynek turystyczny</i> ”. Materiały konferencyjne z Ogólnopolskich Konferencji Metodycznych „ <i>Ochrona środowiska na uniwersyteckich studiach przyrodniczych</i> ”.
	Literatura uzupełniająca: http://pl.wikipedia.org/wiki

GEOGRAFIA REGIONALNA POLSKI

Kod przedmiotu	07.1-TIR-GRP.27.3
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	zaawansowany
Rok studiów, semestr	II rok, semestr 4
Liczba punktów ECTS	4
Metody nauczania	studia stacjonarne: wykłady – 15 godz./2 godz. tyg./,co dwa tygodnie /15 tygodni ćwiczenia – 15 godz./2 godz. tyg./,co drugi tydzień/15 tygodni studia niestacjonarne: wykłady – 6 godz. ćwiczenia – 9 godz.
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	zaliczony przedmiot: geografia turystyczna
Założenia i cele przedmiotu	Poznanie cech charakterystycznych regionów turystycznych w Polsce oraz ich wykorzystania turystycznego. Studenci oceniają warunki środowiska geograficznego dla potrzeb różnych rodzajów turystyki i przewidują kierunki jej rozwoju w wybranych regionach kraju.
Treści programowe	Zróżnicowanie przestrzenne głównych elementów środowiska przyrodniczego Polski (rzeźba, budowa geologiczna, sieć hydrograficzna, klimat, biosfera). Zróżnicowanie przestrzenne głównych elementów środowiska społeczno-ekonomicznego Polski (sieć osadnicza, demografia, rolnictwo, przemysł, usługi).

	<p>Zróźnicowanie przestrzenne Polski pod względem kulturowym.</p> <p>Regionalizacja fizyczno–geograficzna Polski wg J. Kondrackiego a regionalizacja społeczno-ekonomiczna – kryteria delimitacji i jej rezultat.</p> <p>Geneza różnic regionalnych Polski – analiza przestrzenno-historyczna.</p> <p>Charakterystyka wybranych regionów Polski – kryteria, cechy, różnice, analiza SWOT.</p> <p>Zróźnicowanie regionalne Polski na tle regionów Unii Europejskiej.</p>
Forma i warunki zaliczenia	<p>wykłady: test pisemny</p> <p>ćwiczenia: ocena uśredniona z ocen prac cząstkowych</p>
Spis zalecanych lektur	<p>Literatura obowiązkowa:</p> <p>Kondracki J., <i>Geografia regionalna Polski</i>, Warszawa 2002.</p> <p><i>Atlas geograficzny – Świat, Polska</i>, Warszawa 2006.</p> <p>Literatura uzupełniająca:</p> <p>Węclawowicz G., <i>Przestrzeń i społeczeństwo współczesnej Polski</i>, Warszawa 2002.</p>

ORGANIZACJA I PROWADZENIE IMPREZ TURYSTYKI POZNAWCZEJ ZAGRANICZNEJ

Kod przedmiotu	04.4-TIR-OPZ.32
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	II rok, semestr 4
Liczba punktów ECTS	3
Metody nauczania	<p>studia stacjonarne:</p> <p>ćwiczenia terenowe – 56 godz./ zajęcia terenowe ujęte w bloki tygodniowe.</p> <p>studia niestacjonarne: ćwiczenia terenowe – 24 godz./ zajęcia terenowe ujęte w 3 dniowe bloki.</p>
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak

Założenia i cele przedmiotu Rozwijanie wiedzy na temat regionów turystycznych poza granicami Polski – identyfikowanie i interpretowanie w nich zachodzących. Studenci, na tej podstawie – planują, organizują i przeprowadzają imprezy turystyczne zagraniczne dla grup zorganizowanych, przygotowują się do pełnienia roli przewodnika i pilota wycieczek.

Treści programowe Organizacja i obsługa imprez turystyki zagranicznej, na przykładzie krótkoterminowej wycieczki autokarowej – objazdowej.
Metodyka i technika planowania, organizacji i prowadzenia tego typu imprez, ze szczególnym uwzględnieniem formy turystyki zorganizowanej grupowej.
Sposoby oceny poziomu zadowolenia turystów z jakości organizacji i obsługi imprezy.
Zasady wyboru trasy, miejsca korzystania z noclegów i wyżywienia, rodzaju wyposażenia indywidualnego uczestników, kryteriów wyboru przedsiębiorstwa wynajmującego autokar i techniki jego zamówienia, zagadnień finansowo–dewizowych, ubezpieczeń i pomocy medycznej, projektu programu technicznego i merytorycznego imprezy, w tym m.in. podziału trasy na odcinki dzienne, ustalenia miejsc noclegów, miejsc żywienia, programu zwiedzania, programu zajęć sportowo–rekreacyjnych i kulturalno–rozrywkowych.
Osoba pilota i jego rola w obsłudze zagranicznego ruchu turystycznego.
Praktyczne wdrażanie planu i programu wycieczki z uwzględnieniem wszystkich zasad formalnych, wskazań metodycznych i zadań merytorycznych, w tym m.in.: zapoznanie się z problematyką zagospodarowania turystycznego odwiedzanych terenów i miejscowości dla potrzeb turystyki wypoczynkowej, poznawczej, uzdrowiskowej i kwalifikowanej; zapoznanie się z systemem funkcjonowania informacji turystycznej, rozpoznanie zasad udostępnienia dla turystyki obiektów kulturowych i przyrodniczych, zapoznanie się z charakterystyką geograficzną danego regionu europejskiego.
Metodyka i technika pełnienia funkcji pilota oraz metodyka obserwacji i oceny stopnia zadowolenia uczestników z jakości organizacji imprezy, jakości jej programu merytorycznego i jakości obsługi.

Forma i warunki zaliczenia ocenianie ciągle

Spis zalecanych lektur Literatura obowiązkowa:
Kruczek Z., *Europa – geografia turystyczna*, Kraków 2005.
Turkiewicz E., *Organizacja imprez turystycznych*, Kraków 1998.

Literatura uzupełniająca:

Warszyńska J., *Geografia turystyczna świata*, Warszawa 2000.
Inne źródła: mapy, plany, przewodniki, strony www.

REGIONALNE PROBLEMY TURYSTYKI I REKREACJI

Kod przedmiotu	04.4-TIR-SD.33
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	II i III rok, semestry 4,5,6
Liczba punktów ECTS	10
Metody nauczania	studia stacjonarne: seminarium badawcze – 90 godz./2 godz. tyg./45 tygodni. studia niestacjonarne: seminarium badawcze – 30 godz.
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	zaliczony przedmiot: badania w turystyce i rekreacji
Założenia i cele przedmiotu	Aktualne problemy turystyki i rekreacji w regionie stanowią punkt wyjścia do organizacji pracy badawczej. Studenci, w związku z tym, opracowują koncepcję badań i procedury postępowania badawczego tj. formułują cele i przedmiot badań, problemy i hipotezy, dobierają zmienne i ich wskaźniki, a także metody, techniki i narzędzia badawcze. Opracowują (analizują) raport z badań na podstawie uzyskanych wyników.
Treści programowe	Analizowanie źródeł informacji o badaniach i hipotezach naukowych w dziedzinie turystyki i rekreacji. Formułowanie problemu badawczego i jego umiejscowienie (wybór podstawowego przedmiotu badań). Ustalanie zmiennych i ich wzajemnych powiązań; stawianie hipotez badawczych. Przygotowanie planu badawczego; dobór metod. Zbieranie danych. Przetwarzanie i analizowanie danych. Opracowanie pisemnego raportu z badań i jego prezentacja multimedialna.
Forma i warunki zaliczenia	Aktywność i zaangażowanie; prace zaliczeniowe; projekt i umiejętność jego prezentacji

Spis zalecanych lektur	Literatura obowiązkowa: Czasopismo „ <i>Turyzm</i> ”, Łódź. Czasopismo „ <i>Folia Turistica</i> ”, Kraków. Literatura uzupełniająca: <i>Roczniki Naukowe Turystyka</i> , Wałbrzych. <i>Kwartalnik Instytutu Turystyki Problemy Turystyki</i> , Warszawa.
-------------------------------	---

GEOGRAFIA I HISTORIA UZDROWISK DOLNOŚLĄSKICH

Kod przedmiotu	07.1-TIR-GHU-36a
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	II rok, semestr 4
Liczba punktów ECTS	1
Metody nauczania	wykłady: studia stacjonarne – 15 godz./2 godz. tyg./7,5 tygodnia studia niestacjonarne – 15 godz.
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	zagadnienia meteorologiczne i klimatyczne na poziomie szkoły średniej
Założenia i cele przedmiotu	Poznanie historii polskich i europejskich uzdrowisk ma stworzyć słuchaczom szerokie pole problemowe do dyskusji nad walorami (cechami) polskich uzdrowisk na Dolnym Śląsku. Studenci wykazują się wiedzą na ten temat, potrafią wskazać negatywne i pozytywne strony oraz rozszerzają własne kompetencje na temat roli uzdrowisk w rozwoju ruchu turystycznego.
Treści programowe	Rys historyczny turystyki zdrojowej i lecznictwa uzdrowiskowego na świecie i w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem uzdrowisk dolnośląskich. Uwarunkowania przyrodnicze uzdrowisk polskich. Rozmieszczenie przestrzenne uzdrowisk w Polsce. Hipsometria uzdrowisk polskich. Biometeorologia człowieka – podstawowe pojęcia. Klasyfikacja bioklimatyczna Polski. Charakterystyka klimatu nizinnego, nadmorskiego i górskiego.

	<p>Wody lecznicze w Polsce. Szczegółowa charakterystyka uzdrowisk dolnośląskich wg schematu: położenie, klimat, historia, profil leczniczy, naturalne tworzywa lecznicze, atrakcje turystyczne uzdrowiska i okolic.</p>
Forma i warunki zaliczenia	kolokwium pisemne
Spis zalecanych lektur	<p>Literatura obowiązkowa: Kozłowska-Szczęsna T., <i>Stan badań klimatu i bioklimatu uzdrowisk polskich</i>, Dokumentacja Geograficzna IG i PZ PAN 2000. <i>Informator – Atlas uzdrowisk Polski</i>, Izba Gospodarcza „Uzdrowiska Polskie”</p> <p>Literatura uzupełniająca: Kowalczyk A., <i>Geografia turystyki</i>, Warszawa 2001. Ciężkowski W., Dębicki J., Gładkiewicz R., <i>Zdroje Ziemi Kłodzkiej. Historia, przyroda, kultura, przyszłość</i>, Wrocław – Kłodzko 2002.</p>

ZASOBY LECZNICZE I WALORY TURYSTYCZNE UZDROWISK

Kod przedmiotu	04.4-TIR-ZLW.37a
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	II rok, semestr 4
Liczba punktów ECTS	1
Metody nauczania	<p>wykłady: studia stacjonarne – 15 godz./2 godz. tyg./7,5 tygodnia</p> <p>studia niestacjonarne – 6 godz. ćwiczenia – 9 godz.</p>
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	<p>Studenci poznają profile działalności i specyfikę uzdrowisk polskich; potrafią wyróżnić i zdefiniować zasoby lecznicze; wskazać i sklasyfikować walory turystyczne uzdrowisk; w sposób kompetentny dokonują wyboru uzdrowiska w zależności od typu kuracji z uwzględnieniem potrzeb i oczekiwań kuracjuszy.</p>

Treści programowe	Znaczenie komponentów środowiska geograficznego dla określenia zasobów i rangi walorów turystycznych uzdrowisk. Naturalne zasoby lecznicze, ich rodzaje, charakterystyka i przestrzenne rozmieszczenie. Naturalne zasoby lecznicze jako przedmiot zainteresowania turystów. Naturalne zasoby lecznicze uzdrowisk polskich i dolnośląskich na tle ich walorów turystycznych. Problem waloryzacji turystycznej uzdrowisk polskich. Kompleksowa ocena atrakcyjności turystycznej uzdrowisk polskich. Problem ochrony walorów turystycznych a społeczno-ekonomiczny rozwój uzdrowisk.
Forma i warunki zaliczenia	praca zaliczeniowa
Spis zalecanych lektur	Literatura obowiązkowa: Chorzelska E., <i>Polskie uzdrowiska. Kurorty, sanatoria, SPA, centra odnowy biologicznej</i> , Warszawa 2006. Gotowt-Jeziorska A., Wyrzykowski J., <i>Turystyka a uzdrowiska</i> , Warszawa 2005. Literatura uzupełniająca: <i>Atlas Uzdrowisk Polskich</i> , Warszawa 2005.

FUNKCJONOWANIE UZDROWISK W GOSPODARCE RYNKOWEJ

Kod przedmiotu	14.3-TIR-FUG.41a
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	II rok, semestr 4
Liczba punktów ECTS	2
Metody nauczania	studia stacjonarne: wykłady – 15 godz./2 godz. tyg./7,5 tygodnia ćwiczenia – 15 godz./2 godz. tyg./7,5 tygodnia studia niestacjonarne: wykłady – 6 godz. ćwiczenia – 9 godz.

Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Poznanie zasad funkcjonowania przedsiębiorstw uzdrowiskowych w gospodarce rynkowej; otoczenia rynkowego, w którym działają uzdrowiska i podstaw prowadzenia analizy konkurencyjności uzdrowiska względem innego. Studenci uczą się interpretować podstawowe akty prawne dotyczące uzdrowisk i posługiwać się dokumentami strategicznymi; potrafią zidentyfikować i ocenić stan funkcjonowania uzdrowiska na rynku.
Treści programowe	<p>Identyfikacja i rozumienie podstawowych pojęć: uzdrowisko, turystyka uzdrowiskowa, turystyka zdrowotna, turystyka medyczna, przedsiębiorstwo uzdrowiskowe.</p> <p>Charakterystyka rynku uzdrowiskowego.</p> <p>Poznawanie podstawowych ustaw i ich interpretacja – przegląd ustawodawstwa europejskiego, proces tworzenia nowej ustawy uzdrowiskowej i jej konsekwencje.</p> <p>Podmioty rynku uzdrowiskowego i grupy interesu.</p> <p>Zmiany i trendy w popycie i podaży uzdrowiskowej.</p> <p>Współpraca uczestników rynku uzdrowiskowego – płaszczyzny współpracy, formy i zakres współprac.</p> <p>Proces zarządzania jakością w uzdrowisku.</p> <p>Europejskie standardy jakości dla usług uzdrowiskowych.</p> <p>Konkurencyjność uzdrowisk na jednolitym rynku europejskim.</p> <p>Komercjalizacja przedsiębiorstw uzdrowiskowych.</p> <p>Rola samorządu terytorialnego w rozwoju miejscowości uzdrowiskowych i lecznictwa uzdrowiskowego.</p> <p>Oplaty miejscowe (klimatyczne) i uzdrowiskowe.</p> <p>Identyfikacja i analiza problemów zagospodarowania przestrzennego uzdrowisk i gmin uzdrowiskowych z uwzględnieniem stref ochronnych ABC.</p> <p>Diagnozowanie barier funkcjonowania uzdrowisk w gospodarce rynkowej rozwoju uzdrowisk i lecznictwa uzdrowiskowego.</p>
Forma i warunki zaliczenia	wykłady: kolokwium pisemne; ćwiczenia: aktywność i zaangażowanie, prace zaliczeniowe
Spis zalecanych lektur	<p>Literatura obowiązkowa:</p> <p>Kraśniński Z., <i>Rynek usług uzdrowiskowych w Polsce</i>, Poznań 2001.</p> <p>Kornak A., <i>Turystyka uzdrowiskowa w gospodarce gmin i powiatów u początku XXI wieku</i>, Częstochowa 2004.</p> <p>Literatura uzupełniająca:</p> <p>Januszewska M., <i>Współpraca przedsiębiorstw uzdrowiskowych z gminami</i>, Wrocław 2004.</p>

Iwanek T., *Turystyka uzdrowiskowa w gospodarce regionu i kraju*, Wrocław 2006.

LECZNICTWO UZDROWISKOWE W SYSTEMIE OCHRONY ZDROWIA

Kod przedmiotu	12.7-TIR-LU.42a
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	II rok, semestr 4
Liczba punktów ECTS	1
Metody nauczania	wykłady: studia stacjonarne – 15 godz./2 godz. tyg./7,5 tygodnia studia niestacjonarne – 15 godz.
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Studenci poznają istotę lecznictwa uzdrowiskowego i jego miejsce w systemie ochrony zdrowia. Potrafią określić cechy typowe w/w lecznictwa, opisać kierunki, rodzaje i procedury leczenia uzdrowisk funkcjonujących na Dolnym Śląsku, a zdobytą wiedzę teoretyczną zastosować w praktyce turystyki uzdrowiskowej.
Treści programowe	Istota lecznictwa uzdrowiskowego, jego podstawowe cechy. Miejsce lecznictwa uzdrowiskowego w Narodowym Programie Zdrowia. Surowce lecznicze wykorzystywane w lecznictwie uzdrowiskowym: talasoterapii, balneologii z peloidoterapią oraz klimatoterapią, kąpielach i inhalacjach radoczynnych, okładach borowinowych. Wykorzystanie naturalnych czynników przyrodniczych, jak klimat, krajobraz, szata roślinna; Wykorzystanie różnych form pracy mięśniowej i czynników fizycznych, takich jak: światło, dźwięk, pole elektromagnetyczne. Zjawisko tzw. „odczynu uzdrowiskowego”. Kierunki działalności zakładów lecznictwa uzdrowiskowego: leczenie, rehabilitacja, prewencja i wychowanie zdrowotne.

Forma i warunki zaliczenia	praca zaliczeniowa
Spis zalecanych lektur	Literatura obowiązkowa: Panikowska I., <i>Kompendium balneologii. Kierunki i wskazania do leczenia uzdrowiskowego</i> , Toruń 2004. Karski J., <i>Praktyka i teoria promocji zdrowia. Wybrane zagadnienia</i> , Warszawa 2003. Literatura uzupełniająca: Muczyński B., <i>Lecznictwo klimatyczne</i> , Warszawa 1978.

HISTORIA ZIEMI I EKSPLOATACJI KOPALIN

Kod przedmiotu	07.3-TIR-HZ.37b
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	II rok, semestr 4
Liczba punktów ECTS	1
Metody nauczania	studia stacjonarne: wykłady – 15 godz./2 godz., co drugi tydzień/7,5 tygodnia studia niestacjonarne: wykłady – 6 godz. ćwiczenia – 9 godz.
Język wykładowy	polski (lub angielski wg potrzeby)
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Studenci poznają historię Ziemi, zasoby kopalin użytecznych, sposoby ich eksploatacji i możliwości wykorzystania z punktu widzenia turystyki. Potrafią identyfikować skały i podstawowe surowce mineralne.
Treści programowe	Opisują metody (podstawowe) badania gruntów. Wiek względny i bezwzględny w geologii. Powstanie Ziemi i Układu Słonecznego. Prekambryjski i paleozoiczny okres rozwoju naszej planety. Era mezozoiczna i kenozoiczna, ewolucja litosfery (tektonika płyt). Zlodowacenia w historii Ziemi.

	Katastrofy w historii Ziemi. Historia eksploatacji kopalin. Znaczenie kopalin w gospodarce kraju – geograficzna charakterystyka eksploatacji kopalin (główne ośrodki wydobycia podstawowych kopalin w Polsce).
Forma i warunki zaliczenia	ocenianie ciągle; projekt
Spis zalecanych lektur	Literatura obowiązkowa: Mizerski W., Orłowski S., <i>Geologia historyczna dla geografów</i> , Warszawa 2005. Gabzdyl W., <i>Geologia złóż</i> , Warszawa 1999. Literatura uzupełniająca: Źródła internetowe strony PIG. USGS http://www.redbor.pl/ http://pl.wikipedia.org/wiki

---

ELEMENTY GEOLOGII DYNAMICZNEJ

Kod przedmiotu	07.3-TIR-EGD.37b
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	II rok, semestr 4
Liczba punktów ECTS	1
Metody nauczania	wykłady: studia stacjonarne – 15 godz./2 godz. co drugi tydzień/7,5 tygodnia studia niestacjonarne – 15 godz.
Język wykładowy	polski (lub angielski wg potrzeby)
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Poznanie niektórych procesów kształtujących oblicze naszej planety i metod jej badania stanowi podstawę do zrozumienia celowości jej wykorzystania w organizacji i obsłudze ruchu turystycznego.
Treści programowe	Ziemia i jej pozycja w Układzie Słonecznym. Budowa wnętrza Ziemi i metody jej poznawania.

Tektonika płyta zjawiska magmowe i trzęsienia ziemi, erupcje wulkaniczne i ich produkty.
 Minerale i skały – podstawowa klasyfikacja i metody ich badania.
 Wietrzenie.
 Transport osadów i sedimentacja.
 Procesy metamorficzne, impasty.
 Wybrane zagadnienia z geomorfologii-opis najważniejszych form rzeźby powierzchni Ziemi, procesy kształtujące rzeźbę (endo – i egzogeniczne).

Forma i warunki zaliczenia ocenianie ciągle, projekt

Spis zalecanych lektur

Literatura obowiązkowa
 Allen P.A., *Procesy kształtujące powierzchnię Ziemi*, Warszawa 2000.
 Czubla P., Mizerski W., Świerczewska–Gładysz E., *Przewodnik do ćwiczeń z geologii*, Warszawa 2007.
 Mizierski W., *Geologia dynamiczna dla geografów*, Warszawa 2006.

Literatura uzupełniająca:
 Źródła internetowe strony PIG. USGS
<http://pl.wikipedia.org/wiki>

WYBRANE ZAGADNIENIA Z NAUK O ZIEMI

Kod przedmiotu	07.3-TIR-WZN.39b
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	II rok, semestr 4
Liczba punktów ECTS	1
Metody nauczania	wykłady: studia stacjonarne – 15 godz./2 godz. co drugi tydzień/7,5 tygodnia Studia niestacjonarne – 15 godz.
Język wykładowy	polski (lub angielski wg potrzeby)
Wymagania wstępne	brak

Założenia i cele przedmiotu Studenci poznają: procesy kształtujące oblicze naszej planety i metody jej badania; istotę i znaczenie wiedzy o Ziemi; celowość jej praktycznego wykorzystania w organizacji i obsłudze ruchu turystycznego.

Treści programowe Wybrane elementy astronomii (ruchy Słońca i księżyca, konsekwencje ruchu obrotowego i obiegowego Ziemi, mapa nieba, meteoryty, komety itp., zjawiska rytmiczne w przyrodzie, strefowość i piętrowość zjawisk w środowisku geograficznym i innym).
Budowa wnętrza Ziemi i metody jej poznawania.
Powstawanie skał i gleb, surowce mineralne świata.
Kontynenty i oceany – geneza i rozwój.
Elementy geologii regionalnej świata.
Naturalne katastrofy wulkany, trzęsienia ziemi.
Zdjęcia satelitarne i lotnicze, uzyskiwany obraz naszej planety, metody jego analizy i oceny.
Główne jednostki fizyczno–geograficzne (kraje geograficzne) na poszczególnych kontynentach.

Forma i warunki zaliczenia ocenianie ciągle, projekt

Spis zalecanych lektur Literatura obowiązkowa:
Bolewski A., Kubisz J., *Mineralogia ogólna*, Warszawa 1999.
Dobrzański B., Zawadzki S., *Gleboznawstwo*, Warszawa 1999.
Mizerski W., *Geologia regionalna kontynentów*, Warszawa 2006.
Stupnicka E. *Geologia regionalna Polski*, Warszawa 1997.

Literatura uzupełniająca:
Źródła internetowe strony PIG. USGS, NASA
<http://pl.wikipedia.org/wiki>

ATRAKcje GEOTURYSTYCZNE DOLNEGO ŚLĄSKA

Kod przedmiotu 04.4-TIR-AG.41b

Typ przedmiotu do wyboru

Poziom przedmiotu podstawowy

Rok studiów, semestr II rok, semestr 4

Liczba punktów ECTS 2

Metody nauczania	<p>studia stacjonarne: wykłady – 15 godz./2 godz. tyg./7,5 tygodnia ćwiczenia – 15 godz./2 godz. tyg./7,5 tygodnia</p> <p>studia niestacjonarne: wykłady – 15 godz.</p>
Język wykładowy	polski (lub angielski wg potrzeby)
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Poznanie atrakcji geoturystycznych na Dolnym Śląsku i ich bogactwa z punktu widzenia obsługi ruchu turystycznego. Studenci analizują różne miejsca, planują w jaki sposób można wykorzystać zawarty w nich potencjał również w aspekcie działań promocyjnych.
Treści programowe	<p>Dolny Śląsk – region geograficzny, historyczny, turystyczny (wprowadzenie do problematyki przedmiotu).</p> <p>Atrakcje geoturystyczne Dolnego Śląska wyrazem bogactwa i różnorodności komponentów środowiska przyrodniczego tego obszaru.</p> <p>Atrakcje geoturystyczne Niecki Północnosudeckiej.</p> <p>Atrakcje geoturystyczne Bloku Karkonosko Izerskiego.</p> <p>Atrakcje geoturystyczne Gór Kaczawskich.</p> <p>Atrakcje geoturystyczne Gór Sowich.</p> <p>Atrakcje geoturystyczne Niecki Śródsudeckiej.</p> <p>Atrakcje geoturystyczne Masywu Śnieżnika i przyległych obszarów metamorficznych.</p> <p>Atrakcje geoturystyczne Obszaru Przedsudeckiego.</p> <p>Góry Stołowe.</p> <p>Kopalnia rud niklu w Szlarach.</p> <p>Kopalnia Żłota w Żłotym Stoku.</p> <p>Purpurowe jeziorka.</p> <p>Góra Barbarka.</p> <p>Przełomy pod Książem.</p> <p>Jaskinia Niedźwiedzia.</p>
Forma i warunki zaliczenia	<p>wykłady: zaliczenie pisemne</p> <p>ćwiczenia: kolokwium ustne</p>
Spis zalecanych lektur	<p>Literatura obowiązkowa:</p> <p>Cwojdzński S., Kozdrój W., <i>Sudety przewodnik geoturystyczny</i>, PIG 2007, (www.pgi.gov.pl/index.php)</p> <p>Czerwiński J., <i>Dolny Śląsk. Przewodnik</i>, Warszawa 1999.</p> <p>Literatura uzupełniająca:</p> <p>Aniszewski M., <i>Podziemny świat Gór Sowich</i>, Kraków 2002.</p> <p>Ciężkowski W., <i>Jaskinia Niedźwiedzia w Kletnie – 40 lat eksploracji, badań, ochrony i turystyki</i>, 2006</p>

HISTORIA ŚLĄSKA NA TLE HISTORII POLSKI, CZECH I NIEMIEC

Kod przedmiotu	08.3-TIR-HS.36c
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	II rok, semestr 4
Liczba punktów ECTS	2
Metody nauczania	wykłady: studia stacjonarne – 30 godz./2 godz. tyg./15 tygodni studia niestacjonarne – 15 godz. konsultacje regularne
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Student poznaje najważniejsze wydarzenia z dziejów Śląska i krajów sąsiednich; potrafi analizować źródła oraz literaturę na ten temat.
Treści programowe	Pochodzenie nazwy Śląsk. Okres wczesnopiastowski, rozbięcie dzielnicowe. Okres rządów czeskich i węgierskich, czasy Karola IV. Wojny husyckie, reformacja. Śląsk pod panowaniem Habsburgów. Wojna trzydziestoletnia, kontrreformacja, wojny śląskie. Śląsk pod panowaniem Prus. Okres napoleoński. Zjednoczenie Niemiec. Śląsk w XX w.
Forma i warunki zaliczenia	kolokwium pisemne
Spis zalecanych lektur	Literatura obowiązkowa: Pregiel T. Przerwa A, <i>Dzieje Śląska</i> , Wrocław 2005. Czapliński M, Kaszuba E, G. Wąs, Żerelik R., <i>Historia Śląska</i> , Wrocław 2002.

Literatura uzupełniająca:
Wrześciński W., *Dolny Śląsk. Monografia historyczna*, Wrocław 2006.

MUZEALNICTWO I WNĘTRZA ZABYTKOWE

Kod przedmiotu	15.6-TIR-MWZ.38c
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	II rok, semestr 4
Liczba punktów ECTS	1
Metody nauczania	studia stacjonarne: wykłady – 15 godz./2 godz. co dwa tygodnie/7,5 tygodnia studia niestacjonarne: wykłady – 6 godz. ćwiczenia – 9 godz. konsultacje regularne
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Poznanie i rozumienie zasad udostępniania turystom wnętrz obiektów sakralnych i świeckich. Studenci uczą się rozróżniać (wraz z opisem) typy muzeów, wybierają najciekawszą kolekcję i organizują zwiedzanie placówek muzealnych.
Treści programowe	Dzieje muzealnictwa śląskiego. Różne typy muzeów. Prezentacja najważniejszych kolekcji muzealnych szczególnie w Sudetach z uwzględnieniem czeskiej części gór. Metodyka zwiedzania muzeów i wnętrz zabytkowych sakralnych i świeckich. Najciekawsze wnętrza sakralne i świeckie Śląska i Sudetów.
Forma i warunki zaliczenia	kolokwium pisemne
Spis zalecanych lektur	Literatura obowiązkowa: Sołtysiak, M., Wierzbicka K., <i>Polska: najciekawsze muzea</i> , Warszawa 2003.

Ustawa o muzeach z dnia 21.XI. 1996 r. (Dz. U. z dnia 20 I 1997r.).

Literatura uzupełniająca:
Będkowska–Karmelita A., *Zamek Książ i okolice*, Opole 2004.
Kudera D., *Krzeszów, Piechowice* 1997.

NAJWAŻNIEJSZE ZABYTKI REGIONU

Kod przedmiotu	03.6-TIR-NZR.40c
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	II rok, semestr 4
Liczba punktów ECTS	1
Metody nauczania	ćwiczenia: studia stacjonarne – 15 godz./2 godz., co dwa tygodnie/7,5 tygodnia, studia niestacjonarne – 9 godz. konsultacje regularne
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Identyfikowanie i opis najważniejszych i najatrakcyjniejszych zabytków regionu ze szczególnym uwzględnieniem Sudetów. Student ocenia ich atrakcyjność pod względem wartości historycznej, artystycznej i zainteresowań odbiorców.
Treści programowe	Miejskie zespoły zabytkowe (np. Wrocław, Kłodzko, Świdnica, Nysa), zamki (np. Świny, Chojnik, Bolków, Siedlęcín, Rychleby). Klasztory (np. Henryków, Lubiąż, Krzeszów, Kamieniec Ząbkowicki, Broumov, Kuks). Podziemia i fortyfikacje (np. podziemia Gór Sowich, twierdze w Srebrnej Górze i Nysie).
Forma i warunki zaliczenia	prezentacje
Spis zalecanych lektur	Literatura obowiązkowa: Czerwiński J., <i>Dolny Śląsk. Przewodnik</i> , Warszawa 1999.

Literatura uzupełniająca:
 Martynowski Z., Mazurski K. R., *Sudety. Ziemia Kłodzka i Góry Opawskie*, Warszawa 1988.
 Staffa M., *Słownik geografii turystycznej Sudetów*, t.1-19, Wrocław 1989-1994.

ELEMENTY ARCHEOLOGII NOWOŻYTNEJ

Kod przedmiotu	08.4-TIR-EAN.42c
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	II rok, semestr 4
Liczba punktów ECTS	1
Metody nauczania	wykłady: studia stacjonarne – 15 godz./2 godz. tyg./7,5 tygodnia studia niestacjonarne – 15 godz. konsultacje regularne
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Główne kultury archeologiczne – to podstawa do rozpoznania cech charakterystycznych zabytków ślązańskich. Student powinien umieć opisać wykopaliska na zamkach sudeckich.
Treści programowe	Najważniejsze pojęcia i kultury archeologiczne. Przyrodnicze uwarunkowania osadnictwa nowożytnego. Skarby archeologiczne, kurhany, grodziska, zabytki ślązańskie.
Forma i warunki zaliczenia	kolokwium pisemne
Spis zalecanych lektur	Literatura podstawowa: Buko A., <i>Archeologia Polski wczesnośredniowiecznej</i> , Warszawa 2005. Czapliński M., Kaszuba E., Wąs G., Żerelik R., <i>Historia Śląska</i> , Wrocław 2002. Literatura uzupełniająca: Domański G., <i>Śląza w pradziejach i średniowieczu</i> , Wrocław 2002. Kokowski A., <i>Starożytna Polska</i> , Warszawa 2005.

HISTORIA I ORGANIZACJA TURYSTYKI GÓRSKIEJ W POLSCE

Kod przedmiotu	04.4-TIR-HOT.38d
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	II rok, semestr 4
Liczba punktów ECTS	1
Metody nauczania	wykłady: studia stacjonarne – 15 godz./2 godz. tyg./7,5 tygodnia
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Zapoznanie z historią turystyki górskiej w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem turystyki w Sudetach. Studenci opisują struktury organizacyjne polskiej turystyki górskiej i potrafią wykorzystać wiedzę z zakresu historii turystyki górskiej w Sudetach w działaniu praktycznym.
Treści programowe	Polityczne i gospodarcze tło rozwoju turystyki górskiej w Europie i w Polsce do 1873 r. Organizacja polskiej i zagranicznej turystyki górskiej w okresie 1873 – 1918. Cele i zadania Towarzystwa Tatrzańskiego. Ochrona przyrody i zabytków istotą turystyki górskiej. Rozwój taternictwa i speleologii. Budowa schronisk i dróg oraz znakowanie szlaków. Przewodnictwo górskie, zimowa turystyka górska i narciarstwo alpejskie. Rozwój ratownictwa górskiego, powstanie TOPR. Organizacja turystyki górskiej w Sudetach do 1918 r. Rozwój turystyki górskiej w okresie 1918 – 1939. Powstanie PTTK z Komisjami Turystyki Górskiej. Turystyka górska w latach 1945 – 1989. Kształcenie i rozwój kadry – przodownicy GOT, przewodnicy, i inni pracownicy turystyki. Zarys historii Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego i sposób jego zorganizowania. Współczesna turystyka górska od 1989 r. Polacy w górach Europy i świata.
Forma i warunki zaliczenia	kolokwium pisemne

Spis zalecanych lektur	Literatura obowiązkowa: Gaj J., <i>Zarys historii turystyki w Polsce</i> , Warszawa 2003.
	Literatura uzupełniająca: Przerwa T., <i>Wędrówka po Sudetach. Szkice z historii turystyki śląskiej przed 1945 r.</i> , Wrocław 2005. Szczepański E., <i>Towarzystwo Karkonoskie 1880-1945, „Śląski Labyrinth Krajoznawczy”, t. 1, s. 75-86</i> , 1989.

PRZEMYSŁ TURYSTYCZNY W POLSCE I NA ŚWIECIE

Kod przedmiotu	04.4-TIR-PTP.41d
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	II rok, semestr 4
Liczba punktów ECTS	1
Metody nauczania	wykłady: studia stacjonarne – 15 godz./2 godz. tyg./7,5 tygodnia
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Poznanie podmiotów i infrastruktury tworzących przemysł turystyczny; mechanizmy i skutki realizacji polityki rozwoju turystyki w miejscowościach i regionach turystycznych mają zwrócić uwagę słuchaczy na: sposoby dostosowania produktu turystycznego do oczekiwań konsumenta. Studenci oceniają wpływ gospodarki turystycznej i podmiotów funkcjonujących na rynku turystycznym w skali lokalnej i globalnej.
Treści programowe	Pojęcie przemysłu turystycznego, definicje i nazewnictwo. Definicje i kryteria klasyfikacji podróży stosowane w międzynarodowym ruchu turystycznym; rodzaje i motywy uczestnictwa w ruchu turystycznym. Społeczno-ekonomiczne uwarunkowania rozwoju turystyki (walory środowiska, potencjał gospodarczo-ekonomiczny, infrastruktura komunikacyjna i jej przestrzenne rozmieszczenie). Organizacja i funkcjonowanie rynku turystycznego przedsiębiorstwa i organizacje turystyczne na rynku turystycznym. Pojęcie produktu turystycznego, czas życia produktu turystycz-

nego, profilowanie produktu turystycznego ze względu na rodzaj odbiorcy, kanały dystrybucji, systemy rezerwacyjne. Organizacja i funkcjonowanie hotelarstwa, sieci, alianse strategiczne. Organizacja i funkcjonowanie transportu lotniczego, lądowego, kolejowego i morskiego – historia rozwoju i rola w obsłudze ruchu turystycznego. Struktura przestrzenna ruchu turystycznego i bazy noclegowej na świecie. Struktura przestrzenna przychodów z turystyki na świecie.

Forma i warunki zaliczenia kolokwium pisemne

Spis zalecanych lektur Literatura obowiązkowa:
Kurek W., *Turystyka*, Warszawa 2007.
Kaczmarek J., Stasiak A., Włodarczyk B., *Produkt turystyczny*, Warszawa 2005.

Literatura uzupełniająca:
Gaworecki W., *Turystyka*, Warszawa 2007.
Gołembski G., *Rozwój usług turystycznych u progu XXI wieku*, Poznań 1999.
Raporty Światowej Organizacji Turystyki, Instytutu Turystyki.

STRUKTURA POLITYCZNO – SPOŁECZNO – EKONOMICZNA KRAJU I ŚWIATA

Kod przedmiotu	07.1-TIR-SKS.42d
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	II rok, semestr 4
Liczba punktów ECTS	1
Metody nauczania	wykłady: studia stacjonarne – 15 godz./2 godz. tyg./7,5 tygodnia
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Poznanie przyczyn ekonomiczno-politycznego podziału świata

ta oraz ich geograficznych i historycznych uwarunkowań ma spowodować u studentów wykazanie się refleksyjnym myśleniem i sprawić aby wiedzę potrafił wykorzystać w projektowaniu i organizowaniu zagranicznych imprez turystycznych.

Treści programowe	<p>Struktura polityczna współczesnego świata – tradycyjny podział świata na słabo, średnio i wysoko rozwinięte (konceptje, terminologia, wskaźniki rozwoju), współczesne podziały świata (podstawy koncepcyjne, rdzeń, semiperyferie, peryferie). Geneza społeczno–ekonomicznego podziału Polski. Rozmieszczenie ludności na świecie – uwarunkowania przyrodnicze i społeczno-ekonomiczne. Pozycja ekonomiczno–polityczna państw a warunki geograficzne – wzajemne relacje i ich mechanizm. Stosunki międzynarodowe i otwartość polityczna państw (typologie, liderzy polityczni/ekonomiczni), źródła otwartości, zamkniętości, izolacjonizm. Globalistyka (pojęcie, geneza, rozwój, zadania), globalizacja (charakterystyka zjawiska, geneza i rozwój, przestrzenny rozkład stopnia globalizacji, problemy i korzyści wynikające z globalizacji współzależności międzynarodowe, globalne problemy współczesnego świata). Geneza, istota i ewolucja międzynarodowych struktur współpracy gospodarczej.</p>
--------------------------	--

Forma i warunki zaliczenia test pisemny

Spis zalecanych lektur i innych materiałów	<p>Literatura obowiązkowa: Rykiel Z., <i>Podstawy geografii politycznej</i>, Warszawa 2005. Szpak J., <i>Historia gospodarcza powszechna</i>, Warszawa 2003. Węclawowicz G., <i>Przestrzeń i społeczeństwo współczesnej Polski</i>, Warszawa 2002.</p> <p>Literatura uzupełniająca: Świerkocki J., <i>Zarys międzynarodowych stosunków gospodarczych</i>, Warszawa 2004. Domański R., <i>Geografia ekonomiczna. Ujęcie dynamiczne</i>, Warszawa 2004.</p>
---	---

TEORIA ANIMACJI

Kod przedmiotu	16.2-TIR-TA.36e
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy

Pakiet informacyjny ECTS

Rok studiów, semestr	II rok, semestr 4
Liczba punktów ECTS	1
Metody nauczania	wykłady: studia stacjonarne – 15 godz./2 godz. tyg./7,5 tygodnia
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Studenci poznają istotę animacji, jej miejsce i możliwości wykorzystania w turystyce i rekreacji. Uczą się wykorzystać tę wiedzę w praktycznej działalności animacyjnej uwzględniając różnego typu odbiorcę. Nabywają wprawę do roli animatora rekreacji.
Treści programowe	Rozumienie i zakres pojęciowy animacji. Koncepcja animacji w rekreacji. Działania animacyjne. Narzędzia działań animacyjnych. Sfery animacji. Przykładowe treści programowe w zakresie aktywności ruchowej, rozrywki, zajęć twórczych, kształcenia, relaksu i przygody. Zasady projektowania programów animacyjnych.
Forma i warunki zaliczenia	praca zaliczeniowa, projekt
Spis zalecanych lektur	Literatura obowiązkowa: Toczek–Werner S., <i>Podstawy rekreacji i turystyki</i> , Wrocław 2008. Siwiński W., <i>Adaptacja do zawodu animatora rekreacji i turystyki</i> , Poznań 2002. Literatura uzupełniająca: Toczek-Werner S., <i>Osoba i zawód animatora czasu wolnego</i> , „Zeszyt Naukowy AWF”, Wrocław 1993.

PROGRAMOWANIE REKREACJI

Kod przedmiotu	16.2-TIR-PRR.38e
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	II rok, semestr 4

Liczba punktów ECTS	1
Metody nauczania	studia stacjonarne: wykłady – 15 godz /2 godz. tyg./7,5 tygodnia ćwiczenia – 15 godz. /2 godz. tyg./7,5 tygodnia
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Student poznaje istotę programowania procesu rekreacji; potrafi tworzyć programy dowolnej imprezy rekreacyjnej uwzględniając kompletne działania przygotowawcze, realizacyjne i sprawdzające; nabywa umiejętności do pełnienia roli organizatora i realizatora procesu rekreacji stosownie do możliwości uczestników i warunków środowiskowych.
Treści programowe	Rekreacja programowana – cechy ogólne. Istota i funkcje rekreacji programowanej. Etapy programowania rekreacji. Poznanie gotowości i możliwości psychofizycznych uczestnika rekreacji; ustalanie pożądanych skutków (celów) rekreacji, określanie zadań, dobór form, metod i środków rekreacji, rozpoznawanie i ocena przydatności warunków środowiska fizycznego i społecznego rekreacji. Planowanie zajęć, projektowanie treści, opracowanie wariantów planu i treści, ustalanie warunków efektywnego ich wdrażania. Określanie wartości (korzyści) rekreacji: kontrolowanie i ocenianie efektów rekreacji. Doskonalenie planów zajęć i treści programowych rekreacji.
Forma i warunki zaliczenia	wykłady: kolokwium pisemne, autoprezentacja programu imprezy rekreacyjnej;
Spis zalecanych lektur i innych materiałów	ćwiczenia: opracowanie programu imprezy rekreacyjnej Literatura obowiązkowa: Kiełbasiewicz–Drozdowska I., Siwiński W., <i>Teoria i metodyka rekreacji</i> , Poznań 2001. Pilawska A., Pilawski A., Petryński W., <i>Zarys teorii i metodyki rekreacji ruchowej</i> , Katowice 2003. Toczek–Werner S., <i>Podstawy rekreacji i turystyki</i> , Wrocław 2008. Literatura uzupełniająca: Wolańska T., <i>Wybrane zagadnienia rekreacji ruchowej</i> , Warszawa 1997.

ZABAWY I GRY RUCHOWE

Kod przedmiotu	16.2-TIR-ZGR.39e
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	II rok, semestr 4
Liczba punktów ECTS	1
Metody nauczania	studia stacjonarne: ćwiczenia terenowe i w obiektach sportowych – 15 godz./2 godz. tyg./7,5 tygodnia
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Gry i zabawy ruchowe i ich znaczenie dla rozwoju ruchowego człowieka; rodzaje gier i zabaw, zasady organizacji i metodyka nauczania – to podstawa, by student umiał organizować różnorodne imprezy wykorzystując szeroki ich wachlarz w działalności praktycznej.
Treści programowe	Zabawy i gry integracyjne. Zabawy ruchowe, gry ruchowe. Zabawy i gry ruchowe przeciwko agresji. Zabawy i gry uczące współpracy i współdziałania. Wykorzystanie nietypowych przyborów w zabawach i grach ruchowych. Metody prowadzenia zabaw i gier ruchowych w pomieszczeniu zamkniętym i na powietrzu.
Forma i warunki zaliczenia	pisemny projekt zabawy lub gry terenowej. Ocena umiejętności organizacji wybranej gry lub zabawy. Kolokwium pisemne
Spis zalecanych lektur	Literatura podstawowa: Bondarowicz M., Staniszewski T., <i>Podstawy teorii i metodyki zabaw i gier ruchowych</i> , Warszawa 2000. Fąk T., Kaik-Woźniak A., <i>Gry i zabawy integracyjne</i> , Legnica 2004. Flemming I., Fritz J., <i>Zabawy ruchowe</i> , Kielce 1999. Literatura uzupełniająca: Vopel K .W., <i>Gry i zabawy interakcyjne dla dzieci i młodzieży – część 1 – Kontakty, Postrzeganie, Tożsamość. Jedność</i> , Kielce, 2000. Griesbeck J., <i>Zabawy na wyprawę</i> , Kielce 2001.

REKREACJA W ŚRODOWISKU PRZYRODNICZYM

Kod przedmiotu	16.2-TIR-RSP.40e
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	II rok, semestr 4
Liczba punktów ECTS	2
Metody nauczania	studia stacjonarne: wykłady – 9 godz. /3 godz. tyg. /3 tyg. ćwiczenia terenowe w formie zblokowanej w górskim obszarze wypoczynkowym – 36 godz./ piątek-niedziela
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	zaliczony przedmiot: podstawy rekreacji
Założenia i cele przedmiotu	Poznanie zespołu czynności i środków rekreacji w górskim środowisku przyrodniczym ze szczególnym uwzględnieniem zachowań typowych. Studenci poznają i dobierają różne środki rekreacji; uczą się diagnozować środowisko rekreacyjne; organizują i przeprowadzają zajęcia rekreacyjne, imprezy–zawody.
Treści programowe	Charakterystyka warunków materialno-technicznych górskiego obszaru wypoczynkowego z punktu widzenia przydatności dla rekreacji plenerowej. Charakterystyka ofert rekreacyjnych kierowanych do turystów przebywających w górskich obszarach wypoczynkowych, na przykładzie Gór Orlickich. Przygotowanie programów modelowych rekreacji dla tego typu obszarów z uwzględnieniem różnych typów grup turystów. Zaplanowanie, zorganizowanie i poprowadzenie w warunkach terenowych dwóch imprez plenerowych o różnym charakterze, ukierunkowanych na różne kategorie uczestników. Nabycie podstawowej wiedzy i umiejętności w zakresie najbardziej popularnych form rekreacji realizowanych w warunkach przyrodniczych górskich obszarów wypoczynkowych.
Forma i warunki zaliczenia	wykłady: aktywność i zaangażowanie ćwiczenia: projekt modelowy programów imprez plenerowych
Spis zalecanych lektur	Literatura obowiązkowa: Krzymowska–Kostrowicka A., <i>Geoekologia turystyki i wypoczynku</i> , Warszawa 1997.

Strugarek J., *Organizacja i prowadzenie imprez sportowych, rekreacyjnych i turystycznych*, Poznań 2007.

Literatura uzupełniająca:

Judy A., *Organizacja imprez*, Warszawa 2006.

Kunysz P., *Teoretyczne podstawy wybranych dyscyplin zimowych*, Wrocław 2006.

CHARAKTER IMPREZ I WSPÓŁZAWODNICTWA SPORTOWEGO

Kod przedmiotu	16.1-TIR-IWS.36f
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	II rok, semestr 4
Liczba punktów ECTS	1
Metody nauczania	studia stacjonarne: wykłady – 15 godz./2 godz. tyg./7,5 tygodnia studia niestacjonarne: wykłady – 15 godz.
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Studenci poznają istotę imprez i współzawodnictwa sportowego. Charakteryzują i klasyfikują imprezy sportowe. Potrafią dostrzec rolę oraz miejsce imprez sportowych w turystyce i gospodarce turystycznej.
Treści programowe	Określenie pojęć: impreza sportowa, widowisko sportowe i współzawodnictwo sportowe. Kategorie imprez (widowisk) sportowych. Funkcja emocji w zawodach sportowych. Wrażenia estetyczne jako podłoże widowisk sportowych. Cechy charakterystyczne zawodów sportowych: meczy, mityngów, turniejów, spartakiad, mistrzostw i igrzysk. Cechy charakterystyczne wyreżyserowanych widowisk – pokaz, spektaklu, show. Istota współzawodnictwa sportowego. Rodzaje rywalizacji i wyłaniania najlepszych.

Forma i warunki zaliczenia	praca zaliczeniowa
Spis zalecanych lektur	Literatura obowiązkowa: Strugarek J., <i>Organizacja i prowadzenie imprez sportowych, rekreacyjnych i turystycznych</i> , Poznań 2007. Ryba B., <i>Organizacja imprez sportowych</i> , Warszawa 2001. Literatura uzupełniająca: Sznajder A., <i>Marketing sportu</i> , Warszawa 2008.

ZACHOWANIA UCZESTNIKÓW WIDOWISK SPORTOWYCH

Kod przedmiotu	16.1-TIR-ZUW.38f
Typ przedmiot	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	II rok, semestr 4
Liczba punktów ECTS	1
Metody nauczania	wykłady: studia stacjonarne – 15 godz./2 godz. tyg./7,5 tygodnia studia niestacjonarne – 15 godz.
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Student poznaje różne zachowania człowieka podczas widowisk – (postrzeganie zachowań człowieka wśród ludzi, psychologia postrzegania społecznego). Obserwacja, identyfikacja i klasyfikacja zachowań w kontekście uwarunkowań środowiskowych przyrodniczych, architektonicznych i społecznych.
Treści programowe	Elementy teorii zachowań uczestników widowisk sportowych; zachowania uczestników widowisk w świetle współczesnych koncepcji psychologicznych i socjologicznych.
Forma i warunki zaliczenia	praca zaliczeniowa
Spis zalecanych lektur	Literatura obowiązkowa: Mruk H., <i>Marketing sportowy – teoria i praktyka</i> , Poznań 2004. Matusewicz Cz., <i>Widowisko sportowe. Analiza psychospołeczna</i> , Warszawa 1990.

Literatura uzupełniająca:
Siuta J., *Konteksty ludzkich zachowań*, Warszawa 2001.
Kozielecki J., *Koncepcje psychologiczne człowieka*, Warszawa 1998.

ZASADY EKOLOGII W DZIAŁALNOŚCI IMPREZOWEJ

Kod przedmiotu	13.1-TIR –ZEDI.41f
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	średniozaawansowany – rozszerzający podstawową wiedzę z zakresu obligatoryjnego przedmiotu „ekologia i ochrona środowiska”
Rok studiów, semestr	II rok, semestr 4
Liczba punktów ECTS	1
Metody nauczania	wykłady: studia stacjonarne – 15 godz. (2 godziny co drugi tydzień). studia niestacjonarne – 15 godz. konsultacje regularne – dwie godziny co tydzień
Język wykładowy	polski/angielski
Wymagania wstępne	zaliczony przedmiot: ekologia i ochrona środowiska
Założenia i cele przedmiotu	Student zapoznaje się z koncepcją zrównoważonego rozwoju i zasadami ekologizacji turystyki oraz imprez, w tym sportowych; poprzez ukazanie zagrożeń oraz sposobów minimalizacji negatywnego – dodatkowego wobec normalnego funkcjonowania gospodarki - wpływu imprezy turystycznej na środowisko student rozumie idee prawodawstwa, zarządzania i nadzoru środowiskowego; potrafi kierować się ekologicznymi zasadami w organizacji imprezy turystycznej
Treści programowe	Środowisko przyrodnicze jako miejsce turystyki oraz fizyczne, chemiczne i biologiczne zmiany wywołane działalnością turystyczną i organizacją imprez. Turystyka zrównoważona jako nowa koncepcja w świetle polityki ekologicznej państwa - ekoturystyka. Imprezy turystyczne i sportowe, zagrożenia i sposoby przeciwdziałania; zasady ekologiczne. Turystyka w obszarach prawnie chronionych; sieć Natura 2000.

	Instrumenty ochrony środowiska; państwowy monitoring środowiska Systemy zarządzania ochroną środowiska i przeglądów ekologicznych, na przykładzie EMAS Rola imprez turystycznych w strategii edukacji ekologicznej.
Forma i warunki zaliczenia	projekt imprezy turystycznej z uwzględnieniem zasad ekologii.
Spis zalecanych lektur	Literatura obowiązkowa: Zaręba D., <i>Ekoturystyka</i> , Warszawa 2008. Łunarski J., <i>Aspekty środowiskowe</i> , Rzeszów 2006. Czasopismo „AURA” Literatura uzupełniająca: Krzymowska–Kostrowicka A., <i>Geoekologia turystyki i wypoczynku</i> , Warszawa 1999. Lonc E., Kantowicz E., <i>Ekologia i Ochrona Środowiska</i> , Wałbrzych 2005. Łunarski J., <i>Systemy zarządzania środowiskiem</i> , Rzeszów 2006.

WALORY SPECJALISTYCZNE REGIONU SUDETÓW

Kod przedmiotu	04.4-TIR-WSS.42f
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	II rok, semestr 4
Liczba punktów ECTS	2
Metody nauczania	studia stacjonarne: ćwiczenia – 20 godz./2 godz. tyg./10 tygodni ćwiczenia terenowe – 10 godz. studia niestacjonarne: ćwiczenia – 15 godz.
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	zaliczony przedmiot: geografia turystyki.
Założenia i cele przedmiotu	Poznanie i zrozumienie funkcji walorów specjalistycznych re-

	<p>gionu Sudety. Student uczy się wyróżniać i klasyfikować walory specjalistyczne regionu; potrafi rozpoznawać warunki i możliwości ich wykorzystania w organizacji i prowadzeniu imprez sportowych i rekreacyjnych.</p>
Treści programowe	<p>Geografia walorów specjalistycznych Sudetów. Walory wykorzystywane w organizacji zawodów, sportowych i widowisk plenerowych letnich, zimowych i całorocznych Walory przydatne dla uprawiania sportów indywidualnych i zespołowych. Walory przydatne dla uprawiania sportów kondycyjnych i przygodowych. Walory sportowe akwenów usytuowanych w Sudetach. Przydatność przestrzeni powietrznej Sudetów dla organizacji imprez sportowych (lotniarstwo i paralotniarstwo). Walory wspinaczkowe regionu Sudetów (wspinaczka górska skałkowa). Walory przydatne dla uprawiania jeździectwa i turystyki konnej. Walory wędkarskie regionu Sudetów. Objazd po wybranych regionach prezentujących walory specjalistyczne Sudetów (ćwiczenia terenowe).</p>
Forma i warunki zaliczenia	<p>kolokwium pisemne</p>
Spis zalecanych lektur	<p>Literatura obowiązkowa: Mazurski K.R., <i>Geografia turystyczna Sudetów</i>, Wrocław 2003. Wyrzykowski J., <i>Turystyka na Dolnym Śląsku. Stan i kierunki rozwoju</i>, Wrocław 2004.</p> <p>Literatura uzupełniająca: <i>Strategia rozwoju turystyki dla województwa dolnośląskiego</i>, Warszawa 2003.</p>

ZARZĄDZANIE

Kod przedmiotu	04.7-TIR-Z.13
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	III rok, semestr 5
Liczba punktów ECTS	6

Metody nauczania	<p>studia stacjonarne: wykłady – 15 godz./2 godz. tyg., co drugi tydzień/15 tygodni ćwiczenia – 30 godz./2 godz. tyg./15 tygodni</p> <p>studia niestacjonarne: wykłady – 15 godz. ćwiczenia – 30 godz.</p>
Język wykładowy	<p>polski</p>
Wymagania wstępne	<p>zaliczone przedmioty: ekonomia, prawo, filozofia i etyka</p>
Założenia i cele przedmiotu	<p>Zapoznanie studentów z istotą i zakresem zarządzania ze szczególnym uwzględnieniem zarządzania turystyką i rekreacją oraz jej podmiotami. Wiedza ta jest podstawą do samodzielnego podejmowania decyzji oraz rozpoznawania problemów w przedsiębiorstwie/institucji/organizacji turystycznej/rekreacyjnej.</p>
Treści programowe	<p>Pojęcia i definicje dotyczące zarządzania. Rozwój nauk o zarządzaniu. Zarządzanie a administrowanie i kierowanie. Kwalifikacje i funkcje kierownicze. Style i techniki zarządzania. Planowanie działalności przedsiębiorstwa/institucji. Organizowanie i koordynowanie funkcjonowania podmiotów. Zasady tworzenia i rodzaje struktur organizacyjnych. Systemy motywacyjne. Kontrola działalności operacyjnej. Wizja, misja i strategia przedsiębiorstwa/ instytutcji/ organizacji. Zarządzanie strategiczne.</p>
Forma i warunki zaliczenia	<p>wykłady: egzamin pisemny ćwiczenia: praca pisemna, prezentacja</p>
Spis zalecanych lektur	<p>Literatura obowiązkowa: Kornak A.S., Rapacz A., <i>Zarządzanie turystyką i jej podmiotami w miejscowości i regionie</i>, Warszawa 2001. Koźmiński A., Piotrowski W., <i>Zarządzanie: Teoria i praktyka</i>, Warszawa 2002.</p> <p>Literatura uzupełniająca: Błaszczuk W., <i>Metody organizacji i zarządzania</i>, Warszawa 2005. Przybyła M., <i>Organizacja i zarządzanie. Podstawy wiedzy menedżerskiej</i>, Wrocław 2001. Wajda A., <i>Organizacja i zarządzanie</i>, Warszawa 2006.</p>

PODSTAWY HOTELARSTWA

Kod przedmiotu	04.4-TIR-PH.23
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	III rok, semestr 5
Liczba punktów ECTS	5
Metody nauczania	studia stacjonarne: wykłady – 30 godz./2 godz. tyg./15 tygodni ćwiczenia – 15 godz./1 godz. tyg./15 tygodni studia niestacjonarne: wykłady – 15 godz. ćwiczenia – 15 godz.
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	zaliczony przedmiot: podstawy turystyki
Założenia i cele przedmiotu	Studenci zdobywają wiedzę na temat zasad funkcjonowania rynku hotelarskiego i przedsiębiorstwa hotelarskiego. Uczą się filozofii zarządzania hotelami (zasady, plany, usługi i ich rodzaje).
Treści programowe	Zarys historii hotelarstwa na świecie i w Polsce. Organizacje hotelarskie w Polsce i na świecie. Podstawowa terminologia związana z hotelarstwem. Miejsce hotelarstwa w obsłudze ruchu turystycznego. Rynek usług hotelarskich i miejsce hotelarstwa w obsłudze ruchu turystycznego. Usługi hotelarskie jako produkt turystyczny. Klasyfikacja usług hotelarskich. Zachowania konsumentów w hotelarstwie. Kierunki rozwoju współczesnego hotelarstwa. Części składowe współczesnego hotelu. Budowa, modernizacja i wyposażenie obiektów hotelarskich. Sylwetka wzorowego hotelarza – predyspozycje fizyczne, psychologiczne, wiedza i umiejętności, kultura obsługi. Personel hotelowy i standardy obsługi. Technologie informatyczne w hotelarstwie. Łańcuchy, systemy i sieci hotelowe w Polsce i na świecie. Gastronomia i usługi towarzyszące działalności hotelarskiej. Ogólne zasady programowania i projektowania obiektów ho-

telarskich – części składowe obiektu hotelarskiego – analiza przypadku na przykładzie wybranych obiektów hotelarskich Sudetów Wałbrzyskich.

Zadania, organizacja i technika pracy recepcji – wyposażenie techniczne hallu recepcyjnego i recepcji, zadania i struktura recepcji, obowiązki pracowników recepcji, praca służby parterowej, procedury obsługi gości: rezerwacje, zameldowanie, udzielanie informacji, obsługa gości VIP, regulaminy hotelowe. Praca służby piętér – zadania i struktura organizacyjna, obowiązki pracowników, sprzęt i techniki utrzymania czystości, hotelowy pion techniczny. Administracja hotelowa.

Praca działu gastronomicznego – wyposażenie, organizacja pracy i obowiązki pracowników gastronomii, room service.

Pion wielofunkcyjny – organizacja i wyposażenie, biznes center.

Pion rekreacyjny – organizacja, wyposażenie.

Udostępnianie obiektów hotelarskich osobom niepełnosprawnym – przystosowanie jednostki mieszkalnej dla potrzeb różnych grup osób niepełnosprawnych.

Forma i warunki zaliczenia

wykłady: egzamin pisemny

ćwiczenia: ocenianie ciągłe i kolokwium pisemne

Spis zalecanych lektur

Literatura podstawowa:

Oparka S., Nowicka T., *Organizacja i technika pracy w hotelarstwie*, Warszawa – Polanica Zdrój 2005.

Panasiuk A., Szostak D., *Hotelarstwo. Usługi – eksploatacja – zarządzanie*, Warszawa 2008.

Literatura uzupełniająca:

Tulibacki T., *Organizacja i zarządzanie hotelarstwem*, Warszawa 2005.

Witkowski Cz., *Hotelarstwo, Cz. I., Podstawy hotelarstwa*, Warszawa 2002.

TURYSTYKA I REKREACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Kod przedmiotu 04.4-TIR-TON.26

Typ przedmiotu obowiązkowy

Poziom przedmiotu średniozaawansowany

Rok studiów, semestr III rok, semestr 5

Liczba punktów ECTS 2

Metody nauczania	studia stacjonarne: wykłady – 30 godz./2 godz. tyg./15 tygodni studia niestacjonarne: wykład – 6 godz. ćwiczenia – 9 godz.
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	zaliczone przedmioty: podstawy turystyki, podstawy rekreacji, obsługa ruchu turystycznego.
Założenia i cele przedmiotu	Studenci: poznają istotę adaptowanych form działalności turystyczno–rekreacyjnej i ich znaczenie w życiu osób niepełnosprawnych; potrafią atrakcyjnie – uwzględniając bezpieczeństwo – zorganizować aktywność rekreacyjno–turystyczną dla wybranych grup dysfunkcyjnych w tym także osób sprawnych ruchowo.
Treści programowe	Istota turystyki i rekreacji osób niepełnosprawnych. Charakterystyka poszczególnych grup dysfunkcyjnych z uwzględnieniem możliwości, zainteresowań uczestników. Dobór form aktywności w zależności od dysfunkcji. Bezpieczeństwo i zasady uprawiania wybranych form rekreacji i turystyki w zależności od dysfunkcji. Znaczenie rekreacji i turystyki jako środka w przywracaniu utraconych funkcji organizmu. Rola aktywności rekreacyjno - turystycznej w integracji społecznej i zawodowej. Aktywność rekreacyjna i turystyczna osób niepełnosprawnych na świecie i w Polsce. Przykładowe formy gier i zabaw rekreacyjnych dla osób niepełnosprawnych. Współczesne trendy w rekreacji i turystyce osób niepełnosprawnych. Kierunki adaptacji rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.
Forma i warunki zaliczenia	wykłady: kolokwium pisemne; praca semestralna ćwiczenia: projekt imprezy rekreacyjno – turystycznej dla wybranej grupy dysfunkcyjnej
Spis zalecanych lektur	Literatura obowiązkowa: Dziedzic J., <i>Kultura fizyczna osób niepełnosprawnych. Psychologiczne i medyczne studium terminologiczne</i> , Poznań 1996. Gawlik K., Walaszczyk A., <i>Gry i zabawy ruchowe w szkołach specjalnych</i> , Katowice 2002. Literatura uzupełniająca:

Łobożewicz J., *Rekreacja i turystyka osób niepełnosprawnych*, Warszawa 2001.

Marchewka A., *Wychowanie Fizyczne Specjalne*, nr 7, 43, Kraków 2001.

ZARZĄDZANIE WALORAMI TURYSTYCZNYMI

Kod przedmiotu	04.7-TIR-ZWT.27.4
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	III rok, semestr 5
Liczba punktów ECTS	4
Metody nauczania	<p>studia stacjonarne: wykłady – 15 godz./2 godz. tyg./7,5 tygodnia ćwiczenia – 15 godz./2 godz. tyg./7,5 tygodnia</p> <p>studia niestacjonarne: wykłady – 6 godz. ćwiczenia 9 godz.</p>
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z atrakcjami turystycznymi będącymi podstawą tworzenia produktu turystycznego, stwarza szerokie pole do klasyfikowania i charakteryzowania tychże w Polsce i Europie. Studenci architektoniczne, muzea, parki narodowe, parki rozrywki), korzystając z różnych źródeł wiedzy.
Treści programowe	<p>Walory turystyczne jako podstawa tworzenia produktu turystycznego.</p> <p>Pojęcie walorów turystycznych, klasyfikacje, przykłady. Kreowanie walorów.</p> <p>Walory środowiska geograficznego Polski a walory turystyczne kraju.</p> <p>Walory turystyczne Polski.</p> <p>Metodyka oceny walorów turystycznych.</p> <p>Struktura przestrzenna walorów turystycznych.</p> <p>Prezentacja walorów turystycznych Dolnego Śląska.</p> <p>Techniki zarządzania walorami turystycznymi – studium przy-</p>

	padku Książańskiego Parku Krajobrazowego, Muzeum Sztolnia Złota w Złotym Stoku, Muzeum Przemysłu i Techniki w Białym Kamieniu. Metody i techniki promocji walorów turystycznych.
Formy i warunki zaliczenia	wykład: praca pisemna z zakresu następujących tematów: zarządzanie walorem turystycznym na wybranym przykładzie; ćwiczenia: kreowanie nowego waloru turystycznego; analiza funkcjonowania wybranego waloru turystycznego; promocja waloru turystycznego;
Spis zalecanych lektur	Literatura obowiązkowa: Middleton V.T.C., <i>Marketing w turystyce</i> , Warszawa 1996. Richard B., <i>Marketing atrakcji turystycznych</i> , Warszawa 2004. Rogers H.A, Slinn J.A., <i>Zarządzanie obiektami turystycznymi</i> , Warszawa 1996. Literatura uzupełniająca: Gołębiewski G., <i>Kompendium wiedzy o turystyce</i> , Warszawa 2005. Kruczek Z., <i>Polska. Geografia atrakcji turystycznych</i> , Kraków 2005.

GEOGRAFIA EKONOMICZNA I POLITYCZNA ŚWIATA

Kod przedmiotu	O7.0–TIR–GEIP.27.4
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	III rok, semestr 5
Liczba punktów ECTS	4
Metody nauczania	studia stacjonarne: wykład – 15 godz./2 godz. tyg./7,5 tygodnia ćwiczenia – 15 godz./2 godz. tyg./7,5 tyg. studia niestacjonarne: wykłady – 6 godz. ćwiczenia – 9 godz.
Język wykładowy	polski

Wymagania wstępne	znajomość geografii na poziomie szkoły średniej
Założenia i cele przedmiotu	Studenci poznają główne cechy oraz przyczyny zróżnicowania gospodarczego i politycznego świata; analizują i interpretują procesy gospodarcze i polityczne w różnych regionach świata; piszą sprawozdania (raporty) na temat procesów gospodarczych.
Treści programowe	Globalne problemy ludnościowe. Przestrzenna struktura etniczna i religijna na świecie. Rolnictwo na świecie – zróżnicowanie produkcji roślinnej i zwierzęcej, problemy żywnościowe. Regiony przemysłowe świata, struktura przemysłu, charakterystyka głównych dziedzin. Struktura przestrzenna surowców energetycznych i globalne problemy energetyczne świata. Handel międzynarodowy – struktura towarowa i geograficzna. Kierunki i problemy badawcze geografii politycznej. Mapa polityczna świata: przeszłość i teraźniejszość. Zmiany na mapie politycznej świata w XIX i XX wieku. Polityczny podział mórz i oceanów. Delimitacja i trwałość granic państwowych. Konflikty zbrojne. Ekopolityka globalna. Ekonomiczne i polityczne organizacje międzynarodowe. Problemy globalizacji.
Forma i warunki zaliczenia	wykłady: kolokwium zaliczeniowe ćwiczenia: ocenianie ciągłe, aktywność
Spis zalecanych lektur	Literatura obowiązkowa: Rek J., Wrona J., <i>Podstawy geografii ekonomicznej</i> , Warszawa 2001. Rykiel Z., <i>Podstawy geografii politycznej</i> , Warszawa 2006. Literatura uzupełniająca: Fierla I., <i>Repetytorium z geografii gospodarczej</i> , Warszawa 2001. Otok S., <i>Geografia polityczna</i> , Warszawa 2002.

JĘZYK OBCY BRANŻOWY

Kod przedmiotu	09.1-TIR-JOP.34
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Poziom przedmiotu	zaawansowany
Rok studiów, semestr	III rok, semestr 5 i 6

Liczba punktów ECTS	3
Metody nauczania	ćwiczenia: studia stacjonarne – 60 godz./2 godz. tyg./ 30 tygodni studia niestacjonarne – ćwiczenia - 20 godz.
Język wykładowy	język obcy
Wymagania wstępne	zaliczony przedmiot: język obcy ogólny
Założenia i cele przedmiotu	Dostosowanie sprawności językowej (porozumiewania się i komunikacja) w sytuacjach typowych – tzn. w organizacji i obsłudze ruchu turystycznego na poziomie zaawansowanym.
Treści programowe	Obsługa turystyczna w hotelu: od kontaktu w celu rezerwacji do wymeldowania się. Opis i porównanie obowiązków dla różnych zawodów w turystyce. Hotel: opis, położenie, rodzaje zakwaterowanie, porównanie. Oferta poza hotelowa, atrakcje dla turystów. Zachowania obsługi hotelowej: – prośby, zażalenia, rozwiązywanie problemów, – zamawianie w restauracji, – rezygnacja, reklamacja, – płatności. Biuro turystyczne: zachowania typowe obsługi w biurze turystycznym – prezentacja oferty, sprzedaż, płatności, ustalanie terminów. Oferta turystyczna wybranego regionu: prezentacja atrakcji turystycznych, symulacja oprowadzania turystów, symulacja organizacji i opieki pilota. Kraje anglojęzyczne: elementy wiedzy o Stanach Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii, Australii, Nowej Zelandii. Prace pisemne: tworzenie planów wycieczek, ulotek reklamowych, katalogów wycieczkowych, korespondencja biurowa, formularze. Przyjmowanie gości na campingu – rozmowa. Biuro rzeczy znalezionych – rozmowa.
Forma i warunki zaliczenia	egzamin ustny i pisemny, ocenianie ciągle
Spis zalecanych lektur	Literatura obowiązkowa: Harding i Henderson <i>High Season. English for Catering and Hotel Industry</i> , Oxford University Press. Stott i Revell, <i>Highly Recommended. English for the hotel and catering industry</i> , Oxford. R. Falk, <i>Spotlight on the USA</i> , Oxford. <i>Spotlight on Great Britain</i> .

Literatura uzupełniająca:
materiały własne: katalogi, ulotki, foldery turystyczne, dokumenty biurowe.

ZJAWISKA KLIMATYCZNE I ZJAWISKA GEOLOGII DYNAMICZNEJ

Kod przedmiotu	07.3-TIR-ZKG.38a
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	III rok, semestr 5
Liczba punktów ECTS	2
Metody nauczania	<p>studia stacjonarne: wykłady – 15 godz./2 godz. tyg./7,5 tygodnia ćwiczenia – 15 godz./2 godz. tyg./7,5 tygodnia</p> <p>studia niestacjonarne: wykłady – 6 godz. ćwiczenia – 9 godz.</p>
Język wykładowy	polski (lub angielski wg potrzeby)
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	<p>Studenci poznają istotę i znaczenie różnych zjawisk pogodowych z uwzględnieniem warunków przestrzennych – uczą się, jak je przewidywać. Rozwijają swoje kompetencje realizacyjne na podstawie samodzielnie opracowanych programów imprez.</p>
Treści programowe	<p>Atmosfera jej skład i strefowość. Definicja pogody i jej parametry opisowe. Strefy nasłonecznienia na kuli ziemskiej. Ciśnienie, temperatura i wilgotność powietrza oraz czynniki je kształtujące. Procesy wulkaniczne. Trzęsienia ziemi. Lawiny i osuwiska. Powstawanie i rodzaje chmur. Rodzaje opadów i osadów atmosferycznych. Cyrkulacja atmosfery i rodzaje wiatrów. Rodzaje klimatów, ekstremalne zjawiska pogodowe.</p>

Forma i warunki zaliczenia	wykłady: pisemna praca zaliczeniowa ćwiczenia: pisemne kolokwium
Spis zalecanych lektur	Literatura obowiązkowa Kondracki J., <i>Geografia regionalna Polski</i> , Warszawa 2000. Makowski J., <i>Geografia fizyczna świata</i> , Warszawa 2005. Mizerski W., <i>Geologia dynamiczna dla geografów</i> , Warszawa 2001. Literatura uzupełniająca: Mizerski W., <i>Geologia Polski dla geografów</i> , Warszawa 2002. Źródła internetowe strony IMGW, NOAA, NASA http://pl.wikipedia.org/wiki

---

TURYSTYKA ZDROWOTNA W UZDROWISKACH

Kod przedmiotu	04.4-TIR-TZU.40a
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	III rok, semestr 5
Liczba punktów ECTS	1
Metody nauczania	wykłady: studia stacjonarne – 15 godz./2 godz. tyg./7,5 tygodnia studia niestacjonarne – 15 godz.
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Studenci poznają podstawowe pojęcia i cechy charakterystyczne dla turystyki zdrowotnej; dostrzegają różnice występujące między turystyką zdrowotną, a innymi formami turystyki; potrafią wykorzystać wiedzę w projektowaniu kierunków rozwoju turystyki uzdrowiskowej.
Treści programowe	Istota turystyki zdrowotnej i jej cech, turystyka uzdrowiskowa. Tradycyjne i nowoczesne formy turystyki zdrowotnej. Standardy europejskie „Wellness w kurorcie”, SPA. Segmenty turystyki zdrowotnej: turystyka seniorów i niepełnosprawnych, kuracje odmładzające, kuracje lecznicze, kuracje

upiększające, kuracje uaktywniające.
 Rodzaje usług turystyki zdrowotnej, rozwój turystyki uzdrowiskowej.
 Trendy w turystyce zdrowotnej, zmiany w popycie uzdrowiskowym.
 Usługi turystyki zdrowotnej realizowane w uzdrowiskach dolnośląskich.
 Turystyka zdrowotna w innych krajach europejskich.

Forma i warunki zaliczenia pisemna praca zaliczeniowa

Spis zalecanych lektur Literatura obowiązkowa:
 Kurek W., *Turystyka*, Warszawa 2007.
 Krasieński Z., *Rynek usług uzdrowiskowych w Polsce*, Poznań 2001.

Literatura uzupełniająca:
 Kornak A., *Jak gospodarować w regionach, gminach, miejscowościach turystycznych i uzdrowiskowych*, Toruń 1997.
 Januszewska M., *Znaczenie produktu uzdrowiskowego w rozwoju turystyki w Polsce* [w:] A. Panasiuk, *Markowe produkty turystyczne*, Szczecin 2004.

REKREACJA W UZDROWISKU

Kod przedmiotu	16.2-TIR-RU.44a
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	III rok, semestr 5
Liczba punktów ECTS	2
Metody nauczania	studia stacjonarne: wykład – 15 godz./2 godz. tyg./7,5 tygodnia ćwiczenia – 15 godz./2 godz. tyg./7,5 tygodnia
	studia niestacjonarne: ćwiczenia – 15 godz.
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak

Założenia i cele przedmiotu	Student poznaje istotę i miejsce rekreacji w uzdrowisku oraz podstawy funkcjonowania systemu rekreacji w uzdrowisku; potrafi przeprowadzić przykładowy program animacji dobrać środki, metody i formy rekreacji z uwzględnieniem różnych wymiarów czasu i przestrzeni ukierunkowany na rekreację kuracjuszy w różnym wieku; umiejętnie stosuje program animacji i elementy treningu zdrowotnego.
Treści programowe	System rekreacji w uzdrowisku. Podstawy treningu zdrowotnego osób starszych. Programowanie treningu zdrowotnego. Środki, metody i formy rekreacji prozdrowotnej. Rekreacja ruchowa i turystyka aktywna jako specyficzne formy zachowań prozdrowotnych w uzdrowisku. Aspekt czasowy, przestrzenny i społeczny rekreacji w uzdrowisku. Wykorzystanie podstaw rekreacyjnego treningu zdrowotnego w programach uzdrowiskowej edukacji zdrowotnej. Przykładowe formy aktywności ruchowej w kontekście realizacji określonych potrzeb zdrowotnych. Zasady i sposoby kontroli efektów treningowych.
Forma i warunki zaliczenia	wykłady: kolokwium pisemne ćwiczenia: projekt programu rekreacyjnego
Spis zalecanych lektur	Literatura obowiązkowa: Kuński H., <i>Promowanie zdrowia</i> , Łódź 2000. Kwilecka M., <i>Bezpośrednie funkcje rekreacji</i> , Warszawa 2006. Literatura uzupełniająca: Pilawska A., Pilawski A., Pertyński W., <i>Zarys teorii i metodyki rekreacji ruchowej</i> , Katowice 2002. Toczek-Werner S., <i>Podstawy rekreacji i turystyki</i> , Wrocław 2008.

MINERALOGIA I PETROGRAFIA

Kod przedmiotu	07.3-TIR-MP.36b
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	III rok, semestr 5
Liczba punktów ECTS	1

Metody nauczania	wykłady: studia stacjonarne – 15 godz./2 godz. tyg./7,5 tygodnia studia niestacjonarne – 15 godz.
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Cele przedmiotu	Student potrafi makroskopowo rozpoznawać (wraz z opisem) ważniejsze minerały, w szczególności minerały skałotwórcze, głównie skały magmowe, osadowe i metamorficzne.
Treści programowe	Skład chemiczny litosfery. Podstawowe zasady połączeń chemicznych. Układy krystalograficzne. Cechy fizyczne minerałów: twardość, gęstość właściwa, barwa, rysa, połysk, łupliwość środowiska powstawania minerałów. Skały magmowe i minerały skal magmowych, skal osadowe i minerały skal osadowych, skały metamorficzne minerały powstające w procesach metamorficznych. Znaczenie minerałów w gospodarce człowieka, w tym gospodarce turystycznej. Minerały rud metali, minerały szlachetne i ozdobne, minerały niebezpieczne (promieniotwórcze i azbest).
Formy i warunki zaliczenia	kolokwium pisemne
Spis zalecanych lektur	Literatura obowiązkowa: Czubla P., Mizerski W., Świerczewska–Gładysz E., <i>Przewodnik do ćwiczeń z geologii</i> , Warszawa 2007. Lenczewska–Samotyja E., Łowki A., <i>Przewodnik do ćwiczeń z geologii inżynierskiej i petrografii</i> , Warszawa 2005. Literatura uzupełniająca: Szulga A., <i>Energia reiki i kamieni szlachetnych</i> , Białystok 2007. Price M., Walsh K., <i>Kieszonkowy atlas skał i minerałów</i> , Warszawa 2006. Źródła internetowe strony PIG. USGS.

PROTURYSTYCZNA REKULTYWACJA WYROBISK

Kod przedmiotu	07.2-TIR-PRW.42b
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	odstawowy

Pakiet informacyjny ECTS

Rok studiów, semestr	III rok, semestr 5
Liczba punktów ECTS	1
Metody nauczania	studia stacjonarne: wykład – 15 godz./2 godz. tyg./7,5 tygodnia studia niestacjonarne: wykład – 6 godz. ćwiczenia – 9 godz.
Język wykładowy	polski (lub angielski wg potrzeby)
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z rodzajami wyrobisk górniczych i zagrożeniami z nimi związanymi, ma sprawić, aby potrafili oni nie tylko wyróżniać je i scharakteryzować, ale również w wykorzystać w turystyce.
Treści programowe	Rodzaje wyrobisk górniczych. Historia górnictwa. Pozostałości górnictwa w Sudetach. Sposoby rekultywacji wyrobisk górniczych. Kopalnie „turystyczne” w Polsce. Kopalnie „turystyczne” w Europie. Kopalnie turystyczne na innych kontynentach.
Forma i warunki zaliczenia	kolokwium pisemne
Spis zalecanych lektur	Literatura obowiązkowa Bartelmus W., <i>Górnictwo Odkrywkowe</i> , Katowice 1998. Mizerski W., <i>Geologia dynamiczna dla geografów</i> , Warszawa 2006. Strzałkowski P., <i>Zarys rozwoju technologii górnictwa podziemnego</i> , Gliwice 2005. Literatura uzupełniająca: Źródła internetowe strony PIG. USGS http://pl.wikipedia.org/wiki http://www.redbor.pl/

PROJEKTOWANIE TRAS I IMPREZ GEOTURYSTYCZNYCH

Kod przedmiotu	04.4-TIR-PTI.44b
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	III rok, semestr 5
Liczba punktów ECTS	3
Metody nauczania	ćwiczenia: studia stacjonarne – 45 godz./3 godz. tyg./15 tygodni studia niestacjonarne – 15 godz. zajęcia terenowe
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z procesem organizowania różnych imprez geoturystycznych. Studenci na tej podstawie, opracowują programy dla różnych grup wiekowych (o różnych kompetencjach), projektują trasy geoturystyczne.
Treści programowe	Trasa geoturystyczna – pojęcia. Naturalne atrakcje geoturystyczne i reguły ich rozmieszczenia. Kryteria podziału tras geoturystycznych. Podstawy projektowania tras: ocena potencjalnej atrakcyjności i ocena wpływu zwiększonego ruchu turystycznego. Projektowanie przykładowych tras i programów imprez; praca z mapą w terenie, kreślenie profili terenu, sporządzanie map 3D, zasady bezpieczeństwa. Ustalanie wariantów zwiedzania. Projektowanie folderów informacyjnych. Impreza geoturystyczna - projekt trasy krajowej, projekt trasy zagranicznej.
Formy i warunki zaliczenia	projekt trasy, prezentacja
Spis zalecanych lektur	Literatura obowiązkowa: Cwojdziński S., Kozdrój W., <i>Sudety – przewodnik geoturystyczny</i> , PIG 2007, (www.pgi.gov.pl/index.php). Czerwiński J., <i>Dolny Śląsk. Przewodnik</i> , Warszawa 1997. Materiały: Mapy geologiczne wraz z objaśnieniami, arkusze sudeckie w

skali 1:25 0000, arkusze reszty kraju 1:50 000.
Źródła internetowe strony PIG. USGS, UNESCO, geoparków i obiektów.

OBIEKTY KULTURY MATERIALNEJ

Kod przedmiotu	03.6-TIR-OKM.39c
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	III rok, semestr 5
Liczba punktów ECTS	1
Metody nauczania	studia stacjonarne: wykłady – 15 godz./2 godz. tyg./7,5 tygodnia studia niestacjonarne: wykłady – 6 godz. ćwiczenia – 9 godz. konsultacje regularne
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Studenci poznają najważniejsze obiekty kultury materialnej – planują w jaki sposób można je wykorzystać do projektowania ofert turystycznych.
Treści programowe	Krzyże kamienne i pręgierze. Znaki graniczne. Wieże widokowe. Zabytki kolejowe i przemysłowe. Rzeźby przydrożne i kapliczki, wieże widokowe.
Forma i warunki zaliczenia	wykłady: kolokwium pisemne ćwiczenia: aktywność na zajęciach, zaliczenie pisemne
Spis zalecanych lektur	Literatura obowiązkowa: Czechowicz B., <i>Kaplice w dawnym Hrabstwie kłodzkim</i> , Wrocław 2003. Maisel W., <i>Archeologia prawna Europy</i> , Warszawa – Poznań 1989.

Literatura uzupełniająca:
 Jędrzyak T., *Turystyka kulturowa*, Warszawa 2008.

ELEMENTY PALEONTOLOGII

Kod przedmiotu	07.3-TIR-EP.43c
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	III rok, semestr 5
Liczba punktów ECTS	1
Metody nauczania	wykłady: studia stacjonarne – 15 godz./2 godz. tyg./7,5 tygodnia studia niestacjonarne – 15 godz. konsultacje regularne
Język wykładowy	polski (lub angielski wg potrzeby)
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Studenci poznają główne miejsca występowania skamieniałości i atrakcji geoturystycznych; potrafią odróżnić i opisać niektóre, makroskamieniałości.
Treści programowe	Wiek względny i bezwzględny w geologii. Podstawowe grupy skamieniałości, stromatolity, korale, archeocyty, trylobity, graptolity, amonity, dinozaury, ssaki kopalne, skamieniałości roślinne. Prekambryjski okres rozwoju naszej planety. Paleozoiczny etap rozwoju naszej planety, skamieniałości paleozoiczne. Era mezozoiczna i jej skamieniałości. Era kenozoiczna i jej skamieniałości. Ruch turystyczny i obiekty geoturystyczne związane ze skamieniałościami w Polsce i na świecie.
Forma i warunki zaliczenia	kolokwium pisemne
Spis zalecanych lektur	Literatura obowiązkowa: Mizerski W., Orłowski S., <i>Geologia historyczna dla geografów</i> , Warszawa 2005. Radwańska U., <i>Podstawy paleontologii</i> , Warszawa 2007.

Literatura uzupełniająca:
Hungerbuhler A., *Skamieniałości*, Warszawa 1997.
Źródła internetowe strony PIG, USGS
<http://pl.wikipedia.org/wiki>

PROJEKTOWANIE TRAS I IMPREZ TURYSTYKI HISTORYCZNEJ I ARCHEOLOGICZNEJ

Kod przedmiotu	04.4-TIR-PHA.44c
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	III rok, semestr 5
Liczba punktów ECTS	3
Metody nauczania	ćwiczenia: studia stacjonarne – 45 godz./3 godziny tyg./15 tygodni studia niestacjonarne – 15 godz. konsultacje regularne
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	zaliczony przedmiot: obsługa ruchu turystycznego
Założenia i cele przedmiotu	Student poznaje procesy organizowania różnych imprez turystyki historycznej i archeologicznej; potrafi tworzyć programy tras dla różnych grup wiekowych.
Treści programowe	Trasa historyczna i trasa archeologiczna. Pojęcie walor i atrakcja historyczna i archeologiczna. Kryteria podziału trasy historycznej/archeologicznej. Podstawy projektowania tras: ocena potencjalnej atrakcyjności i ocena wpływu zwiększonego ruchu turystycznego. Projektowanie przykładowych tras i programów imprez. Ustalanie wariantów zwiedzania. Projektowanie folderów informacyjnych. Praktyczna realizacja programu przygotowanej imprezy; przejście zaprojektowanej trasy historycznej i archeologicznej.
Forma i warunki zaliczenia	projekt i prezentacja
Spis zalecanych lektur	Literatura obowiązkowa:

Czerwiński J., *Dolny Śląsk. Przewodnik*, Warszawa 1999.
 Martynowski Z., Mazurski K.R., *Sudety. Ziemia Kłodzka i Góry Opawskie*, Warszawa 1988.

Literatura uzupełniająca:

Mapy geologiczne wraz z objaśnieniami, arkusze sudeckie w skali 1:25 0000 arkusze reszty kraju 1:50 000.

Staffa M., *Słownik geografii turystycznej Sudetów*, t. 1-20, Wrocław 1989-1995.

Źródła internetowe strony PIG. USGS, UNESCO, geoparków i obiektów.

GÓRY W KULTURZE POLSKIEJ

Kod przedmiotu	03.1-TIR-GKP.37d
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	III rok, semestr 5
Liczba punktów ECTS	1
Metody nauczania	wykłady: studia stacjonarne – 15 godz./2 godz. tyg./7,5 tygodnia
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Poznanie kulturotwórczej roli gór daje możliwości zrozumienia istoty i miejsca gór, jako czynnika inspiracji w twórczości artystycznej i literackiej. Student poprzez dobór środków, metod i form inspiracji artystycznych potrafi wykorzystać tę wiedzę przy ochronie krajobrazu naturalnego i kulturowego.
Treści programowe	Góry jako zjawisko kulturowe. Obraz gór w literaturze. Obraz gór w malarstwie i fotografii. Kultura ludowa regionów górskich. Twórcy kultury związani z polskimi terenami górskimi. Placówki kulturalne oraz wydawnictwa upowszechniające dzieła inspirowane motywami górskimi. Imprezy kulturalne propagujące twórczość inspirowaną motywami górskimi oraz folklor góralski.

Forma i warunki zaliczenia	kolokwium pisemne
Spis zalecanych lektur	Literatura obowiązkowa: Kolbuszewski J., <i>Przestrzenie i krajobrazy</i> , Wrocław 1994. Kolbuszewski J., <i>Ochrona przyrody i kultura</i> , Wrocław 1992. Literatura uzupełniająca: Kolbuszewski J., <i>Krajobraz i kultura</i> , Katowice 1985.

TOPOGRAFIA SUDETÓW, KOMUNIKACJA I TRASY DOJAZDOWE

Kod przedmiotu	04.4-TIR-TS.39d
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	III rok, semestr 5
Liczba punktów ECTS	2
Metody nauczania	ćwiczenia: studia stacjonarne – 30 godz./2 godz. tyg./15 tygodni
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Student po zapoznaniu się ze szczegółową topografią Sudetów (wraz z Przedgórzem), podstawami geografii fizycznej, geologii i dostępności komunikacyjnej regionu, potrafi posługiwać się materiałami niezbędnymi w praktyce przewodnickiej w zakresie planowania i prowadzenia imprez na terenie Sudetów. Poznanie wymienionych zagadnień daje wiedzę niezbędną do egzaminu państwowego na uprawnienia przewodnika sudectkiego.
Treści programowe	Sudety na tle podziału fizycznogeograficznego i budowy geologicznej Europy. Hydrografia Sudetów. Zarys budowy geologicznej Sudetów. Główne cechy klimatu Sudetów. Ewolucja i główne cechy rzeźby Sudetów. Dostępność komunikacyjna Sudetów.

Sudety Zachodnie – Karkonosze i Góry Izerskie.
 Sudety Zachodnie – pozostałe pasma górskie.
 Sudety Zachodnie – pogórza.
 Sudety Zachodnie – kotliny.
 Sudety Środkowe – okolice Wałbrzycha.
 Sudety Środkowe – Ziemia Kłodzka.
 Sudety Wschodnie.
 Przedgórze Sudeckie.
 Podstawy topografii Sudetów czeskich.

Forma i warunki zaliczenia kolokwium pisemne

Spis zalecanych lektur Literatura obowiązkowa:
 Mazurski K.R., *Geografia turystyczna Sudetów*, Wrocław 2003.
 Fabiszewski J., *Przyroda Dolnego Śląska*, Wrocław 2005.

Literatura uzupełniająca:
 Kondracki J., *Geografia regionalna Polski*, Warszawa 1998.
 Mapy turystyczne sudeckich pasm górskich

ZARZĄDZANIE CZASEM WOLNYM I AKTYWNOŚCIĄ REKREACYJNĄ

Kod przedmiotu	16.2-TIR-ZCW-37e
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	III rok, semestr 5
Liczba punktów ECTS	2
Metody nauczania	wykłady: studia stacjonarne – 15 godz./2 godz. tyg./7,5 tygodnia
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Student poznaje etapy zarządzania czasem wolnym i aktywnością rekreacyjną, potrafi posługiwać się narzędziami przy tworzeniu planów efektywnego zarządzania czasem wolnym i aktywnością.

Treści programowe	Zarządzanie czasem i aktywnością – istota problemu i znaczenie. Specyfika zarządzania czasem wolnym i aktywnością człowieka w czasie wolnym. Identyfikowanie czasu wolnego. Sposoby przezwyciężania bierności w czasie wolnym. Warunki racjonalnego zagospodarowania czasem wolnym. Poszukiwanie czasu na aktywność rekreacyjną. Praca z harmonogramem, doskonalenie planowania i umiejętności wdrażania indywidualnych programów aktywności rekreacyjnej.
Forma i warunki zaliczenia	pisemne prace zaliczeniowe
Spis zalecanych lektur	Literatura obowiązkowa: Davidson J., <i>Zarządzanie czasem</i> , Warszawa 2002. Bombol M., Dąbrowska A., <i>Czas wolny. Konsument. Rynek. Marketing</i> , Warszawa 2004. Literatura uzupełniająca: Marce B.C., <i>Praktyczne gospodarowanie czasem</i> , Lublin 1994. Seiwert L.J., <i>Jak organizować czas</i> , Warszawa 1996.

TWÓRCZE FORMY REKREACJI

Kod przedmiotu	16.2-TIR-TFR.42e
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	III rok, semestr 5
Liczba punktów	2
Metody nauczania	ćwiczenia: studia stacjonarne – 15 godz./2 godz. tyg./7,5 tygodnia
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Poznanie różnorodnych form rekreacji zaspokajających potrzeby twórcze człowieka, pozwoli je sklasyfikować i adekwatnie dobrać do potrzeb jednostek i grup społecznych.

Treści programowe	<p>Formy rekreacji z wykorzystaniem technik plastycznych: wskazówki metodyczne, wybrane techniki rysunkowe, techniki malarskie, techniki dekoracyjne, modelowanie.</p> <p>Formy rekreacji z wykorzystaniem technik fotograficznych: wskazówki metodyczne, aparat fotograficzny, materiały fotograficzne, przykładowe formy organizacyjne zajęć z użyciem materiałów światłoczułych.</p> <p>Gry i zabawy umysłowe: wskazówki metodyczne, wybrane gry i zabawy matematyczne, gry i zabawy słowne, czynnościowe, z użyciem kartki i ołówka;</p> <p>Wykorzystanie poezji jako środka rekreacji. wskazówki metodyczne, techniki recytacji, konkurs recytatorski.</p> <p>Wykorzystanie piosenki w rekreacji: wskazówki metodyczne, wybrane piosenki integrujące grupę.</p> <p>Scenariusze: wskazówki metodyczne, przykładowe scenariusza – „horoskopy poetyckie”, „czarodziejska skrzynka”, „mądra głowa”, „lubię mojego sąsiada”, „bruneci kontra blondyni”.</p>
Forma i warunki zaliczenia	prezentacja projektu
Spis zalecanych lektur	<p>Literatura obowiązkowa:</p> <p>Lewicka J., <i>100 technik plastycznych</i>, Warszawa 1969.</p> <p>Nawara H., <i>Organizacja czasu wolnego na obozach i koloniach</i>, Wrocław 1997.</p> <p>Literatura uzupełniająca:</p> <p>Szmidt K.J., Modrzejewska-Świgulska M., <i>Psychopedagogika działań twórczych</i>, Warszawa 2005.</p> <p>Kram J., <i>Zarys kultury żywego słowa</i>, Warszawa 1981.</p>

CZAS WOLNY I REKREACJA LUDZI STARSZYCH

Kod przedmiotu	16.2-TIR-CWR.43e
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	III rok, semestr 5
Liczba punktów	1
Metody nauczania	wykłady: studia stacjonarne – 15 godz./2 godz. tyg./7,5 tygodnia
Język wykładowy	polski

Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Student powinien: poznać znaczenie czasu wolnego i rekreacji w wieku późnej dorosłości, zasady programowania, organizacji i prowadzenia zajęć rekreacyjnych z ludźmi starszymi; rozpoznawać potrzeby i oczekiwania ludzi starszych w zakresie zagospodarowania czasu wolnego ze szczególnym uwzględnieniem rekreacji oraz wybrać sposoby ich zaspokajania.
Treści programowe	Definicja starości i starzenia się. Starzenie się jako zjawisko biologiczne, psychologiczne i społeczne. Sztuka starzenia się: rola zachowań zdrowotnych i twórczych. Czas wolny ludzi starszych zdrowych i sposoby jego wykorzystania. Specyficzne funkcje czasu wolnego i rekreacji w życiu ludzi starszych. Motywacje i preferencje rekreacyjne ludzi starszych Rekreacja ruchowa jako źródło zadowolenia i afirmacji życia w starości.
Forma i warunki zaliczenia	aktywność i zaangażowanie; projekt
Spis zalecanych lektur	Literatura obowiązkowa: Toczek–Werner S., <i>Pomyślne starzenie się jako zadanie</i> , [w:] <i>Seniorem być: pięćdziesiąt lat Sudeckiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku</i> , Wałbrzych 2008. Toczek–Werner S., <i>Czas wolny jako wartość w późnej dorosłości</i> , [w:] <i>Europa równych szans: praca zbiorowa</i> , Wałbrzych 2007. Kozdroń E., <i>Program rekreacji ruchowej osób starszych</i> , Warszawa 2004. Literatura uzupełniająca: Erasmus E., Trafiałek E., <i>Turystyka, rekreacja i inne formy aktywności jako źródło sprawności życiowej ludzi starych</i> , Warszawa 1997.

PODSTAWY ZARZĄDZANIA PRZEDSIĘWZIĘCIEM SPORTOWYM

Kod przedmiotu	04.7-TIR-PZS.39f
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	III rok, semestr 5

Liczba punktów ECTS	2
Metody nauczania	<p>studia stacjonarne: wykłady – 15 godz./1 godz. tyg./15 tygodni ćwiczenia – 15 godz./1 godz. tyg./15 tygodni</p> <p>studia niestacjonarne: wykłady – 6 godz. ćwiczenia – 9 godz.</p>
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	zaliczone przedmioty: zarządzanie, ekonomia.
Założenia i cele przedmiotu	Poznanie różnych aspektów zarządzania przedsiębiorstwem sportowym pozwoli je zróżnicować i zaprojektować (komercyjne lub finansowane ze środków publicznych).
Treści programowe	<p>Istota przedsiębiorstwa sportowego. Rodzaje przedsięwzięć sportowych – masowa impreza sportowa, widowisko sportowe, zawody sportowe, zgrupowania treningowe. Publiczne a komercyjne przedsięwzięcia sportowe. Przedsięwzięcia masowe i rekreacyjne w sporcie. Identyfikacja poszczególnych faz realizacji przedsięwzięcia sportowego. Strategiczne, taktyczne i operacyjne zarządzanie przedsiębiorstwem sportowym. Zarządzanie kadrami, wiedzą i informacją w przedsięwzięciach sportowych. Możliwości finansowania przedsięwzięć sportowych publicznych i komercyjnych. Ocena wartości przedsięwzięcia sportowego. Kryteria efektywnego zarządzania przedsiębiorstwem sportowym i sposoby mierzenia jego efektywności. Rodzaje obiektów infrastruktury sportowej. usprawniające realizację przedsięwzięć sportowych Przykłady przedsięwzięć sportowych w Polsce i na świecie.</p>
Forma i warunki zaliczenia	wykłady: zaliczenie pisemne ćwiczenia; aktywność i zaangażowanie, projekt
Spis zalecanych lektur	<p>Literatura obowiązkowa: Perechuda K., <i>Zarządzanie firmą sportową</i>, Wrocław 2005. Ryba B., <i>Zarządzanie przedsiębiorstwami sportowymi</i>, Warszawa 1998. Mruk H., <i>Marketing sportowy – teoria i praktyka</i>, Poznań 2004.</p> <p>Literatura uzupełniająca:</p>

Błaszczyk W., *Metody organizacji i zarządzania*, Warszawa 2005.
Griffin R.W., *Podstawy zarządzania organizacjami*, Warszawa 2005.

ATRAKcje SPORTOWE DOLNEGO ŚLĄSKA

Kod przedmiotu	16.2-TIR-ASD.43f
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	III rok, semestr 5
Liczba punktów ECTS	1
Metody nauczania	studia stacjonarne: wykłady – 15 godz./2 godz. tyg./7,5 tygodnia studia niestacjonarne: wykłady – 6 godz. ćwiczenia – 9 godz.
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Student poznaje rodzaje atrakcji sportowych, ich cechy charakterystyczne i rolę jaką odgrywają w kreowaniu wizerunku społeczno-gospodarczego regionu turystycznego i miejscowości. Potrafi zdefiniować i sklasyfikować atrakcje sportowe, ocenić ich jakość i możliwości turystycznego wykorzystania.
Treści programowe	Wyjaśnienie pojęcia atrakcje sportowe. Funkcjonalna klasyfikacja atrakcji sportowych. Rola atrakcji sportowych w kreowaniu wizerunku społeczno-gospodarczego regionu i miejscowości. Identyfikacja, klasyfikacja i charakterystyka atrakcji sportowych Dolnego Śląska.
Forma i warunki zaliczenia	prace zaliczeniowe, umiejętność prezentacji
Spis zalecanych lektur	Literatura obowiązkowa: <i>Katalog Imprez Dolnego Śląska</i> , 2007. Literatura uzupełniająca:

Gołembski G., *Kompendium wiedzy o turystyce*, Warszawa 2000.
 Kruczek Z., *Polska – Geografia atrakcji turystycznych*, Kraków 2003.

SYSTEM ORGANIZACJI OBSŁUGI IMPREZ SPORTOWYCH

Kod przedmiotu	16.2-TIR-SOI.44f
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	III rok, semestr 5
Liczba punktów ECTS	2
Metody nauczania	studia stacjonarne: wykłady – 15 godz./1 godz. tyg./15 tygodni ćwiczenia – 15 godz./1 godz. tyg./15 tygodni studia niestacjonarne: ćwiczenia – 15 godz.
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z systemem organizacji obsługi imprez sportowych. Studenci potrafią zdefiniować system obsługi imprez, wyróżnić i opisać jego elementy.
Treści programowe	Podstawowe elementy systemu organizacji obsługi imprez sportowych: zaplanowanie imprezy sportowej. Przygotowanie imprezy sportowej i jej przeprowadzenie. Zakończenie i rozliczenie imprezy sportowej. Obowiązki prawne organizatorów imprez sportowych. Protokół i ceremoniał sportowy; promocja i reklama. Obserwacja i analiza systemu organizacji obsługi wybranej cyklicznej imprezy sportowej będącej w ofercie turystycznej Dolnego Śląska. Zaprojektowanie przykładowej imprezy sportowej, jej realizacja i praktyczna obsługa.
Forma i warunki zaliczenia	wykłady: zaliczenie pisemne ćwiczenia: aktywność i zaangażowanie; projekt

Spis zalecanych lektur	Literatura obowiązkowa: Strugarek J., <i>Organizacja i prowadzenie imprez sportowych, rekreacyjnych i turystycznych</i> , Poznań 2006. Toczek-Werner S., <i>Podstawy rekreacji i turystyki</i> , Wrocław 2008. Literatura uzupełniająca: Ryba B., <i>Organizacja imprez sportowych</i> , Warszawa 2001.
-------------------------------	---

EKONOMIKA TURYSTYKI I REKREACJI

Kod przedmiotu	14.3-TIR-ETR.22
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	III rok, semestr 6
Liczba punktów ECTS	6
Metody nauczania	studia stacjonarne: wykłady – 15 godz./2 godz. tyg., co drugi tydzień/15 tygodni ćwiczenia – 30 godz./2 godz. tyg./15 tygodni studia niestacjonarne: wykład – 15 godz. ćwiczenia – 15 godz.
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	Zaliczone przedmioty: podstawy turystyki, podstawy rekreacji, ekonomia, finanse przedsiębiorstw turystycznych i rekreacyjnych.
Założenia i cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z podstawowymi procesami i zjawiskami ekonomicznymi w gospodarce turystycznej i rekreacyjnej. Studenci potrafią rozpoznawać podstawowe procesy i zjawiska zachodzące w przedsiębiorstwie turystycznym oraz określić atrakcyjność turystyczną i rekreacyjną obszaru.
Treści programowe	Ekonomia turystyki. Popyt turystyczny. Podaż turystyczna. Rynek dóbr i usług turystycznych. Polityka turystyczna. Efekty turystyki.

	Przemysł turystyczny. Przedsiębiorstwo turystyczne. Inwestycja turystyczna. Usługi rekreacyjne. Infrastruktura turystyczna. Infrastruktura rekreacyjna.
Forma i warunki zaliczenia	wykłady: egzamin pisemny ćwiczenia: projekt, referat
Spis zalecanych lektur	Literatura obowiązkowa: Panasiuk A., <i>Ekonomika turystyki</i> , Warszawa 2007. Łazarek R., <i>Ekonomika turystyki</i> , Warszawa 2001. Literatura uzupełniająca: Kaczmarek J., Stasiak A., Włodarczyk B., <i>Produkt turystyczny – przemysł, organizacja, zarządzanie</i> , Warszawa 2005. Nieżgoda A., Zmyślony P., <i>Popyt turystyczny. Uwarunkowania i perspektywy rozwoju</i> , Poznań 2003.

HISTORIA I KULTURA REGIONU

Kod przedmiotu	08.3-TIR-HKR.27.5
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	III rok, semestr 6
Liczba punktów ECTS	4
Metody nauczania	studia stacjonarne: wykłady – 15 godz./1 godz. tyg./15 tygodni ćwiczenia – 15 godz./1 godz. tyg./15 tygodni studia niestacjonarne: wykłady – 6 godz. ćwiczenia – 9 godz.
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Student poznaje najważniejsze wydarzenia z historii kultury regionu, nazwiska twórców i ich dzieła ze szczególnym uwzględnieniem ich przydatności w turystyce.

Treści programowe	Okres średniowiecza. Okres renesansu. Okres baroku. Okres oświecenia. XIX w. Okres międzywojenny. Okres po II wojnie światowej. Kultura średniowiecza i jej twórcy. Kultura renesansu i jej twórcy. Kultura baroku i jej twórcy. Kultura oświecenia i jej twórcy. Kultura XIX w. i jej twórcy. Kultura okresu międzywojennego i jej twórcy. Kultura powojenna i jej twórcy.
Forma i warunki zaliczenia	wykłady: zaliczenie pisemne ćwiczenia: aktywność, pisemna praca semestralna
Spis zalecanych lektur	Literatura obowiązkowa: Czapliński M., Kaszuba E., Wąs G., Żerelik R., <i>Historia Śląska</i> , Wrocław 2002. Harasimowicz J., <i>Dolny Śląsk</i> , Wrocław 2007. Literatura uzupełniająca: Wrześciński W., <i>Dolny Śląsk. Monografia historyczna</i> , Wrocław 2006.

KARTOGRAFIA TEMATYCZNA

Kod przedmiotu	07.6 – TIR – KT.27.5
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	III rok, semestr 6
Liczba punktów ECTS	4
Metody nauczania	studia stacjonarne: wykłady – 15 godz./1 godz. tyg./15 tygodni ćwiczenia – 15 godz./1 godz. tyg./15 tygodni studia niestacjonarne: wykłady – 6 godz. ćwiczenia – 9 godz.

Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	Znajomość geografii na poziomie szkoły średniej.
Założenia i cele przedmiotu	Poznanie głównych typów map tematycznych, zakresu ich treści pozwoli na ich czytanie, analizowanie i odpowiednią interpretację. W praktyce posługiwanie się mapami tematycznymi pomoże w analizie walorów środowiska przyrodniczego, cech gospodarki, atrakcji krajoznawczych i turystycznych.
Treści programowe	<p>Powstanie i rozwój map tematycznych i metod kartograficznych.</p> <p>Zakres, treści, źródła i typy danych, metodyka map tematycznych.</p> <p>Formy prezentacji zjawisk na mapach.</p> <p>Mapy fizyczno – geograficzne (geologiczne, glebowe, biogeograficzne, hydrograficzne, sozologiczne, klimatyczne).</p> <p>Mapy gospodarcze (przemysłu, rolnictwa i transportu).</p> <p>Mapy ludnościowe.</p> <p>Mapy turystyczne, samochodowe, nawigacyjne;</p> <p>Analiza związków pomiędzy charakterem rozkładu przestrzennego, typem danych i poziomem ujęcia atrybutów, a doбором graficznych środków prezentacji.</p> <p>Elementy analizy map.</p> <p>Metodyka sporządzania profili terenu na podstawie map topograficznych.</p> <p>Pomiary na mapach.</p> <p>Topografia – zasady wykonywania zdjęć sytuacyjnych i sytuacyjno–wysokościowych.</p> <p>Prace rysunkowe, których celem jest praktyczne wykorzystanie wiedzy przekazanej na wykładach.</p> <p>Metodyka sporządzania map tematycznych ilustrujących wybrane aspekty gospodarki turystycznej.</p> <p>Metodyka sporządzania map tematycznych ilustrujących wybrane punktowe i liniowe walory turystyczne</p>
Forma i warunki zaliczenia	wykłady: kolokwium końcowe ćwiczenia: oceny z prac ćwiczeniowych, sprawdziany
Spis zalecanych lektur	<p>Literatura obowiązkowa:</p> <p>Pasławski J., <i>Wprowadzenie do kartografii i topografii</i>, Wrocław 2006.</p> <p>Ratajski L., <i>Metodyka kartografii społeczno–gospodarczej</i>, Warszawa 1989.</p> <p>Literatura uzupełniająca:</p> <p>Robinson A., <i>Early thematic mapping in the history of cartography</i>, Chicago & London 1982.</p>

ORGANIZACJA I PROWADZENIE IMPREZ TURYSTYKI POZNAWCZEJ KRAJOWEJ

Kod przedmiotu	04.4-TIR-OPK.31
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	III rok, semestr 6
Liczba punktów ECTS	2
Metody nauczania	studia stacjonarne: ćwiczenia terenowe – 48 godz./8 godz.,dziennie/6 dni studia niestacjonarne: ćwiczenia terenowe – 16 godz. / 3 dni
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Studenci poznają zasady organizacji i prowadzenia imprez turystyki poznawczej, na przykładzie wycieczki autokarowej po wybranym regionie polskim.
Treści programowe	Nawiązanie do problematyki organizacji i obsługi ruchu turystycznego ukierunkowanego na realizację celów poznawczych. Zasady organizacji i obsługi imprez turystycznych o charakterze poznawczym, na przykładzie 6 dniowej krajowej wycieczki autokarowej. Metodyka i technika planowania, organizacji i prowadzenia imprez zorganizowanej turystyki grupowej. Czynniki wyboru trasy i techniki jej pokonywania w zależności od wieku uczestników i stopnia doświadczenia turystycznego. Wybór sposobu korzystania z noclegów i żywienia. Wyposażenie indywidualnego uczestnika. Kryteria wyboru przedsiębiorstwa wynajmującego autokar i technik jego zamówienia, ubezpieczeń oraz umiejętności opracowania programu wycieczki (w tym m.in. podział trasy na odcinkiienne, ustalanie miejsc noclegów, miejsc zwiedzania, programu zwiedzania, programu zajęć sportowo – rekreacyjnych i kulturalno–rozrywkowych). Metodyka i technika pełnienia funkcji pilota i przewodnika. Metodyka obserwacji i oceny stopnia zadowolenia uczestników z jakości organizacji imprezy, jakości jej programu mery-

	torycznego i jakości obsługi. Zapoznanie się z charakterystyka geograficzna wybranego regionu Polski.
Forma i warunki zaliczenia	ocenianie ciągle
Spis zalecanych lektur	Lektury obowiązkowe: Kruczek Z., <i>Kompendium pilota wycieczek</i> , Kraków 2005. Turkiewicz E., <i>Organizacja imprez turystycznych</i> , Kraków 1998. Lektura uzupełniająca: Czerwiński J., <i>Dolny Śląsk. Przewodnik</i> , Warszawa 1999. Czerwiński J., <i>Sudety. Przewodnik</i> , Wrocław 2003. Łęcki W., <i>Kanon krajoznawczy Polski</i> , Warszawa 2000.

BIOKLIMATOLOGIA UZDROWISKOWA

Kod przedmiotu	07.7-TIR-BU.39a
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	średniozaawansowany
Rok studiów, semestr	III rok, semestr 6
Liczba punktów ECTS	1
Metody nauczania	wykłady: studia stacjonarne – 15 godz./2 godz. tyg./7,5 tygodni. studia niestacjonarne – 15 godz.
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	Informacje dotyczące zagadnień metrologicznych i klimatycznych na poziomie szkoły średniej, budowa atmosfery, geografia fizyczna Polski.
Założenia i cele przedmiotu	Studenci zapoznają się z podstawowymi pojęciami związanymi z problematyką bioklimatologii uzdrowiskowej. Potrafią określić przydatność lokalnych warunków klimatycznych dla potrzeb turystyki uzdrowiskowej.
Treści programowe	Definicja bioklimatologii, jej zadania i cele. Pogoda a klimat (definicje), Makro-, mezo- i mikroklimat; czynniki klimatotwórcze (przyrodnicze i antropogeniczne). Oddziaływanie środowiska atmosferycznego (klimatu i pogo-

dy) na człowieka i jego działalność (w tym rozwój ekonomiczny i cywilizacyjny), bodźce atmosferyczne (fizyczne, chemiczne, biologiczne, meteorotropowe) – ich intensywność, zmienność i dozowanie.

Metody stosowane w badaniach bioklimatycznych; wskaźniki biometeorologiczne (biometeorologiczna charakterystyka środowiska atmosferycznego) – zespół jakości powietrza (aerazol atmosferyczny, właściwości elektryczne atmosfery, jonizacja powietrza, radioaktywność i pole magnetyczne Ziemi), zespół neurotropowy (ciśnienie atmosferyczne jako czynnik biologiczny, wiatr, meteorotropowe sytuacje pogodowe, bioklimatyczne klasyfikacje pogody), zespół fotoaktywny (znaczenie światła i usłonecznienia w klimatoterapii, biologiczny wpływ promieniowania ultrafioletowego, problem dziury ozonowej.

Warunki insolacyjne na polskim wybrzeżu Bałtyku), zespół termiczno-wilgotnościowy (gospodarka cieplna ustroju, komfort termiczny; działanie zimna i gorąca na organizm, uciążliwe stany parności).

Oddziaływanie pogody na organizm człowieka zdrowego i chorego; objawy meteorotropowe u ludzi zdrowych.

Biosynoptyczne i bioklimatyczne klasyfikacje typów pogody (biotropowe sytuacje pogodowe).

Regiony bioklimatyczne świata i Polski.

Typy bioklimatu Polski.

Charakterystyka warunków bioklimatycznych obszarów zurbanizowanych.

Forma i warunki zaliczenia zaliczenie pisemne

Spis zalecanych lektur

Literatura obowiązkowa:

Kozłowska-Szczęsna T., Krawczyk B., Kuchcik M., *Wpływ środowiska atmosferycznego na zdrowie i samopoczucie człowieka*, Warszawa 2004.

Koźmiński C., *Klimat Polski*, Szczecin 2002.

Literatura uzupełniająca:

Kożuchowski K., *Atmosfera, klimat i ekoklimat*, Warszawa 2000.

Martyn D., *Klimaty kuli ziemskiej*, Warszawa 2000.

PROJEKTOWANIE ROZWOJU TURYSTYKI UZDROWISKOWEJ

Kod przedmiotu 04.4-TIR-PRT.43a

Typ przedmiotu do wyboru

Poziom przedmiotu podstawowy

Rok studiów, semestr	III rok, semestr 6
Liczba punktów ECTS	1
Metody nauczania	ćwiczenia: studia stacjonarne – 15 godz./2 godz. tyg. co drugi tydzień/7,5 tyg. studia niestacjonarne – 15 godz.
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	zaliczone przedmioty: podstawy turystyki, ekonomia, zarządzanie
Założenia i cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z istotą turystyki uzdrowiskowej i jej miejscem w systemie podaży usług turystycznych. Uczą się wykorzystać tę wiedzę w zarządzaniu marketingowym i w projektowaniu rozwoju turystyki uzdrowiskowej.
Treści programowe	Podstawowe pojęcia, rodzaje i funkcje turystyki uzdrowiskowej. Podstawowe produkty turystyki uzdrowiskowej. Turystyka uzdrowiskowa w programach rządowych. Projektowanie turystyki uzdrowiskowej na szczeblu administracji wojewódzkiej i samorządu terytorialnego. Podstawowe kanały sprzedaży produktów turystyki uzdrowiskowej. Aspekty finansowe rozwoju i funkcjonowania uzdrowisk. Potencjał turystyczny, zasoby recepcyjne oraz możliwości rozwoju polskich uzdrowisk - case study.
Forma i warunki zaliczenia	projekt i umiejętność prezentacji
Spis zalecanych lektur	Literatura obowiązkowa: Dryglas D., <i>Kształtowanie produktu turystycznego uzdrowisk w Polsce</i> , Kraków 2006. Iwanek T., <i>Turystyka uzdrowiskowa w gospodarce regionu i kraju</i> , Wrocław 2006. Kornak A.S., <i>Turystyka i uzdrowiska w gospodarce gmin i powiatów</i> , Gdańsk 2002. Literatura uzupełniająca: Kraśniński Z., <i>Rynek usług uzdrowiskowych w Polsce</i> , Poznań 2001. <i>Uzdrowiska Polskie. Informator</i> , Warszawa 2006.

KOLEKCJONERSTWO I ZBIERACTWO MINERAŁÓW I SKAŁ

Kod przedmiotu	07.3-TIR-KZM.40b
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	III rok, semestr 6
Liczba punktów ECTS	1
Metody nauczania	studia stacjonarne: wykłady – 15 godz./2 godz. tyg./7,5 tygodnia studia niestacjonarne: wykłady – 6 godz. ćwiczenia – 9 godz.
Język wykładowy	polski (lub angielski wg potrzeby)
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Student poznaje istotę kolekcjonerstwa i zbieractwa, ich znaczenie i funkcje w turystyce i rekreacji. Potrafi identyfikować okazy, zna zasady kolekcjonowania minerałów i skał.
Treści programowe	Rozumienie pojęć: kolekcjonerstwo, zbieractwo. Kolekcjonerstwo i zbieractwo jako pasja, hobby, rozrywka i sport. Zakres prac przygotowawczych do zbierania minerałów i skał w terenie (studiowanie map i dokumentacji). Zasady wyszukiwania okazów w terenie, narzędzia zbieracza, ubiór ochronny. Sposoby rejestrowania znalezisk i transport okazów. Zasady i metody identyfikacji okazów w laboratorium, zasady sporządzania etykietek; przechowywanie kolekcji i jej dokumentowania. Giełdy minerałów i skamieniałości.
Forma i warunki zaliczenia	kolokwium pisemne
Spis zalecanych lektur	Literatura obowiązkowa: Duda R., Rejl L., <i>Wielka encyklopedia minerałów</i> , Warszawa 1994. Janeczek J., Kozłowski K., Żaba J., <i>Zbieramy minerały i skały</i> , 1991. Żaba J., <i>Ilustrowany słownik skał i minerałów</i> , Katowice 2003.

Literatura uzupełniająca:
 Claybourne A., Young C., *Poszukiwacze skarbów*, Warszawa 2003.
 Źródła internetowe strony PIG, USGS
<http://pl.wikipedia.org/wiki>
<http://www.redbor.pl/>

ATRAKCJE GEOTURYSTYCZNE ŚWIATA

Kod przedmiotu	02.1-TIR-AGS.43b
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	III rok, semestr 6
Liczba punktów ECTS	1
Metody nauczania	wykłady: studia stacjonarne – 15 godzin/2 godz. tyg./7,5 tygodnia studia niestacjonarne – 15 godz.
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z podstawowymi obiektami geologicznymi figurującymi na liście UNESCO objętych programem Geoparków.
Treści programowe	Zapoznanie z: – listą dziedzictwa kulturowego UNESCO i sposobem, – korzystania z jej internetowego katalogu, – International Network of Geoparks, – European Network of Geoparks. Omówienie: – geologicznych obiektów z listy UNESCO z Europy, Ameryki Płn. i Płd. Azji, Australii i Oceanii, – geoparków Europy, – wybranych atrakcji spoza tych list z Antarktydy i Europy.
Formy i warunki zaliczenia	opracowanie własne studenta
Spis zalecanych lektur	Lekturay obowiązkowe: Mizerski W., <i>Geologia dynamiczna dla geografów</i> , Warszawa 2006.

Materiały uzupełniające:
<http://www.europeangeoparks.org/bsite/home/1%2C1%2C0.asp>
<http://www.unesco.org/science/earth/geoparks.shtml>
<http://whc.unesco.org/en/list>

ELEMENTY HISTORII KOŚCIOŁA I SYMBOLIKI SAKRALNEJ

Kod przedmiotu	08.3-TIR-EHK.37c
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	III rok, semestr 6
Liczba punktów ECTS	1
Metody nauczania	studia stacjonarne: wykłady – 15 godz./2 godz. tyg./7,5 tygodnia studia niestacjonarne: wykłady – 6 godz. ćwiczenia – 9 godz. konsultacje regularne
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Student zapoznaje się z najważniejszymi wydarzeniami w historii Kościoła powszechnego i śląskiego; rozróżnia sposoby organizowania Kościoła. Potrafi wyjaśnić symbolikę sakralną.
Treści programowe	Podstawy doktryny chrześcijańskiej. Najważniejsze rozłamy w chrześcijaństwie. Ruch zakonny. Symbolika sakralna i najważniejsi święci.
Forma i warunki zaliczenia	kolokwium pisemne
Spis zalecanych lektur	Literatura obowiązkowa: Attwater D., John R., <i>Dykcjonarz świętych</i> , Kraków 1997. Capoa C., <i>Stary Testament. Postacie i epizody</i> , Warszawa 2007.

Literatura uzupełniająca:

Janicka-Krzywda U., *Atrybut, Patron, Symbol, czyli co o świętych i błogosławionych powinien wiedzieć przewodnik*, Kraków 1988.

Zuffi S., *Nowy Testament. Postacie i epizody*, Warszawa 2007.

KAMIEŃ W ŻYCIU CZŁOWIEKA

Kod przedmiotu	02.1-TIR-KZC.41c
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	III rok, semestr 6
Liczba punktów ECTS	1
Metody nauczania	wykłady: studia stacjonarne – 15 godz./2 godz. tyg./7,5 tygodnia studia niestacjonarne – 15 godz.
Język wykładowy	polski (lub angielski wg potrzeby)
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Student poznaje rodzaje kamieni (uwzględniając różne typy) i historie ich zastosowania. Potrafi rozróżnić (wraz z opisem) ważniejsze rodzaje kamieni i rozumie ich w rozwoju cywilizacji ludzkiej.
Treści programowe	Rodzaje skał i minerałów. Kamień jako surowiec do wyrobu broni i narzędzi. Kamień w budownictwie- parametry techniczne i wymagania. Historia zastosowań kamieni budowlanych. Złoża kamieni budowlanych w Polsce. Ważniejsze kamienie budowlane świata. Kamienie szlachetne i ozdobne.
Forma i warunki zaliczenia	kolokwium ustne
Spis zalecanych lektur	Literatura obowiązkowa Czubla P., Mizerski W., Świerczewska-Gładysz E., <i>Przewodnik do ćwiczeń z geologii</i> , Warszawa 2007. Lenczewska-Samotyja E., Łowki A., <i>Przewodnik do ćwiczeń z geologii inżynierskiej i petrografii</i> , Warszawa 2005. Price M., Walsh K., <i>Kieszonkowy atlas skał i minerałów</i> , Warszawa 2006.

Literatura uzupełniająca:
Majorowski M., *Kamień naturalny w kompozycjach ogrodowych*,
Warszawa 2004.
Źródła internetowe strony PIG, USGS
<http://pl.wikipedia.org/wiki>

ETNOGRAFIA I KULTURA LUDOWA

Kod przedmiotu	03.9-TIR-EKL.43d
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	III rok, semestr 6
Liczba punktów ECTS	1
Metody nauczania	wykłady: studia stacjonarne – 15 godz./2 godz. tyg./7,5 tygodnia konsultacje regularne
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Zaznajomienie studentów z istotą i miejscem folkloru oraz sztuki ludowej w kształtowaniu lokalnego i regionalnego produktu turystycznego. Studenci poznają jak interpretować walory krajoznawcze tradycyjnej kultury ludowej; rozumieją rolę tradycyjnej kultury ludowej w kształtowaniu jakościowym i rodzajowym produktów przemysłu pamiątkarskiego.
Treści programowe	Historia kultury i sztuki ludowej, grupy etniczne i ich wpływ na kulturę ludową, sztukę, budownictwo. Zabytki architektury, malarstwa i rzeźby ludowej. Przykłady architektury współczesnej z elementami folkloru i kultury ludowej. Muzea folklorystyczne, skanseny, izby regionalne, instytucje naukowe, kulturalne, ośrodki przemysłu i rzemiosła ludowego. Twórcy ludowi. Zasady zwiedzania muzeów folklorystycznych i skansenów. Żywa kultura ludowa: strój, obrzędy, imprezy folklorystyczne. Regionalne wydawnictwa folklorystyczne. Wpływ folkloru i sztuki ludowej na przemysł pamiątkarski.

Forma i warunki zaliczenia	prezentacje, kolokwium pisemne
Spis zalecanych lektur	Literatura obowiązkowa: Jackowski A., <i>Polska sztuka ludowa</i> , Warszawa 2005. Literatura uzupełniająca: Jackowski A., <i>Sztuka zwana naiwną. Zarys encyklopedyczny twórczości w Polsce</i> , Warszawa 1995. Midura F., <i>Muzea skansenowskie w Polsce</i> , Poznań 1979.

PILOT I GRUPA

Kod przedmiotu	04.4-TIR-PG.44d
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	III rok, semestr 6
Liczba punktów ECTS	1
Metody nauczania	ćwiczenia: studia stacjonarne – 15 godz./2 godz. tyg./7,5 tygodnia
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Wiedza z zakresu doboru środków, metod i form komunikowania się z turystami i kontrahentami (w różnych sytuacjach), pozwala studentom profesjonalnie wykonywać zadania pilota wycieczek i przewodnika turystycznego w bezpośredniej obsłudze ruchu turystycznego.
Treści programowe	Cechy psychofizyczne pilota wycieczek. Podstawy komunikowania się pilota wycieczek z grupą. Procesy grupowe i techniki negocjacji. Rozwiązywanie konfliktów, źródła i objawy stresu. Program osobistego rozwoju pilota, w tym asertywność, auto-prezentacja, praca z mikrofonem. Postępowanie pilota w sytuacjach nadzwyczajnych. Zasady sporządzania protokołów zdarzeń. Emisja głosu – warsztaty; Animacja grupy. Elementy savoir-vivre'u i protokołu w biznesie turystycznym;

	kształtowanie pozytywnego wizerunku kraju i biura podróży podczas imprezy turystycznej.
Forma i warunki zaliczenia	ocenianie ciągle, kolokwium pisemne
Spis zalecanych lektur	Literatura podstawowa: Kruczek Z., <i>Kompendium pilota wycieczek</i> , Kraków 2003. Kruczek Z., Sacha S., <i>Testy i pytania dla kandydatów na pilota wycieczek</i> , Kraków 2003. Literatura uzupełniająca: Kruczek Z., <i>Obsługa ruchu turystycznego</i> , Kraków 2004. Meyer B., <i>Obsługa ruchu turystycznego</i> , Warszawa 2007.

PROGRAMY SPRAWNOŚCI I KONDYCJI FITNESS

Kod przedmiotu	16.2-TIR-PSF.41e
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	III rok, semestr 6
Liczba punktów ECTS	1
Metody nauczania	studia stacjonarne: ćwiczenia w obiekcie sportowym – 15 godz./2 godz. tyg./7,5 tygodnia
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Student poznaje podstawowe pojęcia związane z ideą fitness, ogólnymi zasadami treningu, energetyką pracy mięśniowej, kształtowaniem sprawności oraz techniką i metodyką nauczania podstawowych ćwiczeń. Student potrafi poprawnie technicznie wykonywać ćwiczenia typu fitness i posługiwać się metodami ich nauczania.
Treści programowe	Podstawowe pojęcia, ogólne zasady i komponenty treningu fitness. Tok lekcji, intensywność, monitorowanie, nauczanie choreografii. Kroki bazowe, nazewnictwo.

	Podział ćwiczeń. Bezpieczeństwo; czynniki wpływające na urazowość. Kryteria i metody oceny wysiłku tlenowego i beztlenowego; charakterystyka wybranych modułów zajęć.
Forma i warunki zaliczenia	prace zaliczeniowe, ćwiczenia praktyczne
Spis zalecanych lektur	Literatura obowiązkowa: Grocka–Kubiak E., <i>Aerobik czy fitness?</i> , Warszawa 2002. Olex–Zarych D., <i>Teoretyczne i metodyczne podstawy prowadzenia zajęć</i> , Katowice 2005 . Literatura uzupełniająca: Demeillless L., Kruszewski M., <i>Kulturystyka dla każdego</i> , Wrocław 2006. Stefaniak T., <i>Atlas uniwersalnych ćwiczeń siłowych</i> , Wrocław 2002.

TECHNIKI ANIMACYJNE

Kod przedmiotu	16.2-TIR-TAN.44e
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	III rok, semestr 6
Liczba punktów ECTS	1
Metody nauczania	ćwiczenia: studia stacjonarne – 15 godz./2 godz. tyg./7,5 tygodnia
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Zaznajomienie studentów z technikami zmian postaw i zachowań w czasie wolnym. Student potrafi je opisać, zinterpretować i praktycznie zastosować.
Treści programowe	Techniki autorytatywne. Techniki zorientowane na indywidualne i wspólne cele, na rzeczywistą aktywność, na samodzielne działania i możliwości wyboru. Techniki uwzględniające zasadę przyjaznej komunikacji, nie-werbalne i werbalne środki oddziaływania.

Forma i warunki zaliczenia	aktywność i zaangażowanie; ćwiczenia praktyczne
Spis zalecanych lektur	Literatura obowiązkowa: Böhner G., Wanke M., <i>Postawy i zmiana postaw</i> , Gdańsk 2004. Zimbardo P. G., Leippe M. R., <i>Psychologia zmiany postaw i wpływu społecznego</i> , Poznań 2004. Literatura uzupełniająca: Hogan K., <i>Psychologia perswazji</i> , Warszawa 2001.

BEZPIECZEŃSTWO UCZESTNIKÓW IMPREZ SPORTOWYCH

Kod przedmiotu	16.1-TIR-BIS.37f
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	III rok, semestr 6
Liczba punktów ECTS	1
Metody nauczania	wykłady: studia stacjonarne – 15 godz./2 godziny tyg./7,5 tygodnia studia niestacjonarne – 15 godz.
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Studenci poznają uwarunkowania prawne i organizacyjne związane z bezpiecznym uczestnictwem w zawodach i widowiskach sportowych. Potrafią opisać (z interpretacją) obowiązki organizatorów i osób sprawujących bezpośrednią opiekę nad uczestnikami zajęć sportowych, zawodów i widowisk o tym charakterze, a także posługiwać się tą wiedzą w działaniu.
Treści programowe	Warunki bezpieczeństwa imprez sportowych masowych. Tryb wydawania zezwoleń na przeprowadzanie imprez masowych. Zasady odpowiedzialności organizatorów imprez masowych za szkody wyrządzone w miejscu i w związku z organizacją imprezy masowej. Zasady odpowiedzialności organizatorów imprez masowych i ich uczestników w przypadku naruszenia przez nich przepisów ustawy.

	Uprawnienia organizatorów masowych imprez sportowych związane z ich organizacją, zasady postępowania przy gromadzeniu i przetwarzaniu informacji dotyczących bezpieczeństwa masowych imprez sportowych.
Forma i warunki zaliczenia	aktywność i zaangażowanie, praca zaliczeniowa
Spis zalecanych lektur	Literatura obowiązkowa: Polska Korporacja Menedżerów Sportu, <i>Podstawy prawne bezpieczeństwa imprez sportowych</i> , Warszawa 1998. Literatura uzupełniająca: USTAWA z dnia 22 sierpnia 1997 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (z późn. zm.).

ELEMENTY MARKETINGU SPORTOWEGO

Kod przedmiotu	04.7-TIR-EMS.40f
Typ przedmiotu	do wyboru
Poziom przedmiotu	podstawowy
Rok studiów, semestr	III rok, semestr 6
Liczba punktów ECTS	1
Metody nauczania	studia stacjonarne: wykłady – 15 godz./2 tyg. tyg./7,5 tygodni studia niestacjonarne: wykłady – 6 godz. ćwiczenia – 9 godz.
Język wykładowy	polski
Wymagania wstępne	brak
Założenia i cele przedmiotu	Zaznajomienie studentów z podstawami działań marketingowych wykorzystywanych w działalności usługowej organizacji i obsługi imprez sportowych, zawodów, widowisk. Studenci na podstawie zdobytej wiedzy potrafią opisać i zinterpretować zasady metodologii i zastosowań marketingu w sporcie, wykorzystać marketing w odniesieniu do działalności sportowej.
Treści programowe	Pojęcie marketingu sportowego.

Sport jako skuteczny nośnik promocji.
Pieniądze w sporcie.
Konsument w sporcie.
Dlaczego ludzie uczestniczą w imprezach sportowych?
Sportowy produkt rynkowy; sponsoring sportowy.
Komunikacja i media w sporcie.

Forma i warunki zaliczenia prace zaliczeniowe, projekt

Spis zalecanych lektur

Literatura obowiązkowa:
Mruk H., *Marketing sportowy – możliwości, szanse, korzyści, zagrożenia*, Poznań 2003.
Mruk H., *Marketing sportowy – teoria i praktyka*, Poznań 2004.

Literatura uzupełniająca:
Berbeka J., *Marketing w sporcie: pomocnicze materiały dydaktyczne*, Kraków 2004.